

Helsingin seudun MAL-sopimus 2020-2031

Laaja seurantamateriaali kaudesta 2020-23
(sisältää myös kaikki suppeamman seurantakatsauksen materiaalit)

Helsingin seudun MAL-seurantakokous 23.5.2024

ara
Asumisen rahoitus-
ja kehittämiskeskus

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

TRAFICOM
Liikenne- ja viestintävirasto

Väylävirasto
Trafikledsverket

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

LVV
LIIKENNE- JA
VIESTINTÄMINISTERIÖ

HSL
HRT

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Laajan seurantamateriaalin sisältö:

- Johdanto: MAL-sopimuksen tavoitteiden edistyminen ja opit seuraavalle kaudelle (diat 3-6)
- Tiivistelmä MAL-sopimuksen toimenpiteiden seurannasta 2020-2023 (diat 7-9)
- Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä (diat 10-57)
 - Tiivistelmätaulukot toimenpiteiden toteutumisesta 2020-23 (maankäyttö ja liikenne)
 - Toimenpiteiden ja indikaattorien seuranta
- Asuminen ja elinympäristön laatu (diat 58-76)
 - Tiivistelmätaulukot toimenpiteiden toteutumisesta 2020-23 (asuminen)
 - Toimenpiteiden ja indikaattorien seuranta
- Muut sopimuksen toteuttamisen kannalta tärkeät toimenpiteet (diat 77-79)
- Lisätiedot

Johdanto: MAL-sopimuksen tavoitteiden edistyminen ja opit sopimuskauden jatkolle

Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä: tavoitteiden edistyminen

Helsingin seudun MAL-sopimuksen yleisenä tavoitteena on muodostaa seudulle yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän kokonaisuus, joka mahdollistaa kestävä kasvun, tukee vähähiilisyttä ja kestäviä liikkumismuotoja. Kestävyystavoitetta kohti suunnataan mm. hyödyntämällä tehdyt liikenneinvestoinnit täysimääräisesti niin, että yhä suurempi osuus seudun asukkaista ja työpaikoista sijaitisi hyvien liikenneyhteyksien äärellä ja saavutettavuus paransi.

MAL-sopimukseen kirjattu kehityspolku kohti tavoitetilaa korostaa mm. raideliikenteeseen ja muihin joukkoliikenteen runkolinjoihin tukeutuvan maankäytön vahvistamista ja sitä onkin MAL-sopimuksen viimeisten vuosien aikana vahvistettu. Isojen raidehankkeiden kuten Kehäradan ja Raide-Jokerin varrelle on kaavoitettu ja rakennettu paljon asuntoja ja muutakin kaupunkirakennetta. Valtaosa asuntotuotannosta sijoittui seudulla kestävä liikumisen vyöhykkeille, ja hajakentämisen osuus on ollut häviävän pieni, ainakin verrattuna 2000-luvun alkuvuosiin. Sopimuksessa tavoite on, että vuonna 2030 kestävä liikumisen vyöhykkeille sijoittuisi 85 % seudun väestöstä. Tällä hetkellä osuus on 80 % ja se on noussut neljän vuoden takaisesta 72 %:sta.

Kestävien kulkutapojen osuuden lisääminen on ollut myös sopimuksen tavoitteena. Pitkäjänteinen MAL-yhteistyö on osoittanut tehokkuutensa ja uusimman HSL:n liikkumistutkimuksen mukaan kestävien kulkutapojen osuus kaikista matkoista on noussut 60 %:sta (2018) 62 %:iin (2023). Erityisesti kävelyn suhteellinen osuus kasvoi. Vastaavasti automatkojen ja joukkoliikennematkojen määrä laski.

Seudulla kehitetään edelleen uusia teknisiä järjestelmiä ja edistetään digitalisaatiota, jotta matkakäytöt olisivat entistä sujuvampia ja kestävä liikumismuodot aiempaa helppokäyttöisempiä ja käyttäjäystävällisempiä. Joukkoliikenteen matkatiedon tietojärjestelmiä ja -sovelluksia on kehitetty tarjoamaan entistä parempaa reaaliaikaista tietoa aikatauluista. Myös joukkoliikenteen häiriönhallintaan on panostettu, jotta matkustajien uudelleenreititys toimisi mahdollisimman sujuvasti.

Hyvät ja helpot liikkumisen palvelut ja hyvä saavutettavuus myös edistävät seudun houkuttelevuutta. Pandemian aikana oli notkahdus väestönkasvussa ja muuttoliikkeessä, mutta nyt tilanne vaikuttaa palanneen pandemiaa edeltävälle tasolle, paikoin jopa sen yläpuolelle. Helsingin seutu houkuttelee jälleen väkeä niin muualta Suomesta kuin ulkomailta. Erityisesti ulkomainen nettomuutto on noussut vahvasti. Joukkoliikenteen matkustajamäärät seudulla eivät kuitenkaan ole vielä palanneet koronaa edeltäviin lukuihin väestönkasvusta huolimatta. Yhtenä syynä tähän on etätyön yleistymisestä johtuva työmatkojen vähentyminen.

Sopimuksen tavoitteena on ollut myös se, että Helsingin seutu on kansainvälisesti houkutteleva kohde niin työvoimalle kuin yrityksille. Asukkaiden ja työntekijöiden lisäksi myös yritykset arvostavat nykyään hyviä kestäviä kulkuyhteyksiä ja erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvia sijainteja, ja siksi niiden kehittäminen on seudun houkuttelevuuden kannalta oleellista myös jatkossa. Panostaminen liikenneturvallisuuteen lisää osaltaan kestävien kulkumuotojen käyttöä ja seudun houkuttelevuutta. Kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä on parannettu kuntien ja valtion toimesta ja erityisesti KUHA-ohjelman toimenpiteillä on kehitetty turvallisempaa liikenneympäristöä.

Kasvihuonekaasupäästöjen kehitys sen sijaan ei ole ollut tavoitteiden mukaista. Liikenteen kasvihuonekaasupäästöt putosivat reilusti koronapandemian ensimmäisenä vuonna 2020, mutta tuoreimpien eli vuoden 2022 päästölaskentojen mukaan laskeva trendi on pysähtynyt ja jopa kääntynyt uuteen nousuun. Tavoitteena ollut päästöjen ja samalla myös liikennemelun vähentäminen vaatii lisätoimenpiteitä.

MAL2023 –suunnitelma hyväksyttiin seudun luottamushenkilöelimissä syksyllä 2023. MAL2023 –suunnitelman ja –prosessin jälkiarviointi on käynnissä ja valmistuu syksyyn 2024 mennessä. Jälkiarvioinnin pohjalta kehitetään MAL-yhteistyötä entistä toimivammaksi ja tuloksekkaammaksi. MAL-sopimusneuvottelut ovat parhaillaan käynnissä.

Asuminen ja elinympäristön laatu: tavoitteiden edistyminen

Helsingin seudun MAL-sopimuksessa asuntotuotannon määrälle oli asetettu kunnianhimoiset tavoitteet, jotka kaudelle osuneista mullistuksista (koronapandemia, Venäjän hyökkäyssota, inflaation kiihtyminen, rakennus- ja energiakustannusten sekä korkotason nousu) huolimatta ylitettiin reilusti. Asuntorakentamisessa aloituksia on tällä hetkellä todella vähän ja rakennusalan suhdanne on vaikea.

Asuntokaavoituksen määrällisiä tavoitteita ei aivan saavutettu, mutta siitä huolimatta asumisen asemakaavavaranto on säilynyt hyvällä tasolla ja jopa kasvanut, joten uudelle asuntotuotannolle ei ainakaan kaavoituksen puolesta ole seudulla esteitä. Kaavavaranto mahdollistaa uuden asuntotuotannon käynnistymisen sitten, kun muut edellytykset ovat paremmat.

Sopimuksen tavoitteisiin on kirjattu, että asumisen kaavoituksen tulisi määrällisen riittävyuden lisäksi olla laadukasta ja mahdollistaa koko- ja hallintamuotojakaumaltaan monipuolista asuntotuotantoa. Laadulle ei ole asetettu sopimuksessa mitattavia tavoitteita, mutta asuntotuotannon monipuolisuutta on seurattu sopimuskauden aikana mm. hallintamuotojakauman, huoneistotyyppin ja huoneistokoon osalta. Pienten kerrostaloasuntojen määrä on ollut roimassa kasvussa, ja huoneistojen koko on pienentynyt huomattavasti kaikissa asuntotyypeissä.

Kohtuuhintaisen asumisen turvaamiseen on pyritty ARA-tuotannon tavoittein. ARA-tuotannon tavoiteosuus oli pääkaupunkiseudulla korkeampi (30%) kuin muulla seudulla (20%). Pääkaupunkiseudulla tavoitteisiin ei aivan päästy, mutta kauden viimeisenä vuonna ARA-valtuuksia nostettiin valtion puolelta ja suhdannetilanteen heikkeneminen siivitti ARA-tuotannon määrän korkealle tasolle, nostaten koko kauden toteumaa. KUUMA-seudulla tavoitteet ylittyivät suhdanteista riippumatta.

Sopimuksen tavoite torjua negatiivista segregatiota on tunnistettu myös Helsingin seudun vuonna 2023 valmistuneessa MAL 2023 –suunnitelmassa, jossa segregatiota torjumista pidetään tärkeänä tavoitteena. Sitä pyritään edistämään toteuttamalla mahdollisimman monipuolisesti asuntoja eri hallintamuotoihin sekä suunnitellaan kirjatulle kaupunki-uudistusalueille suunnatuilla erityisillä toimenpiteillä. Seudulla on myös monenlaisia tapoja arvioida ja seurata segregatiota. Seututasolla yhteneväistä segregatiota arviointia ja seuranta kehitetään.

Asunnottomuuden puolittaminen oli tämän MAL-sopimuskauden toimenpiteissä tavoitteena. Melko lähelle tavoitetta päästiin; asunnottomuus vähentyi 42 %. Laajempaan tavoitteeseen on poistaa asunnottomuus kokonaan tämän vuosikymmenen aikana. Helsingin seudulla on noin puolet koko Suomen asunnottomista ja edistymisen asunnottomuuden vähentämisestä on ollut paljon Helsingin vastuulla, mutta myös muiden seudun kuntien sekä hyvinvointialueiden panostusta tarvitaan, jotta asunnottomuutta saadaan jatkossakin vähennettyä.

MAL-sopimusmenettelyn haasteet ja opit kaudelta 2020-23

- Maankäytön ja liikennejärjestelmän monimuotoisten haasteiden yhteensovittaminen on MAL-sopimuksen ytimessä ja sopimusosapuolilla tulee olla vahva tahtotila ratkaista näihin liittyvät ongelmat yhdessä. Ratkaisuja pitää etsiä monenkeskisesti ja ratkaisujen löytämiseen tulee kaikkien osapuolten sitoutua. Helsingin seudun MAL-sopimuksessa näitä asioita ovat esimerkiksi lähijunavarikoiden ja raskaan liikenteen taukopaikkojen sijoittaminen sekä korvaavan ratkaisun löytäminen Santaradalle.
- MAL-sopimuksessa toteutettavaksi sovittavissa hankkeissa tulee kiinnittää huomiota hankkeiden suunnitelmavalmiuteen ja toteutettavuuteen sekä kustannuksiin liittyviin riskeihin. Neljä vuotta on lyhyt aika suunnitella ja toteuttaa hankkeet. Monenlaisten eri vaiheissa olevien toimenpiteiden edistäminen yhdessä on kuitenkin tarpeen ja tulevien sopimuskausien hankkeiden suunnittelun eteneminen tulee varmistaa.
- MAL-sopimuksessa sovittujen hankkeiden ja toimenpiteiden toteutumiseen sekä toteutumisen seurantaan tulee jatkossa kiinnittää vahvemmin huomiota. Jatkuvan tilannekuvan ylläpitäminen sopimusosapuolten kesken on keskeistä. Jokaisella sopijaosapuolella on vastuu varmistaa sopimuksen toteutuminen. KUUMA-kuntiin kohdennetusta valtion MAL-rahoituksesta (KUHA-ohjelma) jää tällä kaudella osa käyttämättä. Toteuttajatahojen tulee aktiivisesti ylläpitää yhteistä tilannekuvaa HSL:n johdolla ja varmistaa osaltaan sovittujen hankkeiden toteutuminen. Mikäli KUHA-ohjelman (nyk. pienhankeohjelma) toteuttamisessa ilmenee haasteita, nämä on välittömästi tuotava yhteiseen keskusteluun, jotta laajan ohjelman sisältä voidaan ottaa toteutettavaksi vaihtoehtoinen hanke.
- Kaksitoistavuotisen sopimuskauden ja neljän vuoden toimenpiteiden yhteensovittaminen sopimuskirjauksissa vaatii niin liikenteen, maakäytön kuin asumisen puolella tarkempaa pohdintaa jatkossa, jotta tavoitteiden ja toimenpiteiden seuranta on sujuvampaa ja toimenpiteiden vaikuttavuus voidaan varmistaa.
- Haasteita MAL-sopimuksen tavoitteiden toteuttamiselle tulevina vuosina aiheuttaa myös muuttunut maailmantilanne ja erityisesti turvallisuusympäristössä tapahtuneet muutokset. Niiden vaikutukset koko yhteiskunnan toimintaan ovat mittavia ja vaikutukset laajoja monella sektorilla. Inflaatio ja korkotason nousu heijastuvat niin asumisen hintaan, rakentamiseen ja liikkumisen kustannuksiin kuin myös julkiseen ja yksityishenkilöiden talouteen ja ostovoimaan. Rakentamisen ja joukkoliikenteen kustannukset kasvavat, ja lisäksi kuntien kiristynyt taloustilanne tuo painetta joukkoliikenteen rahoitukseen.

Tiivistelmä MAL-sopimuksen toimenpiteiden toteutumisesta 2020-23

Tiivistelmä MAL-sopimuksen toimenpiteiden seurannasta kaudella 2020-23 (1/2): Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä

Sovitusti edistyneet toimenpiteet:

- Asumisen kaavojen kerrosalasta 92 % (tavoite 90 %) sijoittui MAL 2019 -suunnitelmassa määritellyille maankäytön ensisijaisille vyöhykkeille. Myös ensisijaisten vyöhykkeiden kaavojen toteutumisedellytyksistä on huolehdittu sopimuskaudella ja sinne on valmistunut paljon asuntoja.
- Valtio myönsi seudun kunnille kunnallistekniikan avustuksia reilusti yli sovitun määrän eli 47,3 milj. € (tavoite vähintään 40 milj. €).
- Valtio osoitti omistamaansa maata seudulla asuntotuotantoon. Toteutuneita kiinteistökauppoja oli 15 kpl ja useita hankkeita on myös valmisteilla.
- Pääradan Pasila-Riihimäki-välin 2. vaihe (laajennettu sisältämään Hyvinkään ja Riihimäen välisen tavaraliikenneraiteen rakentamisen sekä Keravan liityntäpysäköinnin) sekä Helsinki-Pasila välin toimenpiteet etenivät suunnitellusti. Kaikki ratikkahankkeet ovat edenneet. Myös metron kapasiteetin nostoon liittyvät toimenpiteet etenivät suunnitellusti.
- Espoon kaupunkiradan toteutus eteni pääosin sovitusti, mutta hanke odottaa osin lisärahoitusta varikkopäätöksen puuttumisen vuoksi ja nousseen kustannusarvion takia.
- Valtio myönsi avustuksia joukkoliikennetoimijoille julkisen henkilöliikenteen palveluiden järjestämiseen MAL-sopimuksen mukaisesti.
- Valtionavustusta kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamiseen kunnan katuverkolla myönnettiin kaudella 2020-2023 Helsingin seudun kuntiin n. 25,6 miljoonaa euroa.
- MAL 2023 -suunnitelma hyväksyttiin syyskuussa 2023. MAL 2023 -suunnitteluprosessista tehdään jälkiarviointi, jonka tulosten pohjalta prosessia kehitetään seuraaville kierroksille. Jälkiarviointi valmistuu kesään 2024 mennessä.
- Yhdessä edistettävät toimenpiteet matkaketjujen, raportoinnin, digitalisaation osalta etenivät. Automaation tiekartta valmistui alkuvuodesta 2022.

Osittain edistyneet toimenpiteet:

- Lähijunaliikenteen varikoiden kokonaisratkaisu jäi puuttumaan. Varikoiden suunnittelua on edistetty, mutta lopullisia ratkaisuja varikoiden sijainnista Rantaradalla ja Kehäradalla ei ole.
- Santaradan korvaavan ratkaisun löytämisessä on ollut haasteita.
- Seudun KUHA-hankkeet etenivät, mutta lopullista tietoa toteutuvista hankkeista ei ole vielä saatu.

Toimenpiteitä jotka eivät toteutuneet:

- Raskaan liikenteen palvelualueiden sijaintien löytämisessä on ollut merkittäviä haasteita.
- Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa ei ruuhkamaksuja mainita, eikä asian valmistelua ole jatkettu.

Tiivistelmä MAL-sopimuksen toimenpiteiden seurannasta kaudella 2020-23 (2/2): Asuminen ja elinympäristön laatu

Sovitusti edistyneet toimenpiteet:

- Asuntoja valmistui reilusti yli 66 000 asunnon tavoitteen: 77 031 kpl vuosina 2020-23.
- Valmistuneista asunnoista 93 % rakennettiin MAL 2019 -suunnitelmassa määritellyille ensisijaisille vyöhykkeille.
- Korkotuettujen asuntojen käynnistysavustuksia myönnettiin 83 milj. € (tavoite 80 milj. €).

Osittain edistyneet toimenpiteet:

- Kunnissa valmistui asuntotonttien hyväksytyjä asemakaavoja 5,4 milj. k-m² (tavoite 6 milj. k-m²).
- Asemakaavojen asumiseen varattua kerrosalaa on tullut tällä sopimuskaudella voimaan vuosittain reilut 1 milj. k-m², yhteensä 4,9 milj. k-m².
- Valtion tukeman asuntotuotannon osalta ei koko seudun tasolla vuosina 2020-23 päästy tavoitteena olevaan asuntojen määrään (tavoite: 18 244 asuntoa, valmistuneita: 16 431, toteumaprosentti: 90 %).
- Sopimusosapuolten olisi tullut yhteistyössä selvittää edellytyksiä nostaa tuetun asuntotuotannon osuutta.
- A-Kruunu Oy on aloittanut tuetun asuntotuotannon rakentamisen Helsingin seudulla (235 asuntoa vuonna 2022, 114 asuntoa 2023). Tavoitteena oli 600 asunnon aloitus vuosittain. Rakenteilla oli vuoden 2023 lopussa 285 asuntoa.
- Asunnottomuus väheni vuodesta 2019 42 % eli 1 100 henkilöllä. Tavoitteena oli puolittaa asunnottomien määrä.

Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä

Maankäyttö

– kooste MAL-sopimuksen toimenpiteiden toteutumisesta 2020-23

Toimenpide	Edistyminen	Lisätietoja
1. Kuntien asuntokaavoituksesta vähintään 90 % maankäytön ensisijaisille vyöhykkeille.	Edistyi sovitusti	Helsingin seudun kuntien kaavoittamasta asumisen kerrosalasta 92 % sijoittui maankäytön ensisijaisille vyöhykkeille 2020-23.
2. Valtion kunnallistekniikka-avustusta vuosittain vähintään 10 milj. € maankäytön ensisijaisille vyöhykkeille.	Edistyi sovitusti	ARA myönsi 2020-23 Helsingin seudulle 47,3 milj. € infra-avustuksia. Kohteita oli Espoossa, Helsingissä, Vantaalla, Hyvinkäällä, Järvenpäässä, Keravalla, Kirkkonummella, Sipoossa, Tuusulassa ja Vihdissä.
3. Valtio osoittaa omistamaansa maata asuntotuotantoon.	Edistyi sovitusti	Toteutuneita kiinteistökauppoja vuonna 2020-23 15 kpl. Useita suuria hankkeita on valmisteilla.
14./1 Kunnissa valmistuu asuntotonttien asemakaavoja (asumiseen tarkoitettua rakennusoikeutta) koko kaudella 6 milj. k-m ² (vuodessa 1,5 milj. k-m ²).	Edistyi osittain	Kunnissa hyväksyttiin vuonna 2020-23 5,4 milj. k-m ² asumisen kaavoja. Se on 90 % tavoitteesta. Pääkaupunkiseudulla toteumaprosentti oli 102 % ja KUUMA-kunnissa 52 %. Hyväksytyjen asemakaavojen asumiseen varattua kerrosalaa tuli voimaan 4,9 milj. k-m ² .
15. Kunnat varmistavat ensisijaisten vyöhykkeiden asemakaavojen toteuttamisedellytykset ja tonttien käyttöön saamisen.	Edistyi sovitusti	Asuntoja valmistui ensisijaiselle vyöhykkeelle sovitussa määrin (2020-23 lähes 72 000 asuntoa eli 93 % asuntotuotannosta), mikä kertoo siitä, että toteuttamisedellytykset ovat kunnossa.

Liikenne – kooste toimenpiteiden toteutumisesta 2020-23

Toimenpide	Edistyminen	Lisätietoja
4.1 Lähijunaliikenteen varikoiden suunnittelu ja aikataulut	Edistyi osittain	Varikkovalmistelu etenee kaikilla ratasuunnilla, mutta sovittua aikataulua hitaammin. Varikoiden tarkemmista sijainneista ei Pääradan Jäspilää lukuun ottamatta ole vielä päätöstä. Junakalustoyhtiö Oy on sovittu varikoiden toteuttajaksi.
4.2 Espoon Kaupunkiradan toteuttamisen käynnistäminen	Edistyi osittain	Kaupunkiratahanke on käynnistynyt ja etenee alkuperäisen valtuuden puitteissa. Radan rakentaminen on käynnistynyt talvella 2023-2024 kestäen vuoteen 2028 asti. Kaupunkiradan jatko odottaa varikkopäätöstä ja sen myötä valtion lisätalousarviosta tulevaa lisärahoitusta.
4.3 Päärata Pasila-Riihimäki 2. vaiheen käynnistäminen	Edistyi sovitusti	Hankkeen toteutus etenee suunnitellusti, ensimmäinen lisäraide Kytömaan ja Ainolan välille valmistuu 2024. Hanketta on laajennettu sisältämään Hyvinkään ja Riihimäen välisen tavaraliikenneraiteen rakentamisen.
4.4 Keravan liityntäpysäköinti toteuttamisen käynnistäminen	Edistyi sovitusti	Keravan liityntäpysäköinti toteutetaan Pääradan Helsinki-Riihimäki kapasiteetin lisäämisen 2. vaiheen yhteydessä. Liityntäpysäköinnin toteutuksesta on tehty aiesopimus Väyläviraston ja Keravan kaupungin välillä.
4.5 Helsinki-Pasila -rataväli 4.5.1 Liikennöintimallin päivitys 4.5.2 Ratasuunnitelma ja muut toimenpiteet	Edistyi sovitusti	Kapasiteettiselvitys valmistui vuonna 2022. Häiriösimulointiselvitys valmistuu 03/2024. Väylävirastossa on käynnistymässä rakentamissuunnittelu.
4.6 Santaradan toimintojen siirron selvitys	Edistyi osittain	Santaradan korvaavan ratkaisun löytämisessä on ollut haasteita. Vantaa on selvittänyt kuormauspaikkaa korvaavaa paikkaa Hosantielle. Väylävirasto on keväällä 2024 muodostanut kannan, että siirto on lähtökohtaisesti mahdollista. Nykyisen kuormauspaikan poistamisesta ei voi tehdä päätöstä ennen kuin siirto on varmaa ja poistamista ei voi toteuttaa ennen kuin korvaava paikka on käytössä.

Liikenne – kooste toimenpiteiden toteutumisesta 2020-23

Toimenpide	Edistyminen	Lisätietoja
5.1 Vihdintien pikaraitiotien suunnittelu	Edistyi sovitusti	Rakentamisvaihe ajoittuu arviolta vuosille 2026-2031. Traficom on myöntänyt hankekokonaisuudelle MAL-sopimuksen mukaisen 105 000 000 euron valtionavustuksen.
5.2 Vantaan ratikan suunnittelu	Edistyi sovitusti	Vantaan ratikan rakentaminen toteutetaan allianssimuodossa ja kilpailutus käynnistymässä 3/2024, hankintapäätös määrä tehdä elokuussa 2024. Hankintapäätös vaatii myönteisen MAL-tukipäätöksen. Asemakaavat viivästyneet lentokenttäalueella ja Fazerin alueen linjausta vaatii uuden kaavan ja katusuunnitelman pohjavedenottoalueen vuoksi.
5.3 Viikin-Malmin pikaraitiotien suunnittelu	Edistyi sovitusti	Viikin-Malmin pikaraitiotien päivitetty yleissuunnitelma päätöksentekoon 2024. Päätösehdotuksena on käynnistää tarkempi suunnittelu raitiotien ensimmäisestä vaiheesta. Hankeaikataulun mukaan rakentaminen 2028–32. Viikin-Malmin pikaraitiotie on MAL 2023 -suunnitelman mukaisesti osa Vt 4 hankekokonaisuutta, ja hankkeeseen vaikuttaa mahdollinen Vt 4 kehittäminen.
6. Valtion avustukset julkisen henkilöliikenteen palveluiden järjestämiseen	Edistyi sovitusti	Valtio on myöntänyt avustuksia joukkoliikennetoimijoille julkisen henkilöliikenteen palveluiden järjestämiseen MAL-sopimuksen mukaisesti. Digitalisaatiohankkeille on myönnetty lisää aikaa vuoden 2024 puolelle.
7. Metron kapasiteetin noston suunnittelu	Edistyi sovitusti	Metron nykyinen kulunvalvonta edellyttää uutta kulunvalvontajärjestelmää. Kulunvalvonnalla tähdätään myös kapasiteetin kasvattamiseen mahdollistaviin ratkaisuihin. Hankesuunnitelma on hyväksytty Helsingin ja Espoon kaupungeissa. Hanke mahdollistaa metron matkustajakapasiteetin 25% lisäyksen nykyiseen verrattuna.

Liikenne – kooste toimenpiteiden toteutumisesta 2020-23

Toimenpide	Edistyminen	Lisätietoja
8. KUHA-hankkeiden toteutuminen	Edistyi sovitusti	KUHA-hankkeet (kustannustehokkaat liikennejärjestelmän parannushankkeet) toteutumassa Espoossa, mutta KUUMA-kunnissa osa valtion MAL-rahoituksesta (noin 0,5 milj. euroa) jää käyttämättä.
9. Raskaan liikenteen palvelualueiden suunnittelu ja toteutuksen käynnistäminen	Ei edistynyt sovitusti	Raskaan liikenteen palvelualueiden sijaintien löytämisessä on merkittäviä haasteita. Vantaan Keimolaan laajennettiin palvelualueen yhteydessä olevaa pysäköintialuetta, joka käytössä 2023-2027. Vantaan Katriinantien levähdysalue kilpailutettiin ja se on käytössä 2022-2027. Vt 3 ja mt 132/152 liittymän suunnitellun raskaan liikenteen palvelualueen tiesuunnitelman ja asemakaavan laatiminen on käynnissä (kustannusarvio on noin 14-15 M€). Tuusulan ja Järvenpään rajalla oleva palvelualue VT 4:n/MT 145:n risteyksessä ei ole edennyt.
10. Kävelyn ja pyöräilyn kehittäminen	Edistyi sovitusti	Valtionavustusta kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamiseen kunnan katuverkolla myönnettiin kaudella 2020-2023 Helsingin seudun kuntiin n. 25,6 miljoonaa euroa.
11. Ruuhkamaksu-lainsäädäntö	Ei edistynyt sovitusti	Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa ei ruuhkamaksuja mainita, eikä asian valmistelua ole jatkettu.
12. MAL-suunnitelman päivittäminen	Edistyi sovitusti	MAL 2023 -suunnitelma hyväksyttiin syyskuussa 2023. MAL 2023 -suunnitteluprosessista tehdään jälkiarviointi, jonka tulosten pohjalta prosessia kehitetään seuraaville kierroksille. Jälkiarviointi valmistuu kesään 2024 mennessä.

Liikenne – kooste toimenpiteiden toteutumisesta 2020-23

Toimenpide	Edistyminen	Lisätietoja
13. Matkaketjujen ja raportoinnin ja digitalisaation edistäminen sekä automatisaation tiekartta	Edistyi sovitusti	Yhdessä edistettävät toimenpiteet matkaketjujen, raportoinnin, digitalisaation osalta ovat edenneet. Automaation tiekartta on valmistui alkuvuodesta 2022.

Maankäyttö ja kestävä yhdyskuntarakenne

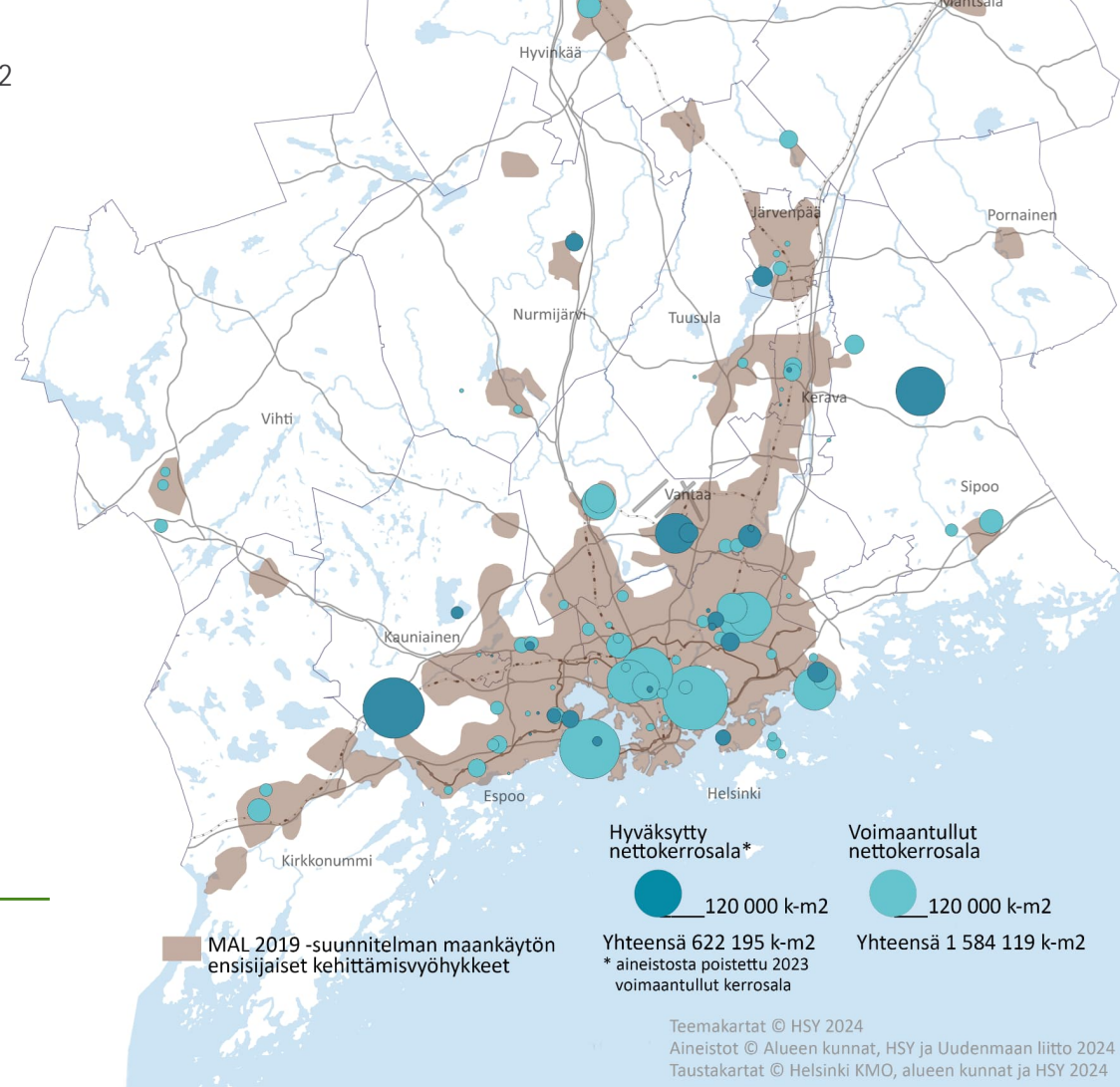
- asuntokaavoitus ja sen sijoittuminen
- asuntokaavoitustavoitteiden toteutuminen
- kuntataulukot
- valtion kunnallistekniikan avustukset
- valtion kiinteistöomaisuuden luovutukset asumiskäyttöön
- asuntokaavoitus kestävän liikkumisen vyöhykkeille
- asemanseututarkastelut
- asemakaavavarannot
- kaavojen lainvoimaistumisen kesto
- kasvihuonekaasupäästöt

Asuntokaavoitus Helsingin seudulla 2020-23

- Vuonna 2023 hyväksyttiin 1,3 milj. kerrosneliometriä asumisen kaavoja. Asumisen kaavojen kerrosalaa tuli voimaan 1,7 milj. kerrosneliometriä. Koko kaudella 2020-23 hyväksyttiin 5,4 milj. k-m² ja tuli voimaan 4,0 milj. k-m².
- Hyväksytystä asuntokaavoituksesta 92 % sijoittui MAL 2019 – suunnitelman ensisijaisille vyöhykkeille. Vuonna 2023 86 % kaavoista oli ensisijaisella vyöhykkeellä.
- Kaavoitetusta asuinkerrosalasta 88 % oli kerrostaloille, 4 % rivi- ja ketjutaloille ja 8 % pientaloille.
- Asumisen kaavoja hyväksyttiin 2023 69 kpl, joista 13:sta valitettiin. Valitusprosessissa on 34 % vuonna 2023 hyväksytystä asuinkerrosalasta.
- Koko sopimuskaudella hyväksytyjä kaavoja oli 344, joista 67:stä valitettiin eli 47 % asumisen kaavojen hyväksytystä kerrosalasta joutui valitusprosessiin.

Asumisen kaavat 2023

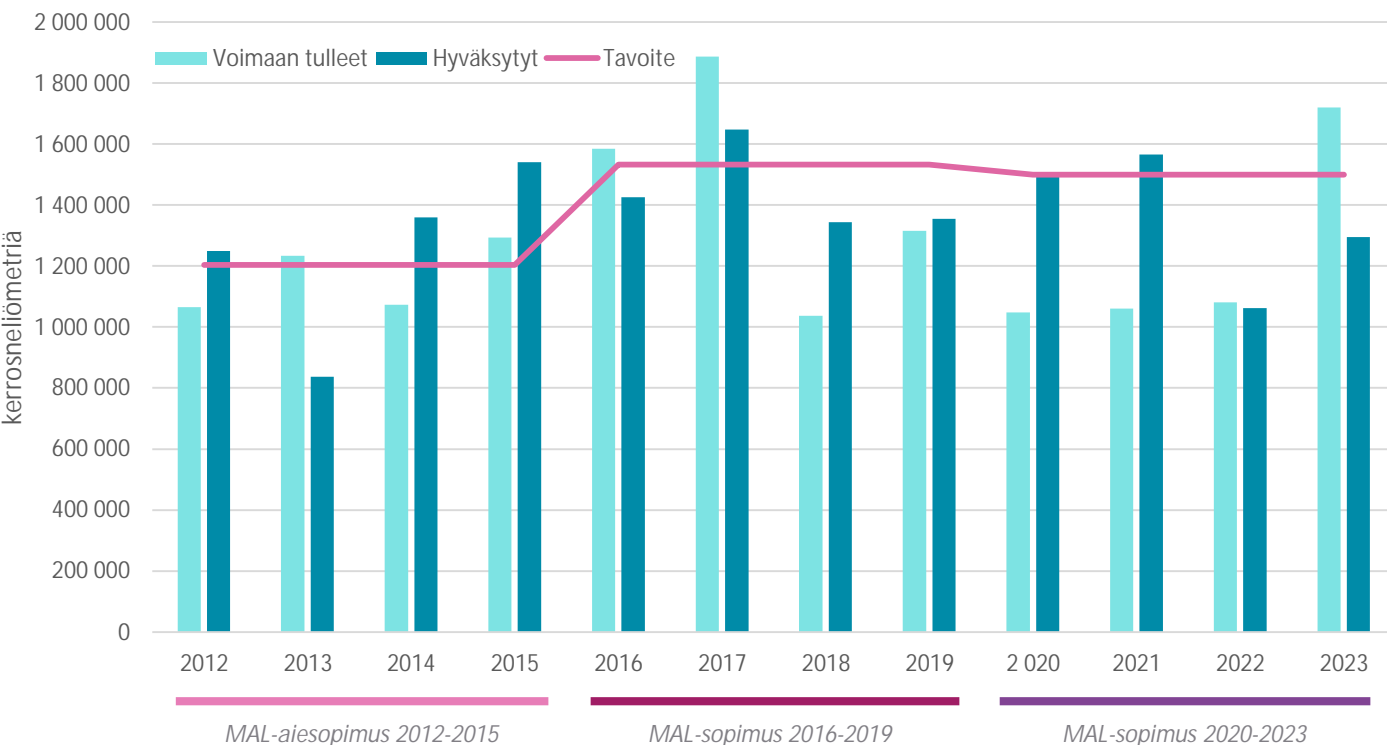
Sovittu toimenpide:

1. Kunnat sijoittavat uudesta asuntokaavoituksesta (kerrosneliometreinä) vähintään 90 % MAL 2019 – suunnitelmassa esitetyille maankäytön ensisijaisille vyöhykkeille

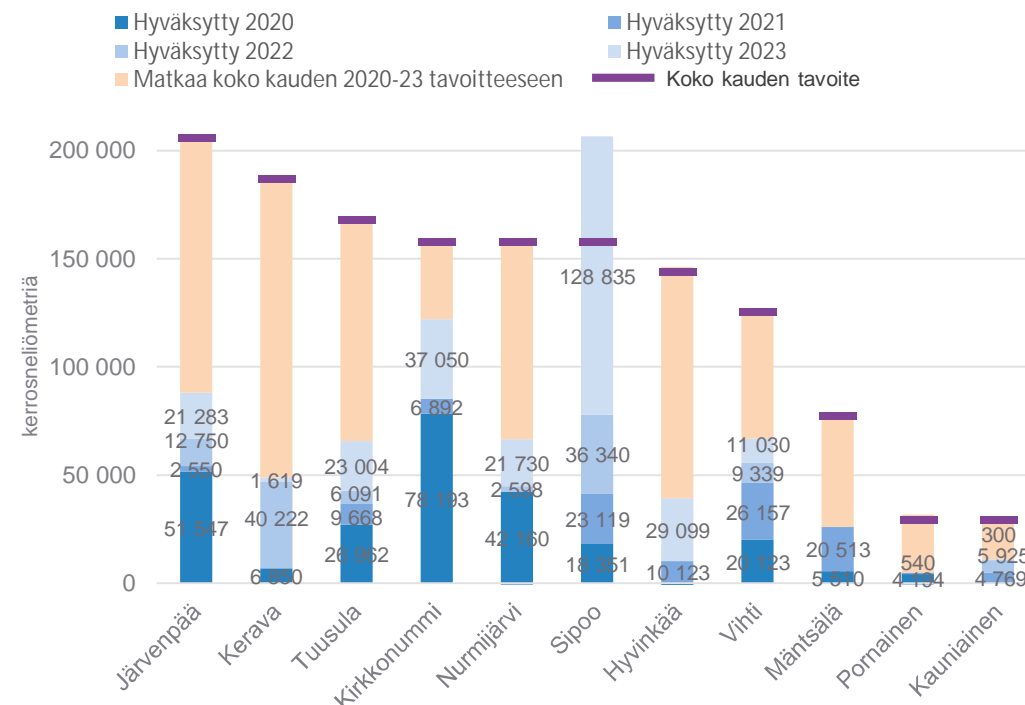
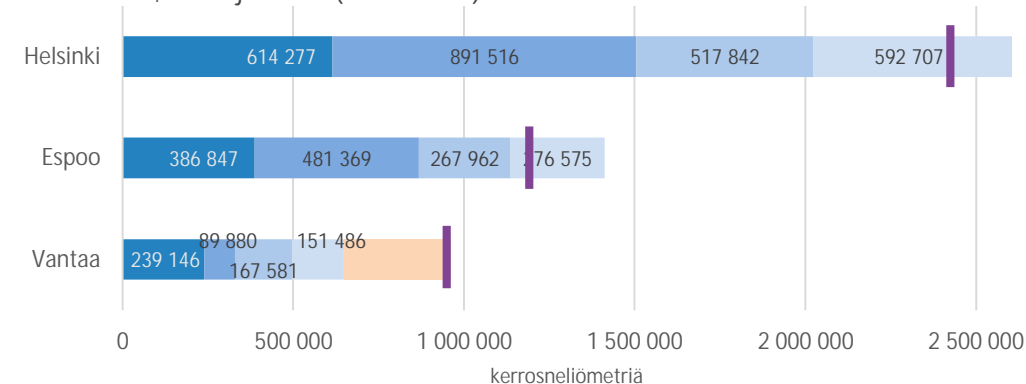
Hyväksytyt ja voimaan tulleet asuntokaavoitus suhteessa tavoitteisiin

Hyväksytyn ja voimaan tulleen asuntokaavoituksen määrä ja tavoitteet MAL-sopimuskausilla

- MAL-sopimuskaudella 2020-23 valmistui 5,42 milj. k-m² hyväksytyjä asumisen kaavoja. Se on 90,3 % koko kauden tavoitteesta.

Hyväksytyt asuntokaavoitus suhteessa tavoitteeseen kunnittain
Yhteensä 5,42 milj. k-m² (2020-2023)

Sovittu toimenpide:

14 (/1). Helsingin seudun kunnat sitoutuvat siihen, että koko sopimuskaudella valmistuu asuntotonttien asemakaavoja (asumiseen tarkoitettua rakennusoikeutta) yhteensä 6 milj. kerrosneliömetriä. (kuntakohtainen asemakaavoitustavoite sopimuksen liitteessä 2)

Hyväksytyt asumisen kaavat 2020-23 kunnittain

Kunta/ seutu	Hyväksytyjen kaavojen asumisen kerrosala (NETTO) kem ²				Sopimuskauden 2020-2023 tavoite	Keskimääräinen vuositavoite	Toteuma % (4 vuotta)
	Kerrostalot	Rivi- ja ketjutilat	Erillispientalot	Yhteensä			
Espoo	1 335 266	17 710	59 777	1 412 753	1 200 370	300 093	118 %
Helsinki	2 580 564	19 505	16 273	2 616 342	2 400 730	600 183	109 %
Kauniainen	11 069	0	-75	10 994	29 095	7 274	38 %
Vantaa	518 158	114 526	15 409	648 093	960 200	240 050	67 %
PKS yhteensä	4 445 057	151 741	91 384	4 688 182	4 590 395	1 147 599	102 %
Hyvinkää	36 768	-4 498	4 685	36 955	144 000	36 000	26 %
Järvenpää	67 706	10 759	9 665	88 130	205 800	51 450	43 %
Kerava	48 501	0	190	48 691	186 900	46 725	26 %
Kirkkonummi	51 805	6 905	63 425	122 135	157 855	39 464	77 %
Mäntsälä	0	10 535	15 488	26 023	77 115	19 279	34 %
Nurmijärvi	-4 285	18 439	50 879	65 033	157 855	39 464	41 %
Pornainen	0	-6 403	8 523	2 120	29 095	7 274	7 %
Sipoo	88 729	0	117 916	206 645	157 855	39 464	131 %
Tuusula	21 079	23 841	20 805	65 725	168 000	42 000	39 %
Vihti	24 084	11 558	31 007	66 649	125 130	31 283	53 %
KUUMA yhteensä	334 387	71 136	322 583	728 106	1 409 605	352 401	52 %
Helsingin seutu yhteensä	4 779 444	222 877	413 967	5 416 288	6 000 000	1 500 000	90 %

Sovittu toimenpide:

14 (/1). Helsingin seudun kunnat sitoutuvat siihen, että koko sopimuskaudella valmistuu asuntotonttien asemakaavoja (asumiseen tarkoitettua rakennusoikeutta) yhteensä 6 milj. kerrosneliömetriä.
(kuntakohtainen asemakaavoitustavoite sopimuksen liitteessä 2)

Voimaantulleet asumisen kaavat 2020-23 kunnittain

Kunta/ seutu	Voimaantullut asumisen kerrosala (NETTO) kem ²				Sopimuskauden 2020-2023 tavoite	Keskimääräinen vuositavoite	Toteuma % (4 vuotta)
	Kerrostalot	Rivi- ja ketjutilat	Erillispientalot	Yhteensä			
Espoo	1 022 971	8 105	57 120	1 088 196	1 200 370	300 093	91 %
Helsinki	2 391 197	20 472	17 078	2 428 747	2 400 730	600 183	101 %
Kauniainen	12 229	-1 250	785	11 764	29 095	7 274	40 %
Vantaa	442 626	18 767	49 968	511 361	960 200	240 050	53 %
PKS yhteensä	3 869 023	46 094	124 951	4 040 068	4 590 395	1 147 599	88 %
Hyvinkää	36 768	-3 988	4 685	37 465	144 000	36 000	26 %
Järvenpää	180 255	18 124	13 927	212 306	205 800	51 450	103 %
Kerava	78 856	9 493	15 522	103 871	186 900	46 725	56 %
Kirkkonummi	75 632	6 905	61 998	144 535	157 855	39 464	92 %
Mäntsälä	0	10 535	15 488	26 023	77 115	19 279	34 %
Nurmijärvi	-4 285	16 463	36 079	48 257	157 855	39 464	31 %
Pornainen	0	6 576	12 085	18 661	29 095	7 274	64 %
Sipoo	9 546	0	96 932	106 478	157 855	39 464	67 %
Tuusula	42 074	32 333	30 787	105 194	168 000	42 000	63 %
Vihti	24 084	11 635	31 258	66 977	125 130	31 283	54 %
KUUMA yhteensä	442 930	108 076	318 761	869 767	1 409 605	352 401	62 %
Helsingin seutu yhteensä	4 311 953	154 170	443 712	4 909 835	6 000 000	1 500 000	82 %

Sovittu toimenpide:

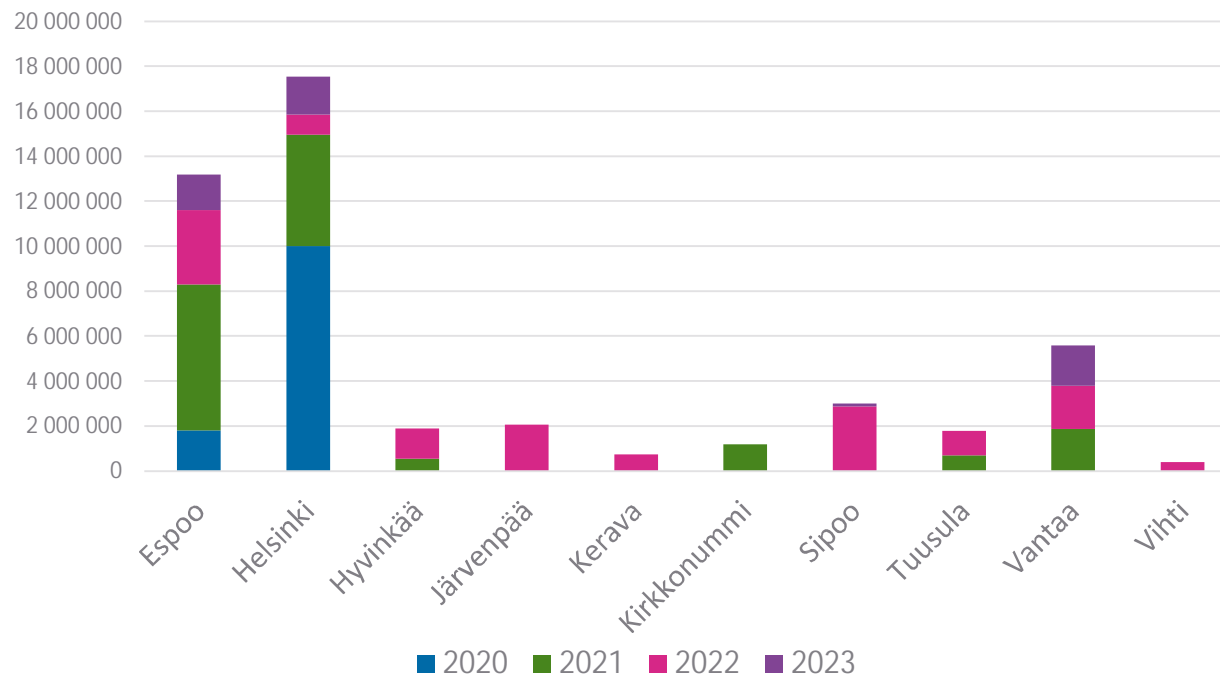
14 (/1). Helsingin seudun kunnat sitoutuvat siihen, että koko sopimuskaudella valmistuu asuntotonttien asemakaavoja (asumiseen tarkoitettua rakennusoikeutta) yhteensä 6 milj. kerrosneliometriä.
(kuntakohtainen asemakaavoitustavoite sopimuksen liitteessä 2)

Valtion kunnallistekniikka-avustukset 2020-23

- ARA myönsi kunnallistekniikka-avustusta Helsingin seudulle vuosina 2020-23 yli 47 miljoonaa euroa.
- Kohteita oli yhteensä 34 (kolme kohdetta sai avusta kahtena eri vuonna). Kaksi kohteista ei ollut maankäytön ensisijaisella vyöhykkeellä, vaan niiden vieressä.
- Täydennysrakentamiskohteiksi oli määritelty 14 kohdetta.

Avustusten määrä (€)

Kunta	kohteiden määrä	Suunniteltu asuntojen määrä	Suunniteltu ARA-asuntojen määrä	Avustusten määrä (€)
Espoo	7	9 820	2 951	13 188 300
Helsinki	8	17 256	4 729	17 545 700
Hyvinkää	2	800	210	1 890 000
Järvenpää	1	1 000	100	2 060 000
Kerava	1	210	60	730 000
Kirkkonummi	1	144	43	1 180 000
Sipoo	2	364	95	3 000 000
Tuusula	3	207	172	1 770 000
Vantaa	8	9 430	2 960	5 585 000
Vihti	1	204	68	400 000
YHTEENSÄ	34	39 435	11 388	47 349 000

Lähde: ARA 2021-24

Sovittu toimenpide:

2. Valtio osoittaa kunnallistekniikka-avustusta vähintään 10 miljoonaa euroa vuodessa MAL 2019 –suunnitelman mukaisilla maankäytön ensisijaisilla vyöhykkeillä sijaitseville kohdealueille. Painopiste avustusten kohdentamisessa on täydennysrakentamisessa.

Senaatti-konsernin hallinnoiman valtion kiinteistöomaisuuden luovutukset asumisen käyttötarkoitukseen 2020-23

Senaatti-kiinteistöt

Toteutuneet luovutukset:

- 2020 2 kpl
 - Helsingissä: Mariankatu 23, Laivastokatu 20
- 2021 5 kpl
 - neljä Helsingissä: Keski-Pasilan Ratapihakorttelit, Ratakatu 3, Muotokuvankatu 2, Sörnäisten Eläinlääkärinkatu 9
 - yksi Vantaalla: Kielotie 15
- 2022 6 kpl
 - kolme Tuusulassa: Rykmentinpuisto kolme eri tonttia
 - kolme Helsingissä: Pasilan Ratapihakortteli kaksi eri tonttia, Haapaniemenkatu 4
- 2023 2 kpl
 - Tuusulassa: Rykmentinpuisto
 - Helsingissä: Kuninkaantammi

<https://www.senaatti.fi/myynnissa/>

Senaatin Asema-alueet Oy

Ei toteutuneita luovutuksia

- Yhtiön asema-alueiden kiinteistökehitysprojektien valmistumisen myötä tapahtuvat myynnit ajoittuvat pääosin kauden 2020-23 jälkeiselle ajalle.
- MAL-alueella sijaitsevien asema-alueiden kehitysprojektien tilanne
 - Espoon Kauklahten Lasihtyn v. 2023 hyväksytystä kaavaehdotuksesta on valitettu, joten myynti ja toteutus siirtyy vähintään vuodelle 2025
 - Kirkkonummen kaavavalmistelu odottaa kunnan resursointia
 - Järvenpään aseman kehityspotentiaalia arvioitava yhdessä kaupungin kanssa
 - Kauniaisten asema-alueen eteläpuolinen kaavaprosessi käynnissä
 - Helsingin Malmin asemanseudulla radanpäällinen asuminen ei ole realistista

<http://www.senaatti.fi/asema-alueet>

Sovittu toimenpide:

3. Valtio osoittaa omistamaansa maata asuntotuotantoon myymällä, vaihtamalla ja tarvittaessa maankäyttösopimuksia hyödyntäen. Tavoitteena on varmistaa kuntien ja kansalaisten tasavertainen kohtelu sekä valtion kokonaisuus. Valtio vaikuttaa omistajaohjauksessaan siihen, että valtion tarpeista vapautuvat asuntorakentamiseen soveltuvat alueet luovutetaan kohtuuhintaisesti ensisijaisesti kunnille tai toissijaisesti muulle alueen lopulliselle asuntotuotannon tarjoajalle.

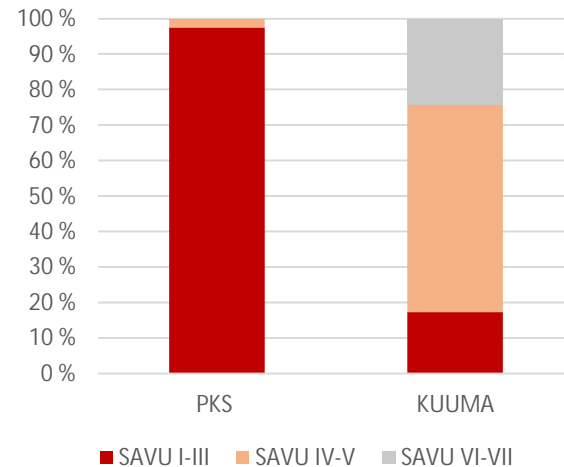
Asuntokaavoitus kestävän liikkumisen vyöhykkeillä

Asuntokaavoitus SAVU-vyöhykkeillä

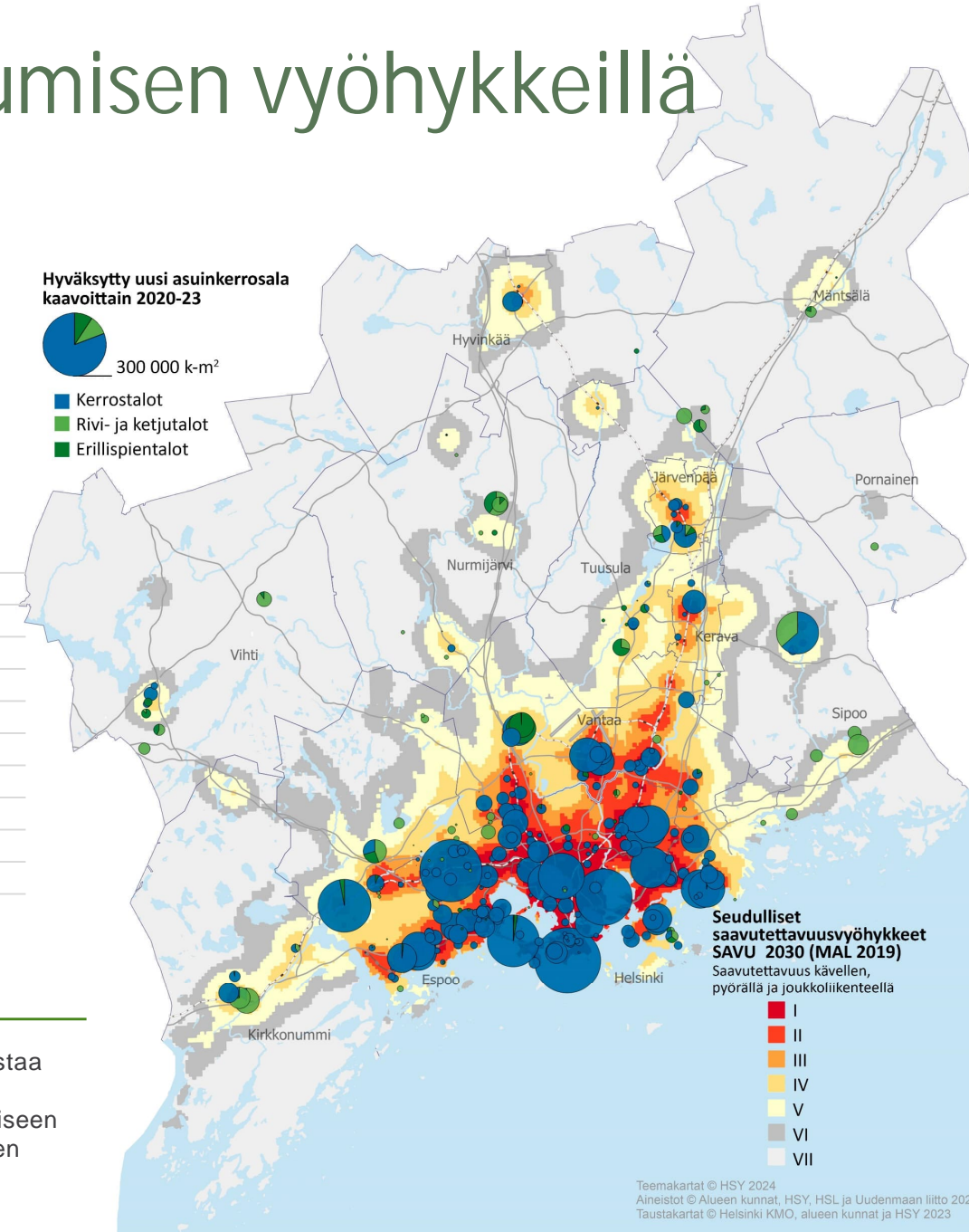
- MAL-suunnitelmassa määritellyt kestävän liikkumisen vyöhykkeet ovat pääkaupunkiseudulla SAVU-vyöhykkeet I-III ja KUUMA-kunnissa I-V.
- Niille sijoittui yli 5 milj. kerrosneliometriä asumisen asemakaavoja eli 94,5 % vuonna 2020-2023 hyväksytystä asuntokaavoituksesta.

Asuntokaavoituksen sijoittuminen 2020-2023

	SAVU I-III	SAVU IV-V	SAVU VI-VII
PKS	98 %	3 %	0 %
KUUMA	17 %	58%	24 %
HS YHT	87 %	10 %	3 %

Hyväksytty uusi asuinkerrosala kaavoittain 2020-23

Seudulliset saavutettavuusvyöhykkeet SAVU 2030 (MAL 2019)

Saavutettavuus kävelen, pyörällä ja joukkoliikenteellä

Sovittu tavoitetila: Yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä muodostavat kokonaisuuden, joka mahdollistaa seudun kestävän kasvun, asukkaiden sujuvan ja turvallisen arjen sekä turvaa kestävien liikkumismuotojen kilpailukyvyyn. Asumisen, työpaikkojen ja palvelujen sijoittumista ohjataan kaavoituksella siten, että liikkumiseen liittyvät valinnat voivat olla kestäviä. Vuonna 2030 MAL 2019 –suunnitelman mukaisille kestävän liikkumisen vyöhykkeille sijoittuu vähintään 85 % seudun väestöstä.

Asemanseudut ja raidehankkeiden vaikutukset

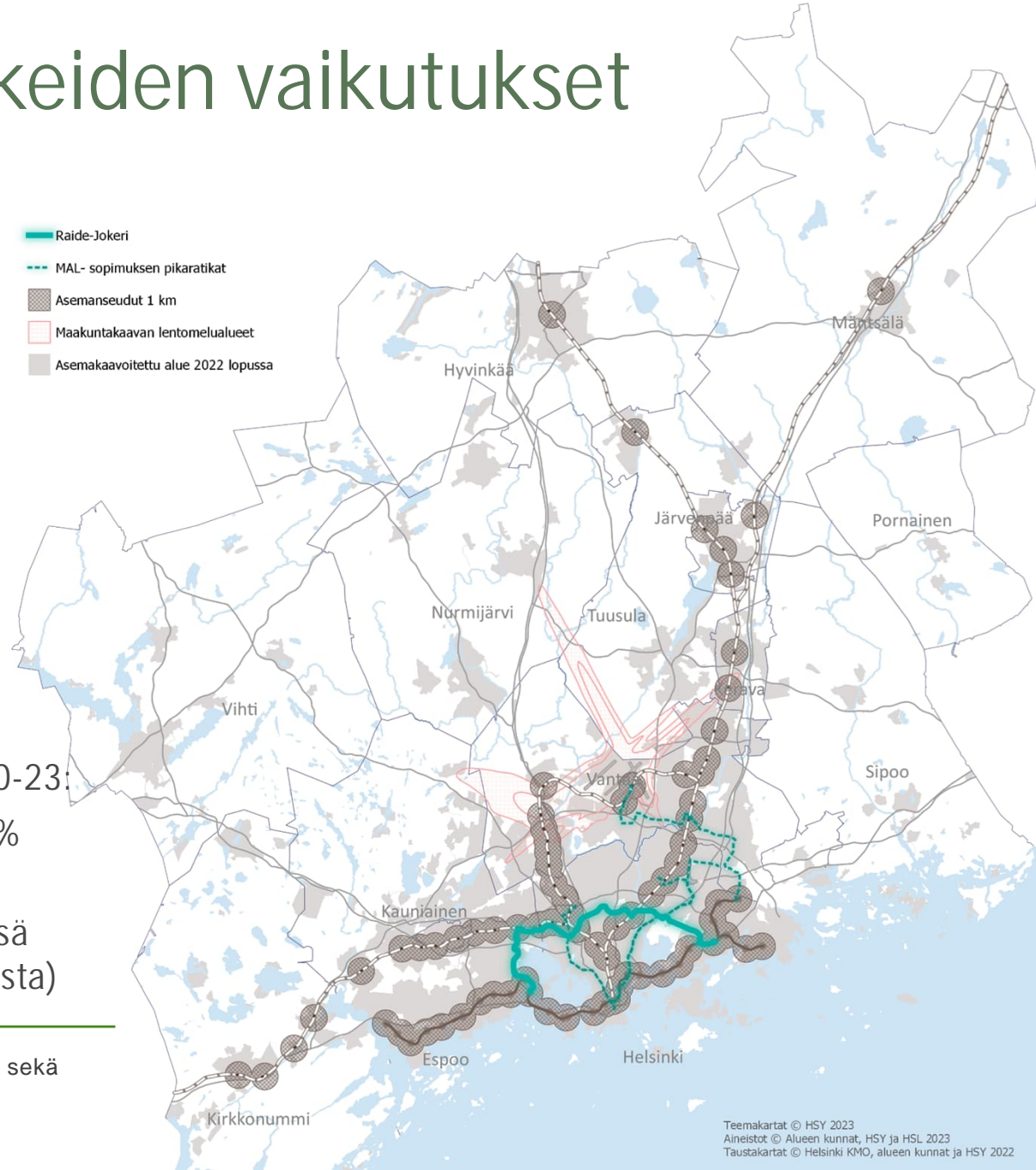
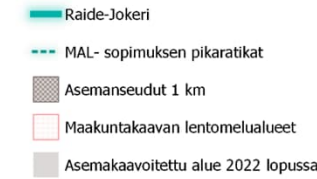
Vuosina 2020-23 kilometrin etäisyydelle raideliikenteen nykyisistä asemista on valmistunut yli 42 000 asuntoa ja hyväksytty 3,27 milj. kerrosneliometriä asemakaavoja asumiseen.

Osuudet asuntotuotannosta ja kaavoituksesta asemanseduille 2020-2023

	600 m	800 m	1 km
Valmistuneet asunnot	36 %	44 %	55 %
Hyväksytty asumisen kerrosala	40 %	50 %	60 %
Voimaan tullut kerrosala	38 %	46 %	59 %

Raidejokerin varrelle (800 m etäisyydelle pysäkeistä) vuosina 2020-23:

- rakennettu lähes 6 700 asuntoa, joista Espoossa yli 3 500 (13,6 % Helsingin ja Espoon asunnoista)
- kaavoitettu 368 000 kerrosneliometriä asumista, josta Helsingissä lähes 240 000 k-m² (9 % Helsingin ja Espoon asuntokaavoituksesta)

Sovittu kehittämisspolku: Erityisesti raideliikenteeseen ja muihin joukkoliikenteen runkolinjoihin sekä niiden aseisiin ja solmukohtiin tukeutuvien vyöhykkeiden maankäyttöä vahvistetaan.

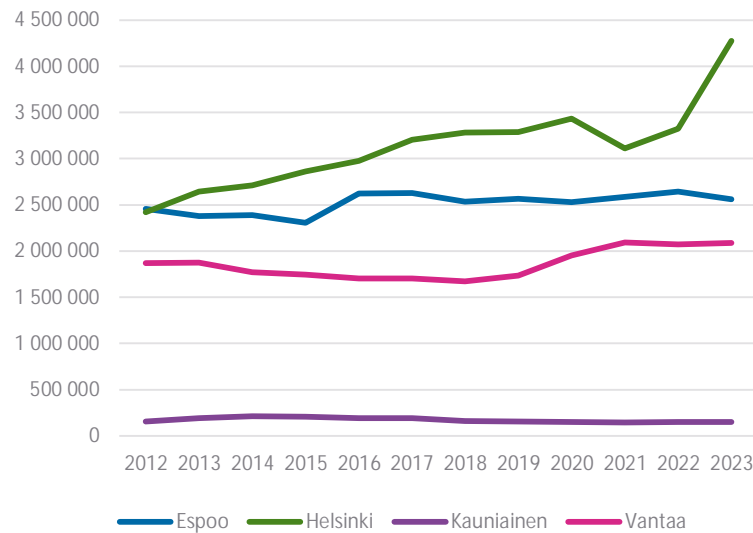
Asemakaavavarannot asumiseen

- Helsingin seudun asemakaavavaroitus asuntotuotantoon vuoden 2023 lopussa: 11,8 milj. kerrosneliometriä
- Kerrostalovarantoa oli n. 6,3 milj. k-m² eli yli puolet.
- Varanto on kasvanut merkittävästi lähes miljoona k-m². Kasvu pääosin Helsingissä.

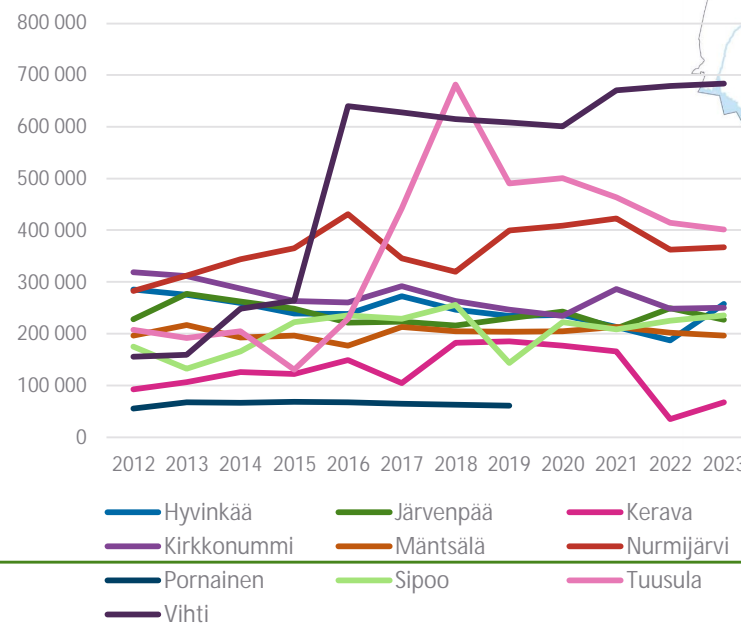
Varanto asuntolina 2023 lopussa

	Kerrostalot	Pientalot
PKS	78 900	29 400
KUUMA	15 400	14 300
Seutu yht.	94 300	43 700

Asumisen varannon kehitys PKS

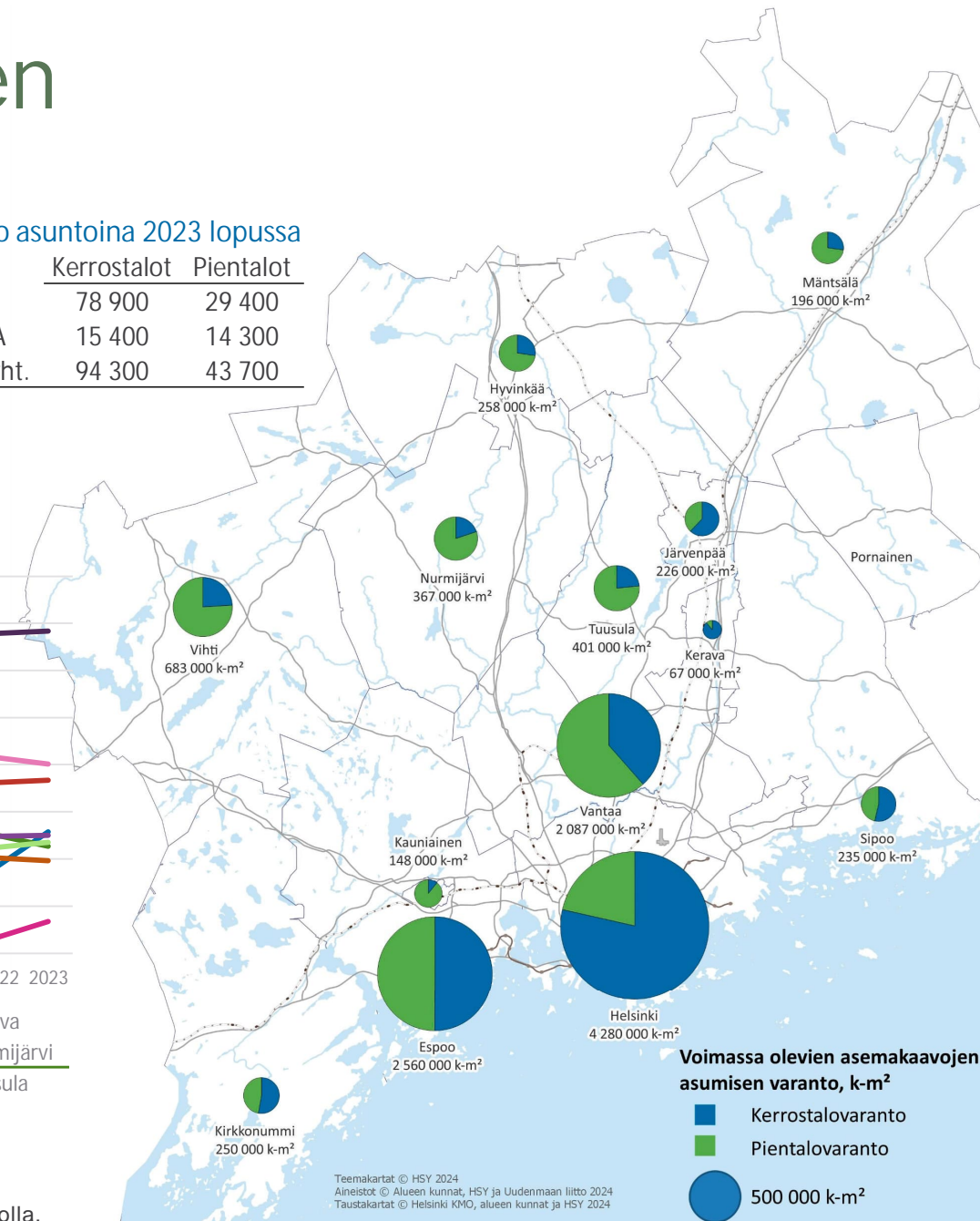
Asumisen varannon kehitys KUUMA

Sovitut kehittämisspolut:

Asuinkerrostalotonttien kaavavaranon riittävyys varmistetaan asuntomarkkinoiden toimivuuden kehittämiseksi.

Asuntotuotantoon soveltuvaa asemakaavavarausta pidetään pitkäaikaisen asuntotuotannon tarpeen edellyttämällä tasolla.

Teemakartat © HSY 2024
Aineistot © Alueen kunnat, HSY ja Uudenmaan liitto 2024
Tastakartat © Helsinki KMO, alueen kunnat ja HSY 2024

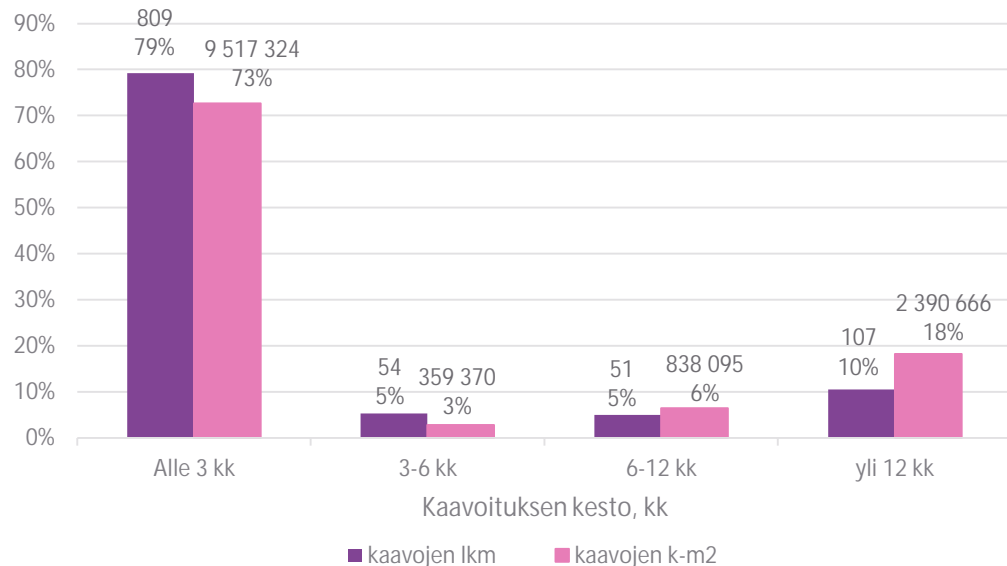

Asumisen kaavojen lainvoimaistumisen kesto kaava-aineistoissa 2013-2023

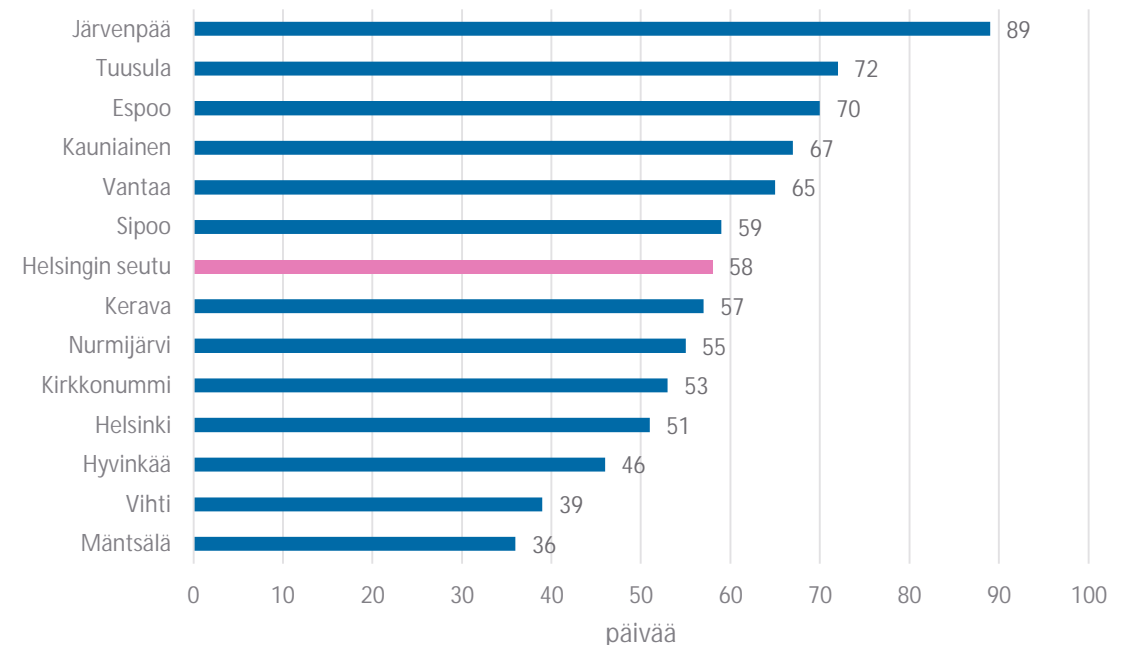
Kaava tulee lainvoimaiseksi keskimäärin 58 päivässä (mediaani) sen hyväksymisestä

- Kuntien MAL-seurantaan vuosina 2013-23 toimittamista asumisen asemakaava-aineistoista voidaan laskea kaavaprosessin kesto hyväksymispäivästä lainvoimaistumiseen.
- Kestossa on isoja eroja kunnittain ja kuntien sisälläkin.
- Reilussa 10 vuodessa 107 kaavalla (n. 10 %) lainvoimaistuminen on kestänyt yli vuoden.

Lainvoimaistumisen keston jakautuminen vuosina 2013 -2023, osuus (%)

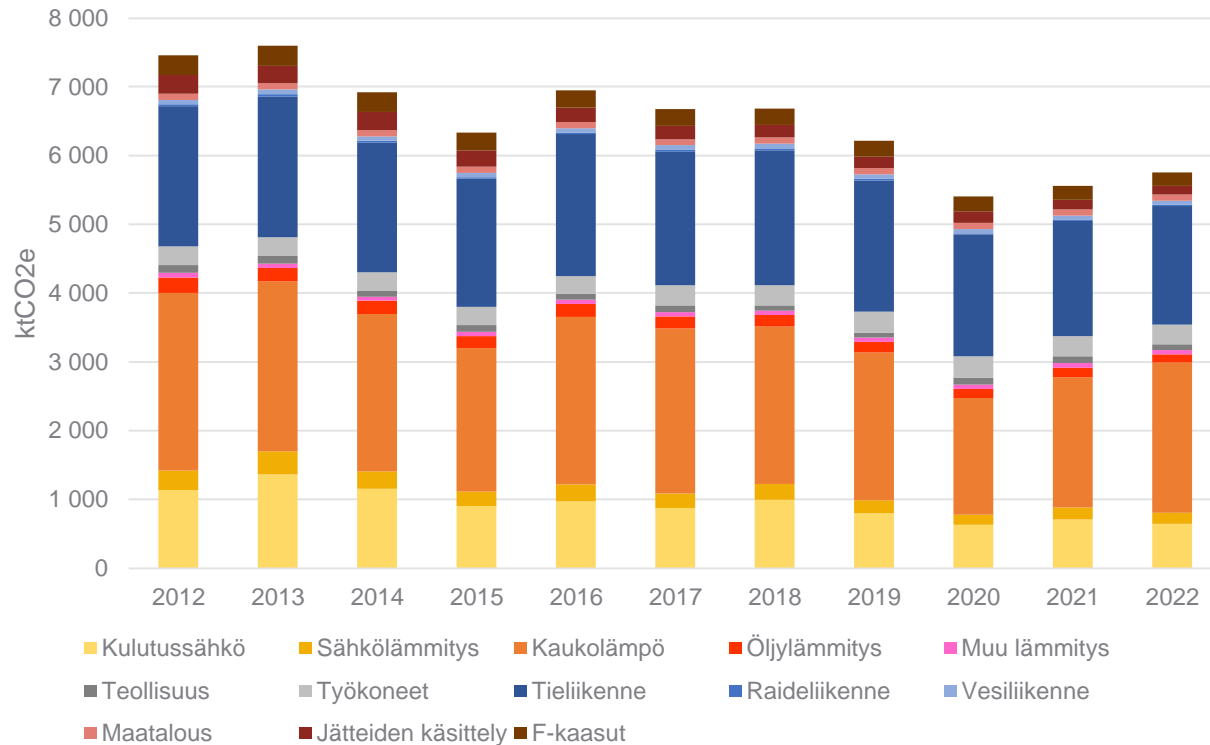
Lainvoimaistumisen keskimääräinen kesto 2013 – 2023 (mediaani)

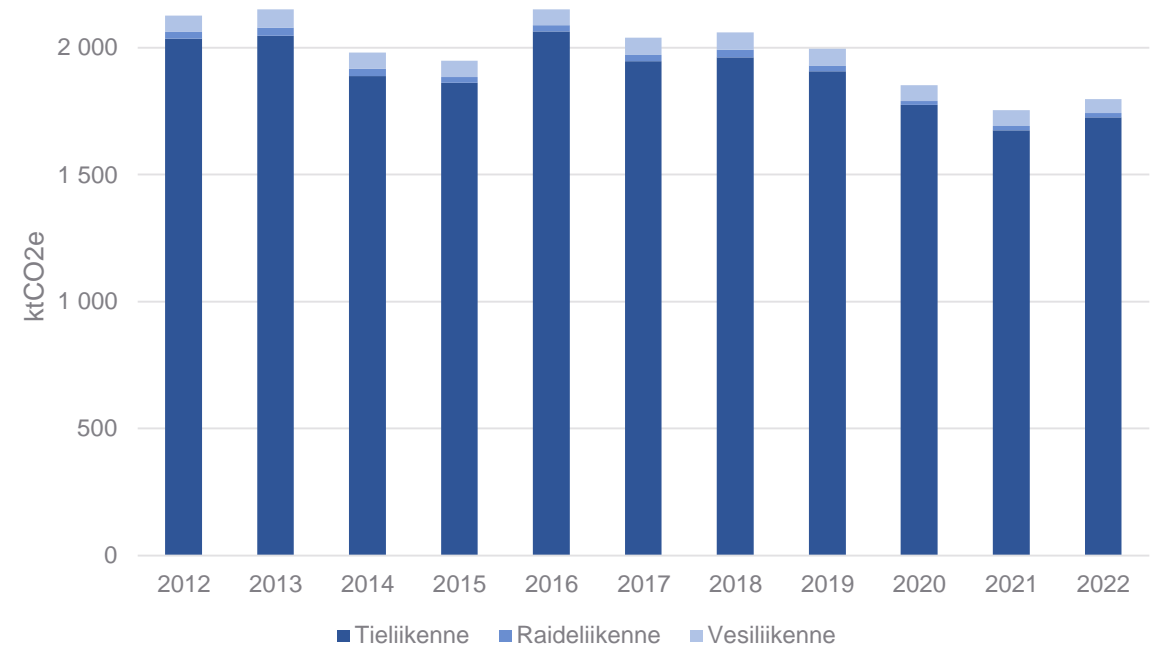
Helsingin seudun kasvihuonekaasupäästöt

- Helsingin seudun kuntien kasvihuonekaasupäästöt laskivat vuosina 2012-2022 23 %. Suhteellisesti eniten ovat laskeneet jätteiden käsittelyn, öljylämmityksen, sähkölämmityksen ja kulutussähkön päästöt. Myös raideliikenteen päästöt ovat laskeneet reilusti.
- Liikenteen päästöt laskivat vuosina 2012-2022 16 %. Liikenteen päästökehitys on ollut laskevaa, mutta vuonna 2022 ne lähtivät pieneen nousuun vuosimuutoksen 2021-22 ollessa 2,4 %. Päästöjen vähentämiseen on kiinnitettävä huomiota, jotta MAL-sopimuksen pohjalla olevat kansalliset ja kansainväliset päästötavoitteet voidaan saavuttaa Helsingin seudulla 2030 mennessä.

Kokonaispäästöt

Liikenteen päästöt

Lähde: Suomen ympäristökeskus 2024

(Alas 1.3. Hinku-laskenta ilman tuulivoimakompensatiota)

Ei sisällä päästökauppaan kuuluvien teollisuuslaitosten polttoaineiden käyttöä, teollisuuden sähkönkulutusta, teollisuuden jätteiden käsittelyn päästöjä eikä kuorma- ja linja-autojen läpiajoliikennettä.

Sovittu kehittämisspolku: Liikenteen päästöjen vähentämiseksi tehdään toimia, jotka vähentävät liikennesuoritteita ja edesauttavat siirtymää kokonaisuutena kestävämpään tapaan liikkua ja vapautua fossiilista polttoaineista.

Kestävä ja vähähiilinen liikennejärjestelmä

Seurannassa tarkastellaan vuosien 2020-2023 kehitystä. Erityisiä 2023 trendejä voidaan lisäksi nostaa esiin.

- Lähijunavarikot
- Espoon kaupunkirata
- Päärata Pasila-Riihimäki 2. vaihe
- Keravan liityntäpysäköinti
- Helsinki-Pasila
- Santarata
- Vihdintien pikaraitiotie
- Vantaan ratikka
- Viikin-Malmin pikaraitiotie
- Valtion avustukset
- Metron kapasiteetti
- KUHA-hankkeet
- Raskaan liikenteen palvelualueet
- Kävely ja pyöräily
- Ruuhkamaksut
- MAL-suunnittelu
- Taustajärjestelmäpohjainen lippu- ja maksujärjestelmä sekä matkaketjuyhteistyö
- Liikennepalveluja ja liikennejärjestelmän tilaa koskeva raportointi ja seurantatieto
- Reaaliaikainen matkustajainformaatio
- Automaation tiekartta

Lähijunavarikot

- Sopimuksessa sovitut toimenpiteet ovat edistyneet osittain.
- Pääkaupunkiseudun Junakalustoyhtiö Jk Oy on päätetty varikoiden toteuttajaksi.
- Varikkovalmistelu etenee kaikilla ratasuunnilla:
 - Pääradan suunnassa Jäspilässä on varaus varikolle
 - Kehäradan suunnassa selvitetään tarkemmin varikon sijaintia Petaksessa ja Keimolassa
 - Rantaradan suunnassa kunnat selvittävät varikon paikkaa tarkemmin neljän vaihtoehdoisen sijainnin osalta: Espoon Mankkiin tai Näkinmetsään maanalaisena varikkona tai Kirkkonummen Luomaan tai Vuohimäkeen. Espoon kaupunki ja Kirkkonummen kunta yhdessä sitoutuvat käynnistämään lähijunavarikon kaavavalmistelut omilla alueillaan vuoden 2024 aikana.
- Varikkokokonaisuutta on tarpeen edistää, sillä varikoiden tarkemmista sijainneista ei Jäspilää lukuun ottamatta ole vielä varmuutta.

Sovittu toimenpide: 4.1

Kunnat ja HSL ratkaisevat yhteistyössä Väyläviraston kanssa tarvittavien lähijunaliikenteen uusien varikoiden sijoittumisen Rantaradan, Kehäradan ja Pääradan suunnissa ja laativat tarvittaville selvityksille ja toteuttamiselle uusien junien hankintatarpeen huomioonottavan aikataulun.

Kunnat laativat yhteistyössä Väyläviraston kanssa tarpeelliset suunnitelmat varikoiden toteuttamiseksi sekä ratkaisevat varikoiden toteuttajan, suunnittelijan, rakentajan ja omistuksellisen rakenteen.

Sijaintikunnat laativat varikoiden vaatimat maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset kaavat. Väylävirasto osallistuu suunnitteluun erityisesti siltä osin, kuin varikot edellyttävät toimia valtion väyläverkkoon.

Valtio osallistuu sopimuskaudella lähiliikenteen varikoiden suunnittelun kustannuksiin 30%:n, kuitenkin enintään 3 miljoonan euron osuudella. Valtio voi osoittaa maa-alueitaan varikoiden tarpeisiin ja kannustaa maa-alueita omistavia yhtiöitä hyvään yhteistyöhön kaupunkien kanssa. Kuntien rahoitusosuus varikoiden suunnittelusta on 70 %.

Valtio ratkaisee pidemmän aikavälin toimenpiteensä lähijunaliikenteen varikoiden toteutukseen seuraavan MAL-sopimuksen tai varikoiden rakentamispäätöksen yhteydessä. Tehokkaan lähijunaliikenteen liikennöinnin mahdollistavan varikkokokonaisuuden suunnittelun eteneminen on edellytyksenä kohdassa 4.2 mainituille valtion panostuksille.

Espoon kaupunkirata

- Sopimuksessa sovitut toimenpiteet ovat edistyneet osittain.
- Kaupunkiratahanke on käynnistetty ja etenee alkuperäisen valtuuden puitteissa.
- Radan rakentaminen on käynnistynyt talvella 2023-2024 kestäen vuoteen 2028 asti. Espoon keskuksen ja Kauklahten välisen alueurakan kilpailutus keskeytettiin ja sen käynnistäminen odottaa varikkopäätökseen sidottua lisärahoitusta. Tavoite on, että lisärahoitus saadaan ja viimeisenkin osan rakentaminen voisi käynnistyä viimeistään v. 2025.

Päärata Pasila–Riihimäki 2. vaihe

- Sopimuksessa sovittu toimenpide on edistynyt sovitusti.
- Hankkeen toteutus etenee suunnitellusti, ensimmäinen lisäraide Kytömaan ja Ainolan välille valmistuu 12/2024.
- Hankkeen 2. ja 3. vaiheiden kustannustehokkaan ja tarkoituksenmukaisen yhteensovittamisen mahdollistamiseksi hanketta on laajennettu sisältämään Hyvinkään ja Riihimäen välisen tavaraliikenneeraiteen rakentamisen (110 M€).

Keravan liityntäpysäköinti

- Sopimuksessa sovittu toimenpide on edistynyt sovitusti.
- Helsinki–Riihimäki-kapasiteetin lisäämisen 2. vaiheen valtuus sisältää valtion osuuden 4,4 M€ Keravan liityntäpysäköinnistä.
- Liityntäpysäköinnistä on tehty myös aiesopimus. Aiesopimuksen yhteydessä on Väylävirasto myös myynyt maata kaavoitettavaksi.
- Liityntäpysäköintilaitoksen rakentamisen mahdollistavan asemakaavamuutoksen ehdotus on tarkoitus saada nähtäville kesällä 2024 ja kaavamuutos hyväksyttyä alkuvuodesta 2025.

Sovittu toimenpide: 4.4

Valtio ja kunnat käynnistävät yhdessä **Keravan liityntäpysäköinnin toteutuksen**. Keravan liityntäpysäköinnin kehittämisestä ja kustannusjaosta kuntien ja valtion välillä sovitaan erillisillä sopimuksilla. Valtion kustannusosuus sisältyy Pasila-Riihimäki 2. vaiheen toteutukseen

Helsinki–Pasila -kapasiteettiselvitys

- Sopimuksessa sovitut toimenpiteet ovat edistyneet sovitusti.
- Kapasiteettiselvitys on valmistunut vuonna 2022.
- Jatkotyönä on tehty laajempia häiriösimulointeja. Selvitys valmistui maaliskuussa 2024.
- Selvityksessä on tunnistettu muutamia lisävaihdetarpeita. Väylävirastossa on tarkoituksena käynnistää lisävaihteista aiemmin saadun valtuuden puitteissa rakentamissuunnittelu.

Sovittu toimenpide: 4.5.1 ja 4.5.2

Helsinki-Pasila-välin ratakapasiteetin lisäämiseen valmistaudutaan:

4.5.1 Päivitetään Helsinkiin suuntautuvan junatarjonnan merkittävän kasvattamisen mahdollistava liikennöintimalli muun muassa Pisara+ -selvityksen (2019), Lähijunaliikennealueen varikkoselvityksen (2020) ja Digirata-selvityksen (2020) sekä muiden Pasila-Helsinki-välin rautatieinfrastruktuurin kehittämistä ja kapasiteetin kasvattamista koskevien selvitysten (esimerkiksi hankeyhtiöiden suunnittelu, Lentorata, itäisen suunnan raideyhteys) tulosten pohjalta ja kuvataan liikenteen kehittämisen sekä kansantalouden kannalta tehokkain ja parhaan kokonaisuhyödyn tuova malli. Selvitys laaditaan valtion johdolla yhteistyössä HSL:n ja kuntien kanssa. Selvityksen kustannuksista sovitaan valtion ja HSL:n kesken erikseen.

4.5.2 Käynnistetään tarvittavien ratasuunnitelmien laatiminen ja muiden toimenpiteiden toteutus Pisara+ -selvityksen mukaisen sekä kohdan 4.5.1 selvityksen johtopäätösten edistämiseksi. Pisara+ -toimenpidepaketin edistämisen edellytys on, että lähijunaliikenteen varikoiden edistäminen etenee kohdassa 4.1 kuvatulla tavalla ja kestävän liikennöintimallin kannalta tarvittavista lähijunaliikenteen varikoista on tehty rakentamispäätös.

Santarata

- Sopimuksessa sovittu toimenpide on edistynyt osittain.
- Vantaa on selvittänyt Santarataa ja Hakkilan kuormauspaikkaa korvaavaa paikka Hosantielle. Vantaan ratikan rakentamisen yhteydessä olisi huomattava helpotus toteuttaa pääradan alitus ilman Santaradan siltarakenteita ko. kohdassa. Kaupunki on pyrkinyt tästä syystä edistämään prosessia juuri nyt.
- Väylävirasto on keväällä 2024 muodostanut kannan, että siirto Hosantielle on lähtökohtaisesti mahdollista. Hakkilan poistamisesta ei voi tehdä päätöstä ennen kuin siirto on varmaa ja poistamista ei voi toteuttaa ennen kuin korvaava paikka on käytössä.

Sovittu toimenpide: 4.6

Väylävirasto laatii selvityksen Santaradan siirtämisestä valtion rataverkolla ja sen nykyisistä aluevarauksista luopumisesta. Kunnat tarjoavat Santaradalle vaihtoehtoisen, pääkaupunkiseudun junaliikenteen tehokasta kunnossapidon toteuttamista vastaavan paikan. Santaradan siirrolla mahdollistetaan pikaraitiotien rakentaminen ja maankäytön kehittäminen sen nykyisellä alueella.

Vihdintien pikaraitiotie

- Sopimuksessa sovitut toimenpiteet ovat edistyneet sovitusti.
- Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksynyt Länsi-Helsingin raitioteiden yleissuunnitelman ja hankkeen toteutuksen 20.1.2021.
- Vuoden 2023 aikana laadittiin hankesuunnitelma, jonka Helsingin kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi 9.1.2024. Hankesuunnitelma täydentää yleissuunnitelmaa hankkeen toteutuksen, hallinnan ja vaikutusten arvioinnin osalta.
- Kaupunkiliikenne Oy ja Helsingin kaupunkiympäristön toimiala ovat käynnistäneet hankkeen kilpailutuksen, joka toteutetaan vuoden 2024 aikana. Hanke toteutetaan integroituna projektitoteutuksena ja tavoitteena on aloittaa kehitysvaihe loppuvuodesta 2024.
- Traficom on päätöksellään 16.1.2024 myöntänyt hankekokonaisuudelle MAL-sopimuksen mukaisen 105 000 000 euron valtionavustuksen.
- Rakentamisvaihe ajoittuu arviolta vuosille 2026-2031.
- Valtion vuoden 2024 talousarviossa Länsi-Helsingin raitiotiet (ml. Vihdintien pikaraitiotie) määräraha on 11,84 milj. euroa.

Sovitut toimenpiteet:

5

Kunnat jatkavat MAL 2019 -suunnitelmassa esitetyn seudullisen pikaraitioteiden verkoston suunnittelua. Kunnat edistävät seuraavien pikaraitiotiehankkeiden toteuttamista, ja rahoittavat 70 % niiden kokonaistoteutuskustannuksista. Valtio osallistuu sopimuksessa määritettyjen hankkeiden rahoitukseen 30 % osuudella kohtien 5.1.-5.3 mukaisesti. Valtio linjaa pidemmän aikavälin osallistumisensa periaatteet hankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen seuraavien MAL-sopimusten yhteydessä tai kaupunkien tehtyä rakentamispäätöksen.

5.1

Valtio osoittaa Vihdintien pikaraitiotien (ns. Länsi-Helsingin raitiotiet) yleissuunnitelmaluonnoksen mukaisen hankekokonaisuuden toteuttamiseen (sis. suunnittelun ja rakentamisen) ja siihen sekä muihin kestävästä liikkumisesta edistäviin hankkeisiin liittyviin kustannuksiin 105 miljoonaa euroa. Rahoituksen edellytyksenä on, että Helsingin kaupunki tekee hankkeen toteuttamisesta päätöksen, joka on vähintään yleissuunnitelmaluonnoksen hyöty-kustannus -laskelman mukainen tai sitä kannattavampi. Helsinki tekee hankkeen toteuttamisesta päätöksen syksyllä 2020. Valtio ja Helsingin kaupunki sopivat erikseen rahoituksen kohdentumisen yksityiskohdista ja rahoituksen aikataulusta.

Vantaan ratikka

- Sopimuksessa sovitut toimenpiteet ovat edistyneet sovitusti.
- Vantaan kaupunki teki hankkeesta ehdollisen toteutus päätöksen 5/2023
- Hankesuunnitelma valmistui keväällä 2023
- Helsingin kaupunki hyväksynyt Vantaan ratikan rakentamisen osaltaan 9/2023
- Kaupunkiliikenne vastaa Helsingin osan rakennuttamisesta
- Kustannusarvio 606 miljoonaa euroa
- Vantaan ratikan rakentaminen toteutetaan allianssimuodossa
 - Allianssikilpailutus käynnistymässä 3/2024
 - Hankintapäätös määrä tehdä elokuussa 2024
 - Tilaajat Vantaan kaupunki ja HSY (ei ole tehnyt virallista päätöstä)
 - Hankintapäätös vaatii myönteisen MAL-tukipäätöksen
- Asemakaavat viivästyneet lentokenttäalueella, lentokentän päätepysäkkisiltää on määrä lyhentää yhteistyössä Finavian kanssa
- Fazerin alueen linjausta on tarkastettu pohjavedenottoalueen vuoksi, vaatii uuden kaavan ja katusuunnitelman
- Traficom on myöntänyt Vantaan kaupungille yhteensä 5 950 029 euroa raitiotien suunnitteluun vuosien 2020–2023 aikana. Helsingin kaupungin osuus Vantaan ratikan suunnittelun valtionavustuksesta on 149 971 euroa.

Sovittu toimenpide: 5.2

Mellunmäki-Tikkurila-Aviapolis-Lentoasema (ns. Vantaan ratikka): Vantaa jatkaa hankkeen suunnittelua päätöksensä mukaisesti ja valtio osallistuu hankkeen suunnittelukustannuksiin 30 prosentin osuudella ja enintään 6,1 miljoonalla eurolla. Rakentamisen arvioidaan alkavan vuonna 2024. Hankkeen kustannusarvio keväällä 2020 on 393 miljoonaa euroa. Valtio tekee päätöksen osallistumisesta Vantaan pikaraitiotien rakentamiseen Vantaan kaupungin tehtyä päätöksen hankkeen toteutuksesta seuraavan MAL-sopimuksen yhteydessä.

Viikin-Malmin pikaraitiotie

Sopimuksessa sovitut toimenpiteet ovat edistyneet sovitusti.

Viikin-Malmin pikaraitiotien yleissuunnitelman ja vaikutusten arvioinnin päivitys on käynnistynyt syksyllä 2023. Vuonna 2021 valmistunutta yleissuunnitelmaa ei viety päätettäväksi, vaan sen pohjalta todettiin tarvittavan lisäselvityksiä.

Viikin-Malmin pikaraitiotien päivitetty yleissuunnitelma on tarkoitus viedä päätöksentekoon keväällä 2024. Päätösehdotuksena on käynnistää tarkempi suunnittelu raitiotien ensimmäisestä vaiheesta.

Tämän hetken näkemys mahdollisesta hankeaikataulusta:

- Hankesuunnittelu 2025-26
- Toteutussuunnittelu / kehitysvaihe 2027-28
- Rakentaminen 2028-32.

Viikin-Malmin pikaraitiotie on MAL 2023 -suunnitelman mukaisesti osa Vt 4 hankekokonaisuutta, joka käsittää Kehä I ja Kehä III välin kehittämisen ja Ilmasillan eritasoliittymän. Lisäksi hankkeeseen vaikuttaa mahdollinen Vt 4 kehittäminen Koskelantien ja Kehä I välillä maankäyttöön kohdistuvien ympäristöhaittojen vähentämiseksi.

Sovittu toimenpide: 5.3

Viikin-Malmin pikaraitiotie Hankkeen yleissuunnittelu on Helsingin toimesta käynnissä ja suunnittelun ensimmäinen vaihe päättyi keväällä 2021. Valtio osallistuu yleissuunnittelun kustannuksiin 30 prosentin osuudella ja enintään 7,5 miljoonalla eurolla.

Valtion avustukset

- joukkoliikenne, ilmastoperusteinen, digitalisaatio

- Sopimuksessa sovitut toimenpiteet ovat edistyneet sovitusti.
- Traficom on myöntänyt valtionavustusta HSL:lle vuosina 2020-2023 yhteensä 249,286 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi Traficom on myöntänyt kaupunkiseutujen yhteisiin digitalisaatiohankkeisiin 7,75 miljoonaa euroa. Hankkeissa on HSL:n lisäksi muita toimivaltaisia viranomaisia.
- Ilman koronatukia ja yhteishankkeita valtio on myöntänyt HSL:lle 54,443 miljoonaa euroa joukkoliikenteen hankintaan ja kehittämishankkeisiin. Näiltä osin MAL-sopimuksen kirjaukset ovat täyttyneet.
- Pääsääntöisesti valtionavustukset on maksettu myönnetyn euromäärän mukaisina.
- Digitalisaatiohankkeille on myönnetty lisää aikaa vuoden 2024 puolelle.

Sovittu toimenpide: 6

Valtio avustaa Helsingin seudun julkisen henkilöliikenteen palveluiden järjestämistä kaudella 2020-23 arviolta 35 miljoonalla eurolla. Avustus pitää sisällään niin sanotun suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuen sekä ilmastoperusteisen joukkoliikenneavustuksen ja valtionavustuksen liikenteen palvelujen digitalisaatioon ja liikenteen palveluistumisen edistämiseksi. Valtionavustukset ovat hakuperusteisia ja niiden saamisen edellytyksenä on, että kaupunkiseutu toteuttaa edellä esitettyjen valtionapujen ehtoja. Joukkoliikenteen tuen saamisen edellytyksenä lisäksi on, että seutu toteuttaa tässä sopimuksessa kuvattuja joukkoliikenteen kehittämistoimenpiteitä ja priorisoi joukkoliikenteen kilpailukykyä edistävän runkoverkon palvelutasoa sekä varmistaa siirtymää vähäpäästöiseen bussikalustoon ja biopolttoaineisiin.

Valtion avustukset 2023 / Traficom (joukkoliikenne, ilmasto, digitalisaatio)

Rahoitus 2023	Haettu	Myönnetty	Vastaava HSL:n oma rahoitusosuus
Perusrahoitus	8,0 M€	5,320 M€	Liikennepalvelujen oma rahoitusosuus 431,0 M€
Ilmastoperusteinen	6,0 M€ + muut hankkeet 0,8 M€	3,5 M€ / MAL-sopimus 0,24 M€ / hankkeet 6,98 M€ / puhtaat käyttövoimat	Päästöttömän liikenteen operointikustannukset 323,6 M€ sähköbussit 107,8 M€, juna 86,6 M€, metro 61,2 M€, raitio 59,5 M€, pikaraitio 5,3 M€, ympäristöbonukset 1,4 M€, latausinfra 1,8 M€

Sovittu toimenpide: 6

Valtio avustaa Helsingin seudun julkisen henkilöliikenteen palveluiden järjestämistä kaudella 2020-23 arviolta 35 miljoonalla eurolla. Avustus pitää sisällään niin sanotun suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuen sekä ilmastoperusteisen joukkoliikenneavustuksen ja valtionavustuksen liikenteen palvelujen digitalisaatioon ja liikenteen palveluistumisen edistämiseksi. Valtionavustukset ovat hakuperusteisia ja niiden saamisen edellytyksenä on, että kaupunkiseutu toteuttaa edellä esitettyjen valtionapujen ehtoja. Joukkoliikenteen tuen saamisen edellytyksenä lisäksi on, että seutu toteuttaa tässä sopimuksessa kuvattuja joukkoliikenteen kehittämistoimenpiteitä ja priorisoi joukkoliikenteen kilpailukykyä edistävän runkoverkon palvelutasoa sekä varmistaa siirtymää vähäpäästöiseen bussikalustoon ja biopolttoaineisiin.

Valtion avustukset / Traficom (joukkoliikenne, ilmasto, digitalisaatio), myönnettyjen avustusten kertymä kaudelta 2020-23 (M€)

Valtionavustus	2020	2021	2022	2023	Yhteensä (M€)
Perusrahoitus	4,825	4,825	6,062	5,320	21,032
Koronatuet	58,950	86,660	49,233		194,843
Ilmastoperusteinen	3,500	7,088	10,519	10,717	31,824
Digihankkeet (2022-2023)	0,670		0,918		1,587
Yhteensä 2020-2023	67,945	98,573	66,732	16,037	249,286
Yhteensä (pl. Koronatuet)	8,995	11,913	17,499	16,037	54,443

HSL:n hankkeet (Ei sisällä yhteishankkeita Tampereen ja Oulun kanssa)

Sovittu toimenpide: 6

Valtio avustaa Helsingin seudun julkisen henkilöliikenteen palveluiden järjestämistä kaudella 2020-23 arviolta 35 miljoonalla eurolla. Avustus pitää sisällään niin sanotun suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuen sekä ilmastoperusteisen joukkoliikenneavustuksen ja valtionavustuksen liikenteen palvelujen digitalisaatioon ja liikenteen palveluistumisen edistämiseksi. Valtionavustukset ovat hakuperusteisia ja niiden saamisen edellytyksenä on, että kaupunkiseutu toteuttaa edellä esitettyjen valtionapujen ehtoja. Joukkoliikenteen tuen saamisen edellytyksenä lisäksi on, että seutu toteuttaa tässä sopimuksessa kuvattuja joukkoliikenteen kehittämistoimenpiteitä ja priorisoi joukkoliikenteen kilpailukykyä edistävän runkoverkon palvelutasoa sekä varmistaa siirtymää vähäpäästöiseen bussikalustoon ja biopolttoaineisiin.

Valtion avustukset / ELY

- Uudenmaan ELY-keskus myöntää liikkumisen palveluiden valtionavustukset toimivalta-alueensa kunnille.
- Valtionavustusta myönnetään palvelusopimusasetuksen mukaisen liikenteen ostoihin ja julkisen palvelun velvoitteista maksettavaan korvaukseen (lipputuki) sekä liikenteen palvelujen suunnitteluun, kehittämiseen ja kokeiluhankkeisiin.

UUDENMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKSKUS (ELY-KESKUS)

Liikenne ja infrastruktuuri

	Esitetään myönnettäväksi 2020 - 2023			Esitetään myönnettäväksi
	PSA-liikenteen ostot	Hintavelvoitteen korvaaminen	Kehittäminen ja suunnittelu	
ELY Yhteensä	4 371 441	1 336 547	33 256	5 741 244
Hyvinkää	1 957 600	12 000	0	1 969 600
Järvenpää	1 239 250	443 700	33 256	1 716 206
Mäntsälä	99 538	149 847	0	249 385
Nurmijärvi	0	536 000	0	536 000
Pornainen	24 462	17 600	0	42 062
Vihti	1 050 591	177 400	0	1 227 991
Huom. Lopulliset kustannukset 2023 määräytyvät toteutuneiden kustannusten mukaan 31.5.				

Sovittu toimenpide: 6.0

Valtio avustaa Helsingin seudun julkisen henkilöliikenteen palveluiden järjestämistä kaudella 2020-23 arviolta 35 miljoonalla eurolla. Avustus pitää sisällään niin sanotun suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuen sekä ilmastoperusteisen joukkoliikenneavustuksen ja valtionavustuksen liikenteen palvelujen digitalisaatioon ja liikenteen palveluistumisen edistämiseksi. Valtionavustukset ovat hakuperusteisia ja niiden saamisen edellytyksenä on, että kaupunkiseutu toteuttaa edellä esitettyjen valtionapujen ehtoja. Joukkoliikenteen tuen saamisen edellytyksenä lisäksi on, että seutu toteuttaa tässä sopimuksessa kuvattuja joukkoliikenteen kehittämistoimenpiteitä ja priorisoi joukkoliikenteen kilpailukykyä edistävän runkoverkon palvelutasoa sekä varmistaa siirtymää vähäpäästöiseen bussikalustoon ja biopolttoaineisiin.

Metron kapasiteetti

- Sopimuksessa sovitut toimenpiteet ovat edistyneet sovitusti.
- Metron nykyinen kulunvalvonta on tulossa elinkaarensa päähän ja liikennöinnin varmistaminen jatkossakin edellyttää uutta kulunvalvontajärjestelmää. Kulunvalvonnalla tähdätään myös kapasiteetin kasvattamisen mahdollistaviin ratkaisuihin. Hanke on jaettu kahteen osaan, joista ensimmäinen kattaa kulunvalvonnan uudistamisen mahdollistaen kapasiteetin merkittävän kasvattamisen. Ensimmäisen osan kustannusarvio on n. 115 M€ elokuun 2022 hintatasossa. Hankesuunnitelma on hyväksytty Helsingin ja Espoon kaupungeissa. Valtio voi nyt sovitusti arvioida metron kehittämishanketta kokonaisuutena.
- Hankkeen keskeinen osa on junakulunvalvontajärjestelmän uusinta, joka toteutetaan vuoteen 2030 mennessä. Hanke mahdollistaa metron matkustajakapasiteetin 25% lisäyksen nykyiseen verrattuna, mikä suuruusluokaltaan vastaa yhtä moottoritiekaistaa. Hankkeeseen liittyvät suurimmat hankinnat on käynnistetty vuoden 2023 aikana. Hankkeen kustannukset jaetaan Helsingin ja Espoon erillisessä sopimuksessa sovittavalla tavalla. Alustavasti kustannukset tulisivat jakautumaan siten, että Helsingin osuus on n. 68% ja Espoon osuus n. 32%. Kustannusjako tulee täsmentymään hankintojen valmistumisen myötä.
- Hankkeen kustannukset vuosien 2020-2023 aikana on 7,6 milj. euroa, josta Helsingin osuus on 4,4 milj. euroa ja Espoon 3,2 milj. euroa.
- Metron länsipään kapasiteetin lisäratkaisusta valmistui hankesuunnitelma vuoden 2022 aikana. Hankesuunnitellussa tarkennettiin Kivenlahden aseman ohittamisen mahdollistavaa kääntöraideratkaisua, linjaraidetta länteen sekä varautumista Kirkkonummen linjaan. Tämän toimenpiteen kustannusarvio on 100 M€, josta 1 M€ on kauden 2020-2023 kustannus.
- Metron kapasiteetin nostotyön pienempiä toimenpiteitä (matkustajien ohjaus, aikataulut, toimintamallit) viedään parhaillaan käytäntöön. Näiden toimenpiteiden kustannukset ovat alhaisia.

Sovittu toimenpide: 7.

Helsinki ja Espoo suunnittelevat ja valmistelevat yhdessä HSL:n kanssa metron kapasiteetin nostohankkeen, ja toteuttavat hankinnan vuosina 2024-2030 suoritettavaan automaatiohankkeeseen. Hankkeen tavoitteena on kyetä vastaamaan seudun kasvuun ja metron kasvavaan matkustajamäärään nykykapasiteetin loppuessa vuoteen 2030 mennessä. Hankkeen alustava kokonaiskustannusarvio on 341 M€, josta 6 M€ on kauden 2020-2023 kustannus. Metron länsipään liikennejärjestelyt tulevat vaatimaan kasvavien liikennemäärien vuoksi muutoksia. Metron länsipään kapasiteetin lisäratkaisun kustannusarvio on 100 M€, josta 10 M€ on kauden 2020-2023 kustannus. Valtio arvioi metron kehittämishankkeita kokonaisuutena suunnittelun ja kustannusarvioiden tarkentuessa. Kustannusten jaosta valtion ja kuntien välillä sovitaan tarvittaessa erikseen.

KUHA-hankkeet, yleiskuvaus

- Sopimuksessa sovitut toimenpiteet ovat edistyneet osittain.
- KUHA-hankkeet ovat toteutuneet MAL-kaudella 2020-2023 vaihtelevasti KUUMA-seudulla ja Espoossa.
- KUUMA-seudun KUHA-hankkeista (22 nimettyä hanketta ja 4 teemapakettia) on valmistunut 6 hanketta ja 4 teemapakettia. Lisäksi 6 hanketta valmistumassa v. 2024.
- Espoossa valmistunut 2 hanketta sekä hankekoripaketti. Rantaradanbaanan rakentaminen alkanut.
- Osa hankkeista jatkuu siirtomäärärahan turvin vuonna 2024. Hankkeita on siirtynyt ehdolle seuraavan kauden hankkeiksi ja osa hankkeista jatkuu myös v. 2025.
- Hankkeiden toteutumista sekä kustannusjakoa valtion ja kuntien välillä on seurattu vuosittain KUHA-työryhmässä.

Sovittu toimenpide: 8.

Valtio käyttää seudullisesti tärkeisiin kustannustehokkaisiin liikennejärjestelmän parantamishankkeisiin kaudella 2020-23 yhteensä 15 miljoonaa euroa Helsingin seudulla. Hankkeilla tuetaan autojen ja polkupyörien liityntäpysäköintipaikkojen ja -alueiden toteutusta, tiivistyvän maankäytön edellytyksiä, parannetaan kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä, torjutaan ja vähennetään melulle altistumista, parannetaan liikenteen turvallisuutta sekä seudun logistiikan toimivuutta. Valtion rahoitus kohdistuu ensisijaisesti KUUMA-seudun kunnissa toteutettaviin hankkeisiin. Lisäksi valtio osoittaa 15 miljoonaa euroa Espoossa toteutettaviin vastaaviin hankkeisiin. Valtion rahoituksen edellytyksenä on, että kunnat käyttävät vastaavan summan toimenpiteisiin kuin valtio. HSL, kunnat, Väylävirasto ja Uudenmaan ELY-keskus valmistelevat hankkeiden tarkemman toteuttamisohjelman, josta sovitaan HLJ-toimikunnassa.

KUHA-hankkeet – KUUMA-seutu

Valmistuneet hankkeet:

- Mäntsälän rautatieaseman autojen liityntäpysäköinti
- Pysäkkien laadun parantaminen tieverkolla KUUMA-kunnissa
- Pyöräilyn pääverkon parantamistoimet KUUMA-kunnissa
- Mt 1494 jalankulku- ja pyörätie välille Vähä-Laukkoskentie – Porvoontie, Pornainen
- Mt 132 Klaukkalantien katuosuuden jalankulku- ja pyörätie välille Kirkkotie – Klaukkalan ohikulkutien risteys, Nurmijärvi
- Liikenneturvallisuuden pienet toimet (suojatiet, keskisaarekkeet tms.) KUUMA-kunnissa
- VT 2 / MT 1224 alikulku, Vihti
- KT 50 Kehä III, KT 51 – Mankki, Kirkkonummi
- Esteiden poisto erikoiskuljetusreiteiltä (portaalit, liikennevalot, saarekkeet) KUUMA-kunnissa
- Kt 45 / Mt 145, Tuusula, 0+ -toimenpiteet, kiertoliittymän parantaminen, Tuusula

Valmistuvia hankkeita 2024:

- Ainolan liityntäpysäköinti, itäpuolen rakenteellinen autojen pysäköinti, Järvenpää
- Hyvinkään rautatieaseman pyörien liityntäpysäköinnin kehittäminen
- Mt 132 Klaukkalantien-Lopentien jalankulku- ja pyörätie välille Aittakalliontie – mt 1322 Nummenpääntie, Nurmijärvi
- Jalankulku- ja pyöräilyväylä välille MT 140 - Sepänmäki/Hirvihaaran koulu, Mäntsälä (I.osa valmistuu 2024)
- Valtatien 4 parantaminen rakentamalla melusuojaus välillä Koivulantie - Porvoon rata, Kerava (I.vaihe valmistuu 2024)
- MT 148 Öljytie, Brobörentien liittymä, Sipoo

Sovittu toimenpide: 8.

Valtio käyttää seudullisesti tärkeisiin kustannustehokkaisiin liikennejärjestelmän parantamishankkeisiin kaudella 2020-23 yhteensä 15 miljoonaa euroa Helsingin seudulla. Hankkeilla tuetaan autojen ja polkupyörien liityntäpysäköintipaikkojen ja -alueiden toteutusta, tiivistyvän maankäytön edellytyksiä, parannetaan kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä, torjutaan ja vähennetään melulle altistumista, parannetaan liikenteen turvallisuutta sekä seudun logistiikan toimivuutta. Valtion rahoitus kohdistuu ensisijaisesti KUUMA-seudun kunnissa toteutettaviin hankkeisiin. Lisäksi valtio osoittaa 15 miljoonaa euroa Espoossa toteutettaviin vastaaviin hankkeisiin. Valtion rahoituksen edellytyksenä on, että kunnat käyttävät vastaavan summan toimenpiteisiin kuin valtio. HSL, kunnat, Väylävirasto ja Uudenmaan ELY-keskus valmistelevat hankkeiden tarkemman toteuttamisohjelman, josta sovitaan HLJ-toimikunnassa.

KUHA-hankkeet – Espoo

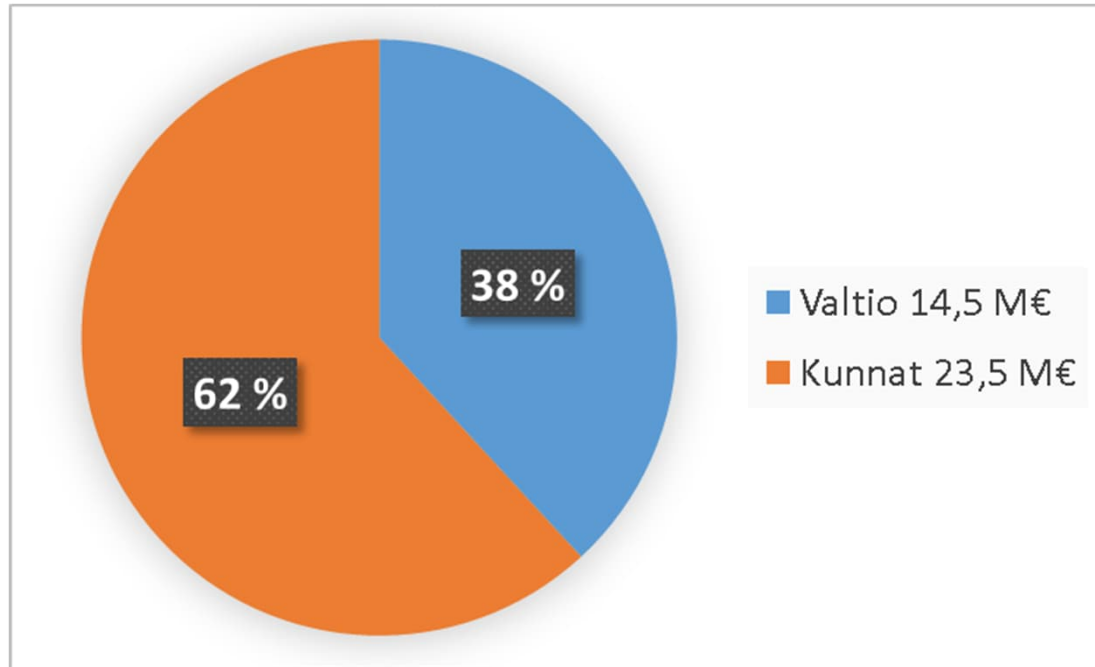
- Valtion KUHA-rahoituksesta käytetään 10 M€ Espoon kaupunkiradan viereen rakennettavan laadukkaan pyöräilyn laatukäytävän, baanarakentamiseen. Rantaradanbaanan ensimmäisen vaiheen rakentaminen on alkanut talvella 2024 Espoon kaupunkiratahankkeen yhteydessä.
- Valtion maksama (3,5 M€) tieverkon hanke Mt 120 Vihdintien Kortesmäen alikulku on valmistunut.
- Mt 120 Vihdintien/Niipperintienliittymän parantaminen ja kl alikulku: Hankkeen suunnittelu käynnissä, toteutus ehdolla seuraavalle kaudelle.
- Mt 1324 Lahnuksentien kevyen liikenteen väylän rakentamissuunnittelu 0,2 M€: Tiesuunnitelma hyväksymisprosessissa, rakentamissuunnitelma valmistunut keväällä 2024.
- Pienet hankekorihankkeet (kevaripäällystyksset, litu-toimet, jkl-infra, ym, mm. VT 1 Espoontie ramppivalot) 1,1 M€: Valmistuneet vuonna 2023.
- Espoon rahoitus baanakokonaisuuteen on 12,6 M€ ja muihin hankkeisiin 2,4 M€.

Sovittu toimenpide: 8.

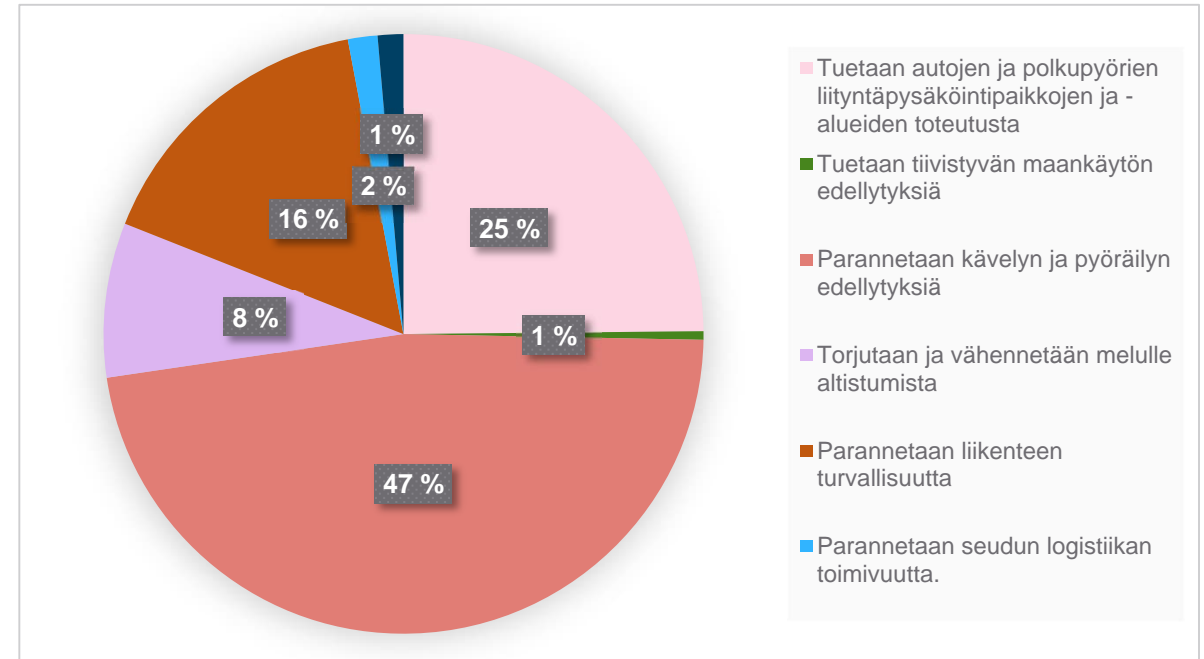
Valtio käyttää seudullisesti tärkeisiin kustannustehokkaisiin liikennejärjestelmän parantamishankkeisiin kaudella 2020-23 yhteensä 15 miljoonaa euroa Helsingin seudulla. Hankkeilla tuetaan autojen ja polkupyörien liityntäpysäköintipaikkojen ja -alueiden toteutusta, tiivistyvän maankäytön edellytyksiä, parannetaan kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä, torjutaan ja vähennetään melulle altistumista, parannetaan liikenteen turvallisuutta sekä seudun logistiikan toimivuutta. Valtion rahoitus kohdistuu ensisijaisesti KUUMA-seudun kunnissa toteutettaviin hankkeisiin. Lisäksi valtio osoittaa 15 miljoonaa euroa Espoossa toteutettaviin vastaaviin hankkeisiin. Valtion rahoituksen edellytyksenä on, että kunnat käyttävät vastaavan summan toimenpiteisiin kuin valtio. HSL, kunnat, Väylävirasto ja Uudenmaan ELY-keskus valmistelevat hankkeiden tarkemman toteuttamisohjelman, josta sovitaan HLJ-toimikunnassa.

8. KUHA-hankkeet – KUUMA-seutu

Toteutuvien hankkeiden kustannusjako

Ensisijaisesti KUUMA-seudun kunnissa toteutettavat hankkeet teemoittain

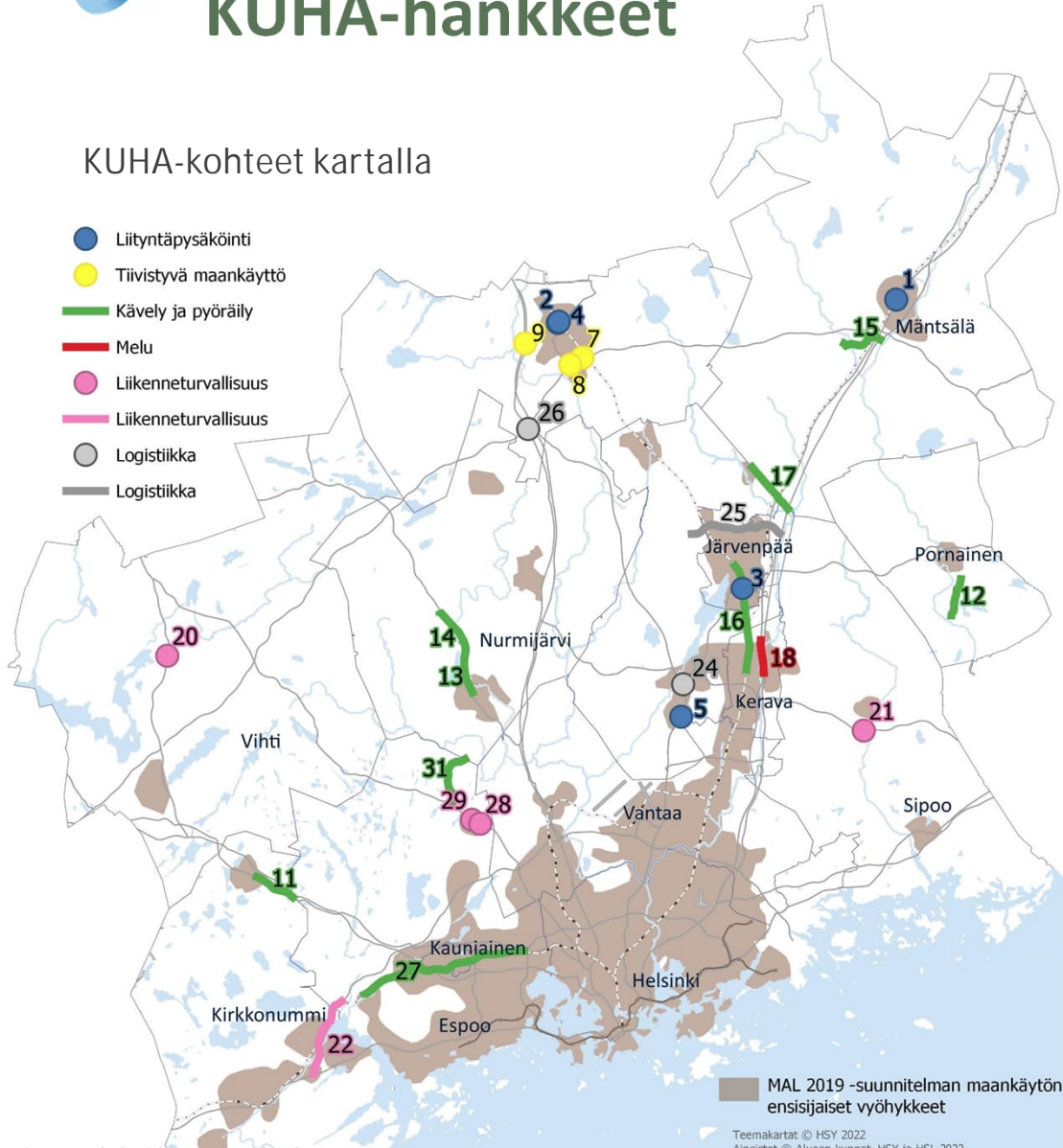
- Alustavien tietojen mukaan KUUMA-seutua koskevasta ohjelmasta toteutuu hankkeita noin 38 miljoonan euron edestä.
- Valtion rahoitusosuus näistä on 38 % (noin 14,5 miljoonaa euroa) ja kuntien 62 % (noin 23,5 miljoonaa euroa).

Sopimuskauden 2020-2023 KUHA-hankkeet

KUHA-kohteet kartalla

- Liityntäpysäköinti
- Tiivistävä maankäyttö
- Kävely ja pyöräily
- Melu
- Liikenneturvallisuus
- Liikenneturvallisuus
- Logistiikka
- Logistiikka

Liityntäpysäköinnin KUHA-kohteet

	Kunta/Kunnat	Tilanne
1 Mäntsälän rautatieaseman autojen liityntäpysäköinti	Mäntsälä	Valmis
2 Hyvinkään rautatieaseman autojen liityntäpysäköinnin kehittäminen	Hyvinkää	Seuraavaan MAL-ohjelmaan
3 Ainolan liityntäpysäköinti, itäpuolen rakenteellinen autojen pysäköinti	Järvenpää	Valmistuu 2024
4 Hyvinkään rautatieaseman liityntäpyöräpysäköinnin kehittäminen	Hyvinkää	Rakentumassa 2024
5 KT 45, Riihikallion bussipysäkki, pyörien liityntäpysäköinti	Tuusula	Ehdolla seuraavaan MAL-ohjelmaan

Tiivistyvän maankäytön KUHA-kohteet

6 Pysäkkien laadun parantaminen tieverkolla KUUMA-kunnissa (ei kartalla)	KUUMA-kunnat	Valmistuneet
7 VT 25 ja MT 1421 ramppi	Hyvinkää	Ehdolla seuraavaan MAL-ohjelmaan
8 VT 25 ja Kalevankadun liittymä	Hyvinkää	Ehdolla seuraavaan MAL-ohjelmaan
9 VT 3 Hyvinkään etelä pikavuoropysäkit	Hyvinkää	Ei toteuteta

Kävelyn ja pyöräilyn KUHA-kohteet

10 Pyöräilyn pääverkon parantamistoimet KUUMA-kunnissa (ei kartalla)	KUUMA-kunnat	Valmistuneet
11 MT 110 Turuntien jalankulku- ja pyöräilyväylä	Kirkkonummi	Valmistuu 2025
12 MT 1494 jalankulku- ja pyörätie	Pornainen	Valmis
13 Klaukkalantien katuosuuden jalankulku- ja pyörätie	Nurmijärvi	Valmis
14 MT 132 Klaukkalantien-Lopontien jalankulku- ja pyörätie	Nurmijärvi	Valmistuu 2024
15 Jalankulku- ja pyöräilyväylä välille MT 140 - Sepänmäki/Hirvihaaran koulu	Mäntsälä	I osa valmistuu 2024, II osa siirtyy
16 Keravan ja Järvenpään välinen jalankulku- ja pyöräilyväylä radan varteen	Järvenpää, Kerava, Tuusula	Ehdolla seuraavaan MAL-ohjelmaan
17 MT 11671 Linjatien jkp-tie	Järvenpää, Mäntsälä, Tuusula	Ehdolla seuraavaan MAL-ohjelmaan
27 Rantaradan baana Leppävaara-Kauklahti (Espoon osuudet)*	Espoo (ja Kauniainen)	Rakenteilla, Kauniainen osuus ehdolla seuraavaan MAL-ohjelmaan
31 Mt 1324 Lahnuksentien kevyen liikenteen väylän rakentamissuunnittelu	Espoo (ja Nurmijärvi)	Rakentamissuunnittelu valmis

Melu

18 VT 4 melusuojaus (väli Koivulantie-Porvoon rata)	Kerava	I osa valmistuu 2024, II osa ei alkanut
---	--------	---

Liikenneturvallisuus

19 Liikenneturvallisuuden pienet toimet KUUMA-kunnissa (ei kartalla)	KUUMA-kunnat	Valmistuneet
20 VT 2 / MT 1224 alikulku	Vihti	Valmis
21 MT 148 Öljytie, Brobörentien liittymä	Sipoo	Valmistunee 2024
22 KT 50 Kehä III, KT 51-Mankki	Kirkkonummi	Valmis
28 MT 120 Vihdintien Korttesmäen alikulku*	Espoo	Valmis
29 MT 120 Vihdintien/Niipperintien liittymän parantaminen ja kl alikulku*	Espoo	Ehdolla seuraavaan MAL-ohjelmaan
30 Pienet hankekorihankkeet (ei kartalla)*	Espoo	Valmistuneet

Logistiikka

23 Esteiden poisto erikoiskuljetusreiteiltä KUUMA-kunnissa (ei kartalla)	KUUMA-kunnat	Valmistuneet
24 KT 45 / MT 145, Tuusula	Tuusula	Valmis
25 MT 1452 Vähänummentien kehittäminen	Järvenpää	Ehdolla seuraavaan MAL-ohjelmaan
26 VT 25 ja MT 130 (ramppi) sekä VT 3	Hyvinkää	Ehdolla seuraavaan MAL-ohjelmaan

MAL-hankkeiden suunnittelu (ei kartalla)

* Espoon kohteiden neuvottelutulos 10.6.2021

Raskaan liikenteen palvelualueet

- Sopimuksessa sovitut toimenpiteet eivät ole edistyneet sovitusti.
- Vantaan Keimolaan laajennettiin ELY:n ja Vantaan yhteisönä olemassa olevan huoltoaseman yhteydessä olevaa pysäköintialuetta. Laajennus otettiin käyttöön 2023 keväällä. Alueen vuokrasopimus on voimassa vuoden 2027 loppuun asti.
- Vantaan Katriinantiellä sijaitsee n. 60 rekan levähdysalue, jonka toteutus kilpailutettiin ELY:n, Helsingin, Vantaan ja Espoon yhteistyönä. Alue aloitti vuonna 2022 ja on käytössä vuoden 2027 loppuun.
- Vt 3 ja mt 132/152 liittymän yhteyteen suunnitellun raskaan liikenteen palvelualueen tiesuunnitelman ja asemakaavan laatiminen on käynnissä. Nyt suunnitteilla olevan raskaan liikenteen palvelualueen kustannusarvio on noin 14-15 M€. (VT3 / mt 132) (MAKU-indeksi 145, 2020=100).
 - Uuden palvelualueen rakentamisen aloittamisen tarkka ajankohta ei ole tiedossa, koska asemakaavan laatimisen on arvioitu kestävän 2 vuotta. Alue tulee toteuttaa kokonaisuutena mikä mahdollistaa nykyaikaista palvelutasovaatimusten mukaista raskaan liikenteen taukopaikka-aluetta.
- Tuusulan ja Järvenpään rajalla oleva alue vt 4:n/mt 145:n risteyksessä eli MAL-sopimuksen edellyttämä toinen palvelualuekohde: Hanke ei ole edennyt.

Sovittu toimenpide: 9.

Väylävirasto, Uudenmaan ELY-keskus ja seudun kunnat laativat Uudenmaan ELY-keskuksen selvitykseen perustuen suunnitelmat ja tarvittavat maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset kaavat kahdelle raskaan liikenteen palvelualueelle siten, että niiden toteuttaminen voi käynnistyä sopimuskauden aikana. Valtio osoittaa kohteiden toteuttamiseen rahoitusta yhteensä enintään 15 miljoonaa euroa, kuitenkin enintään 75% kustannuksista. Kuntien rahoitusosuus on 25 %.

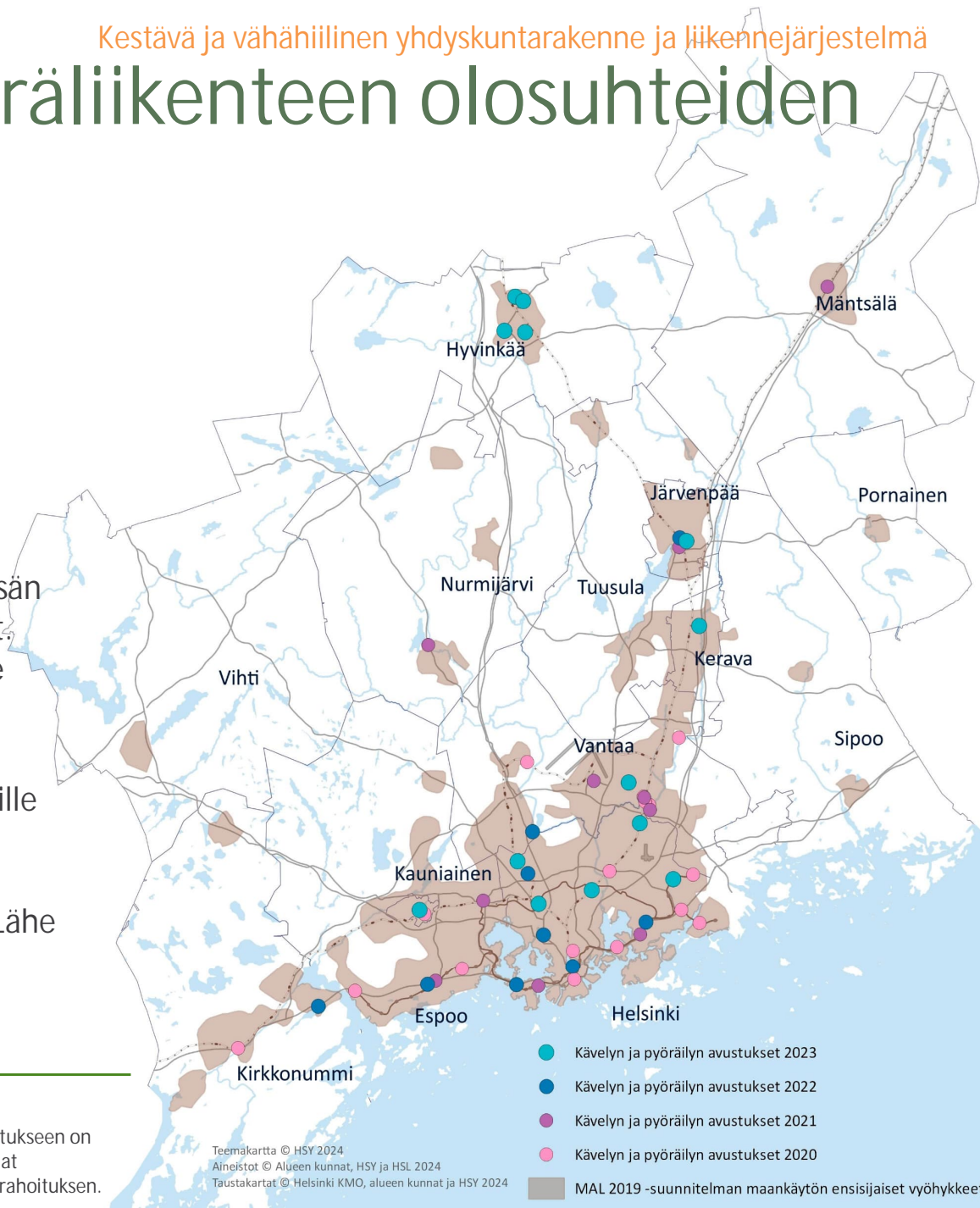

Valtionavustus kävelyn ja pyöräliikenteen olosuhteiden parantamiseen v. 2023

Traficom vastaa [kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman](#) valtionavustushausta. Valtionavustusta voidaan myöntää enintään 50 % hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista.

Vuoden 2023 hankehaussa Helsingin MAL-seudun kunnista avustusta haki yhdeksän kuntaa yht. 29 hankehakemuksella, joissa haettavan valtionavustuksen määrä yht. reilut 8,8 Me. Valtionavustusta myönnettiin kuudelle kunnalle, yht. 13 hankkeelle reilut 1,5 Me.

Muut kävelyn ja pyöräliikenteen avustukset: Traficom toteutti vuonna 2023 kunnille myös [kävelyn ja/tai pyöräliikenteen edistämishjelmien laadinnan](#) valtionavustushaun. Helsingin MAL-seudun kunnista avustusta myönnettiin Hyvinkään kaupungille (Hyvinkään kävelyn edistämishjelma: Askel eteenpäin – Lähe kävelee), yht. 22 500 euroa.

Sovittu toimenpide:

Helsingin seudun kunnat voivat hakea valtionavustusta kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamiseen kunnan katuverkolla. Avustukseen on varattu vuodelle 2020 määrärahaa Helsingin, Turun, Tampereen ja Oulun seuduille haettavaksi vähintään 4,5 miljoonaa euroa. Kunnat osallistuvat rahoitettavien hankkeiden kustannuksiin 50 prosentilla. Traficom toteuttaa investointiohjelman hankehaun ja myöntää rahoituksen.

Valtionavustus kävelyn ja pyöräliikenteen olosuhteiden parantamiseen kaudelta 2020-2023

Hakija	Haettu avustus (euroa)	Myönnetty avustus (euroa) *
Espoo	8 671 632	6 929 711
Helsinki	27 39 7859	11 116 554
Hyvinkää	2 279 859	85 000
HKL (Helsingin kaupungin liikennelaitos)	525 000	525 000
Järvenpää	2 469 200	653 456
Kauniainen	232 771	46 893
Kerava	345 750	121 000
Kirkkonummi	665 169	665 169
Mäntsälä	1 090 700	100 000
Nurmijärvi	1 764 673	1 673 291
Pornainen	0	0
Sipoo	43 250	0
Tuusula	0	0
Vantaa	5 357 472	3 657 472
Vihti	0	0
Yhteensä	50 843 334	25 573 546

Sopimuksessa sovitut toimenpiteet ovat edistyneet sovitusti.

Taulukon tiedot koskevat neljää valtionavustuksen hakukierrosta (2020, 2021, 2022, 2023).

Huom! V. 2020 haettu ja myönnetty avustus sisältäneet alv. 24%, vuosina 2021-2023 alv 0%.

* Hakijan omarahoitusosuus vähintään 50 %

Ruuhkamaksut

- Sopimuksessa sovittu toimenpide ei ole edistynyt sovitusti.
- Edellisellä hallituskaudella valtiovarainministeriössä valmisteltiin luonnos hallituksen esitykseksi ruuhkamaksut mahdollistavasta lainsäädännöstä.
- Esitys sisälsi ruuhkamaksun kantamiseen tarvittavat menettely- ja yleissäännökset.
- Varsinaiset aineelliset säännökset esim. Helsingin seutua koskien jätettiin pois esitysluonnoksesta, sillä hallituksella ei ollut poliittista päätöstä ruuhkamaksujen konkreettisesta toteuttamisesta millään alueella.
- Tätä esitystä ei kuitenkaan annettu eduskunnalle, eikä asia lopulta edennyt viime hallituskaudella.
- Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa ei ruuhkamaksuja mainita, eikä asian valmistelua ole jatkettu.

Sovittu toimenpide: 11.

Valtio aloittaa ruuhkamaksujen mahdollistamista koskevan säädösvalmistelun. Valmistelu toteutetaan yhteistyössä kuntien ja HSL:n kanssa. Päätökset ruuhkamaksujen mahdollisesta käyttöönotosta tehdään erikseen.

MAL 2023 -suunnittelu

- Sopimuksessa sovitut toimenpiteet ovat edistyneet sovitusti.
- MAL 2023 -suunnitelmaluonnoksen lausuntokierros päättyi 25.5.2023 ja suunnitelma viimeisteltiin valmiiksi sen jälkeen. Valmis suunnitelma hyväksyttiin HSL:n hallituksessa ja Helsingin seudun yhteistyökouksessa (HSYK) 12.9.2023 sekä KUUMA-johtokunnassa 26.9.2023.
- MAL 2023 -suunnitteluprosessista tehdään jälkiarviointi, jonka tulosten pohjalta prosessia kehitetään seuraaville kierroksille. Jälkiarviointi käynnistyi syksyllä 2023 ja valmistuu kesällä 2024.

Sovittu toimenpide: 12.

Kunnat ja HSL yhdessä valtion viranomaisten kanssa päivittävät yhteistyössä MAL -suunnitelman sopimuskautta 2024-35 varten. Osapuolet sitoutuvat varaamaan suunnitelman laatimiseen tarvittavat henkilö- ja muut resurssit. Osana suunnitelman päivitystä tarkistetaan toimenpiteet valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman ja liikenteen päästövähennyksiä koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi vuodelle 2030 sekä hallitusohjelman mukaisen hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamiseksi 2035 mennessä.

Taustajärjestelmäpohjainen lippu- ja maksujärjestelmä sekä matkaketjuyhteistyö & Open MaaS

- Sopimuksessa sovitut toimenpiteet ovat edistyneet sovitusti.
- Uuden tilipohjaisen lippu- ja maksujärjestelmän kehitystyö jatkuu vuoden 2024 aikana. Uutta järjestelmää hyödynnetään HSL-alueella ensimmäiseksi lähimaksun käyttöönotossa. Myöhemmin aktiivisessa käytössä olevat HSL-kortit muutetaan tunnisteiksi eikä matkustusoikeuden / matkalipun tietoja enää tallenneta HSL-kortille vaan taustajärjestelmään. Tämän jälkeen eri palvelut siirretään asteittain.
- TVV joukkoliikenne Suomessa on lähes kokonaan jo siirtynyt taustajärjestelmäpohjaisten lippu- ja maksujärjestelmien käyttöön. HSL on viimeisiä siirtyjiä. Lakivelvoite on ollut voimassa 2018 lähtien.
- Digitransitiin on tarkoitus luoda 2024 aikana tekninen kyky näyttää reittioppailla taksi- ja sähköpotkulautapalveluja.
- HSL:n OpenMaaS avoin rajapinta perustuu lainsäädäntöön, jonka mukaan rajapinta on avattava halukkaille toimijoille. HSL:llä kumppanitoimijoilta on parikymmentä, joilla kaikilla on HSL-lippujen lisäksi oma palvelupakettinsa ja kohderyhmänsä. Siten rajapinta mahdollistaa sujuvaa matkustamista ja matkaketjuja yli toimijarajojen. Rajapinta on toiminut vakaasti ja luotettavasti.
- HSL:n lipputilihankkeen edetessä päästään tarkastelemaan vaatimuksia OpenMaaS-rajapintaan, uusia ominaisuuksia ja vaikutuksia kumppaneihin syksyn 2024 aikana. OpenMaaS siirtyy nykynäkymän mukaan uuteen taustajärjestelmään keväällä 2025.
- Sujuvat matkaketjut on yhtenä painopisteenä HSL:n strategiassa. Konkreettisia toimia ei vielä ole esitettävissä, mutta asiaa on tarkasteltu esimerkiksi liityntäpysäköinnin, kaupunkipyörien ja skuuttien kohdalla.

Sovittu toimenpide: 13. ja 13.1

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi Helsingin seudun kunnalliset toimijat, tarvittaessa yhteistyössä valtion kanssa, sitoutuvat yhdessä:

13.1. Edistämään matkaketjuyhteistyön mahdollistavaa kehitystyötä taustajärjestelmäpohjaisten lippu- ja maksujärjestelmä- tai välityspalveluja tarjoavien toimijoiden kanssa sekä kehittämään multimodaalista digitaalista liikennepalvelujen tietoympäristöä, joka mahdollistaa julkisten ja yksityisten liikennepalvelujen muodostamat matkaketjut.

Liikennepalvelujen tietoympäristö

Sopimuksessa sovitut toimenpiteet ovat edistyneet sovitusti.

Vuoden 2023 aikana on jatkettu valtakunnallisen liityntäpysäköintijärjestelmän käyttöönottoa Fintrafficin kanssa.

- Valtakunnallinen Matkatietoryhmä on lähtenyt kehittämään erityisesti olennaisten tietojen tietomalleja eli pysäkki- ja esteettömyystietojen tulevaisuuden hallintamalleja.
- Digitransit palveluissa otettiin käyttöön API-tunnistauminen. Rajapinnalla on yli 1 000 käyttäjää vuoden 2023 lopussa.
- Kevään 2023 aikana Reittiopas päivitettiin uuteen OpenTripPlanner versioon, jossa on laajempi tuki multimodaalisille matkaketjuille (esim. taksit ja skuutit).
- Kesäkuussa 2023 otettiin käyttöön kansallinen KELA-reittiopas, jolla opiskelijat tarkistavat palvelutarjoajan, jolta koulumatkalippu ostetaan.
- Kesän 2023 aikana reittioppaisiin tuotiin 3. osapuolinen palveluita kuten Sipoonkorven hop-off-hop-on bussi ja saaristoveneiden liikenne Helsingin ja Espoon ulkosaaristoihin.
- Osana rajat ylittävää yhteistyötä, Viron joukkoliikenne otettiin osaksi valtakunnallista opas.matka.fi palvelu, joka toteutetaan osana Digitransit yhteistyötä Fintrafficin, HSL:n ja Waltin kesken.

HSL uudistaa HSL-alueen suunnitellun joukkoliikenteen ja joukkoliikenneverkon sisältävän joukkoliikennerekisterin vuosien 2021–2024 aikana.

Joukkoliikennerekisterin master-tietokanta tarjoaa erilaisten reitityspalveluiden reitti- ja aikataulutiedot: esimerkiksi Reittiopas, Google Maps ja muut kolmannet osapuolet saavat tietonsa rekisteristä. Myös pysäkinäyttöjen aikataulutiedot ovat peräisin samasta rekisteristä.

- Rekisteristä saadaan työkaluja joukkoliikenteen suunnitteluun, matkustajainformaation tuottamiseen ja sopimusliikenteen hankintaan.
- HSL kilpailutti vuonna 2020 asiantuntijatiimin joka suunnittelee ja toteuttaa järjestelmä uudistuksen. Vuosien 2021–2023 aikana toteutettiin reitit ja linjat sekä aikataulut -moduulit. Vuonna 2024 toteutetaan pysäkit ja matkustajainformaatio -moduulit. Avoimena lähdekoodina julkaistavaa toteutusta voidaan hyödyntää muissa toteutuksissa.

Sovittu toimenpide: 13. ja 13.1

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi Helsingin seudun kunnalliset toimijat, tarvittaessa yhteistyössä valtion kanssa, sitoutuvat yhdessä:

13.1. Edistämään matkaketju yhteistyön mahdollistavaa kehitystyötä taustajärjestelmä pohjaisten lippu- ja maksujärjestelmä- tai välityspalveluja tarjoavien toimijoiden kanssa sekä kehittämään multimodaalista digitaalista liikennepalvelujen tietoympäristöä, joka mahdollistaa julkisten ja yksityisten liikennepalvelujen muodostamat matkaketjut.

Liikennepalveluja ja liikennejärjestelmän tilaa koskeva raportointi ja seurantatieto

- Sopimuksessa sovitut toimenpiteet ovat edistyneet sovitusti.
- Vuonna 2023 matkustajalaskentadatan tilastollisten menetelmien lähtötasoiset korjausmenetelmät laitettiin toimimaan pilviympäristössä, jonka tulokset tallennetaan kuukausittain tietovarastoon keskitetysti saataville. Tämä antaa lähtökohdan tilastollisten menetelmien soveltamiseen tarkemmalla, siis pysäkkitasolla.
 - Matkustajalaskentadatan keräämisen kehitystyötä ja ylläpitoa (mukaan lukien häiriöiden selvitys) on tehty vuoden 2023 ajan. Esimerkiksi vuoden aikana toimme tietovarastoon uusien matkustajalaskentalaitteellisten bussien sekä junien nousijadataa.
- Helsingin seudun liikennejärjestelmän tilan seuranta ei toteutettu vuonna 2023. Seuraava seuranta tehdään 2024 aikana.
- Traficom on jatkanut liikennejärjestelmäanalyysin eli liikennejärjestelmän strategisen kokonaiskuvan kehittämistä mm. julkaisemalla uudet toimintaympäristön ja suurimpien kaupunkiseutujen (MAL-seudut) tilannekuvat. Lisäksi on julkaistu analyysi kaukoliikenteen palvelutasotavoitteista osana liikennepalveluiden tilannekuvaa. Suomen kansainvälisen saavutettavuuden kehitystä on tarkasteltu toimintaympäristön muutosten analysoinnin yhteydessä.
 - Ensimmäinen tilannekuva kävelystä ja pyöräliikenteestä osana liikennejärjestelmää valmistui alkuvuodesta 2024.
 - Myös suurten kaupunkiseutujen välisten ratayhteyksien kehittämistarpeiden analyysi on valmistunut ja se julkaistaan keväällä 2024.
 - Yhteistyötä Väyläviraston kanssa on jatkettu erityisesti perusväylänpidon tietopohjan ja analyysien kehittämisessä. Liikennejärjestelmäanalyysin sisältöjen kehittämisessä keskitytään vuonna 2024 erityisesti analyysin rakenteen selkeyttämiseen ja sisältöjen strategisuuden lisäämiseen.

Reaaliaikainen matkustajainformaatio

- Sopimuksessa sovitut toimenpiteet ovat edistyneet sovitusti.
- Lokakuussa 2023 otettiin käyttöön pikaraitiolinjan 15, jonka pysäkeissä on panostettu erityisesti reaaliaikaiseen informaatioon ja esteettömyyteen.
- Muualla pysäkeille asennettiin myös ensimmäiset noin 50 kpl uuden sukupolven E-ink näyttöjä, jotka tarjoavat paremman reaaliaikaisen informaation.
- Marraskuussa 2023 käyttöön tulivat liikenteen muutoksista ja poikkeuksista kertovat sovellusilmoitukset HSL-sovellukseen. Tämä lisää reaaliaikaista häiriötietoa.
- Reittioppaat päivitettiin näyttämään matkustajamäärä/kuormitustieto sekä CO2-päästötietoa .
 - Toiminnallisuuden ja käyttöliittymämuutosten suunnittelu aloitettiin jo alkuvuodesta 2023 mutta varsinainen kehitystyö alkoi vasta heinäkuussa ja valmistui joulukuussa.
 - Puolen vuoden aikana rakennettiin valmius reittioppaille näyttää liikenteen reiteille.
 - Tällä hetkellä matkustajamäärä/kuormitustieto löytyy osasta Helsingin Seudun liikennettä seuraavista oppaista
 - <https://reittiopas.hsl.fi/etusivu>, <https://opas.matka.fi/>
- CO2-tieto löytyy toistaiseksi vain HSL:n osalta seuraavista oppaista
 - <https://reittiopas.hsl.fi/etusivu>, <https://opas.matka.fi/>
 - Molempia tietoja on tarkoitus lähiaikoina laajentaa valtakunnallisesta
 - Näillä näkyvin seuraava kaupunki joka tuo CO2-tietonsa on Jyväskylä
 - Järjestelmään kehitetään myös rajapinta jonka kautta vastaavat tiedot on saatavissa matkaketjun osalta.

Sovittu toimenpide: 13.2

13.2. Edistämään liikennepalvelujen ja liikennejärjestelmän tilaa koskevan raportoinnin ja seurantatiedon kattavuutta ja uudelleenhyödynnettävyyttä sekä lisäämään reaaliaikaista matkustajainformaatiota.

Liikenteen automaation tiekartta

- Sopimuksessa sovitut toimenpiteet ovat edistyneet sovitusti.
- Työ käynnistettiin kesäkuussa 2021 ja se valmistui helmikuussa 2022.
- Tiekartassa todetaan, että liikenteen automaatiolla on potentiaalia parantaa liikenneturvallisuutta, matkustusmukavuutta, energiatehokkuutta ja täsmällisyyttä sekä vähentää päästöjä, ruuhkia, pysäköintitilan tarvetta ja ajoneuvon kuljettamiseen käytettävää aikaa.
- Helsingin seudun toimijoilta edellytetään kuitenkin sääntelyä, jota ilman automaatiokehitys voi johtaa liikennemäärien kasvuun ja pahentaa liikenteen haittavaikutuksia: ruuhkia, liikenteen energiatehokkuuden heikkenemistä ja turvattomuutta kulkuneuvoissa. Sääntelyllä automaation kehitystä ohjataan kohti taloudellisesti, ilmastollisesti ja sosiaalisesti kestävästä liikkumisesta MAL-tavoitteiden mukaisesti. Teknologia voi myös kehittyä nopeasti, minkä vuoksi kehitystä on seurattava ja sen vaikutuksia ennakoitava.
- Ensitoimenpiteinä tieliikenteen osalta suositellaan tietovarantojen avaamista ja standardointia, ajantasaisen tilannekuvan kehittämistä, esteettömien kulkuväylien edistämistä sekä kaistamerkintöjen ja liikennemerkkien koneluettavuuden edistämistä. Ilmailun automaatiossa keskeistä on kuntien osallistuminen miehittämättömän ilmailun U-space-sääntelyyn liittyvään vuoropuheluun. Raideliikenteessä keskeisiksi ensimmäisiksi toimenpiteiksi nousevat toimijoiden vuoropuhelu automaation, kalustohankintojen ja infrahankkeiden yhteensovittamisesta sekä ajantasainen tilannekuva ja rautatieinfran valmiuden edistäminen tukemaan automaatiokehitystä. Kaikkien kulkumuotojen osalta tärkeää on automaation pilottien ja kokeilun tuottaman tiedon kerääminen ja pilotoinnin koordinointi sekä automaation vaikutusten, hyötyjen, haittojen ja kustannusten tutkiminen ja selvittäminen.
- Raportti on julkaistu MAL-verkkosivuilla , samoin tiekartan tiivistelmädiagrammi. Selvityksen tuloksia on hyödynnetty MAL 2023 -suunnitelman automaatiotoimenpiteiden määrittelyssä.
- HSL:ssä on tavoitteena edistää joukkoliikenteen automatisoimista, järjestelmätason tehostamista, palvelutason parantamista, kustannussäästöjä operoinnissa sekä liikenneturvallisuuden parantamista. Seuraavalla MAL-kaudella tavoitteena on toteuttaa automaatiopilotti, josta saadaan tietoa autonomisen joukkoliikenteen hyödyistä ja soveltuvuudesta eri käyttötarkoituksiin.

Asuminen ja elinympäristön laatu

- asuntotuotanto ja tavoitteiden toteutuminen
- kuntataulukko (valmistuneet talotyypeittäin)
- aloitettu asuntotuotanto ja rakennusluvut
- asuntotuotannon sijoittumisanalyysit
- hallintamuotojakauma
- kuntataulukko (valmistuneet hallintamuodoittain)
- ARA-tuotanto
- valtion tukeman asuntotuotannon osuuden nostaminen
- ARA-käynnistysavustukset
- A-Kruunun asuntotuotanto
- huoneistotyyppijakauma
- asuntotuotannon huoneistokoon muutos
- asumiskustannusten kehittyminen (vuokra ja omistus)
- asunnottomuuden puolittaminen

Asuminen – kooste MAL-sopimuksen toimenpiteiden toteutumisesta 2020-23

Toimenpide	Edistyminen	Lisätietoja
14./2 Helsingin seudulle valmistuu 16 500 asuntoa vuodessa. Koko kauden tavoite oli 66 000 valmistunutta asuntoa.	Edistyi sovitusti	Helsingin seudulle valmistui 20 652 asuntoa vuonna 2023. Koko kaudella yhteensä valmistui 77 031 asuntoa.
16. Valtion tukeman korkotukituotannon osuus on PK-seudulla 30 % kokonaistavoitteesta (15 144 asuntoa 2020-23). Kunnat huolehtivat että 20 % asuntotuotannosta (10 096 asuntoa) on tavallista 40-vuotista korkotukivuokra-asuntotuotantoa ja erityisryhmien vuokra-asuntotuotantoa.	Edistyi osittain	PK-seudulle valmistui 13 041 valtion tukemaa asuntoa. Se on 86 % tavoitteesta. Tavallista 40-vuotista korkotukivuokra-asuntotuotantoa ja erityisryhmien vuokra-asuntotuotantoa valmistui 8 695 asuntoa. Se on 86 % tavoitteesta.
17. Valtion tukeman korkotukituotannon osuus on KUUMA-kunnissa 20 % kokonaistavoitteesta (3 100 asuntoa). Kunnat huolehtivat että 10 % asuntotuotannosta (1 544 asuntoa) on tavallista 40-vuotista korkotukivuokra-asuntotuotantoa ja erityisryhmien vuokra-asuntotuotantoa.	Edistyi sovitusti	KUUMA-seudulle valmistui 3 390 valtion tukemaa asuntoa. Se on 109 % tavoitteesta. Tavallista 40-vuotista korkotukivuokra-asuntotuotantoa ja erityisryhmien vuokra-asuntotuotantoa valmistui 1 905 asuntoa. Se on 123 % tavoitteesta.

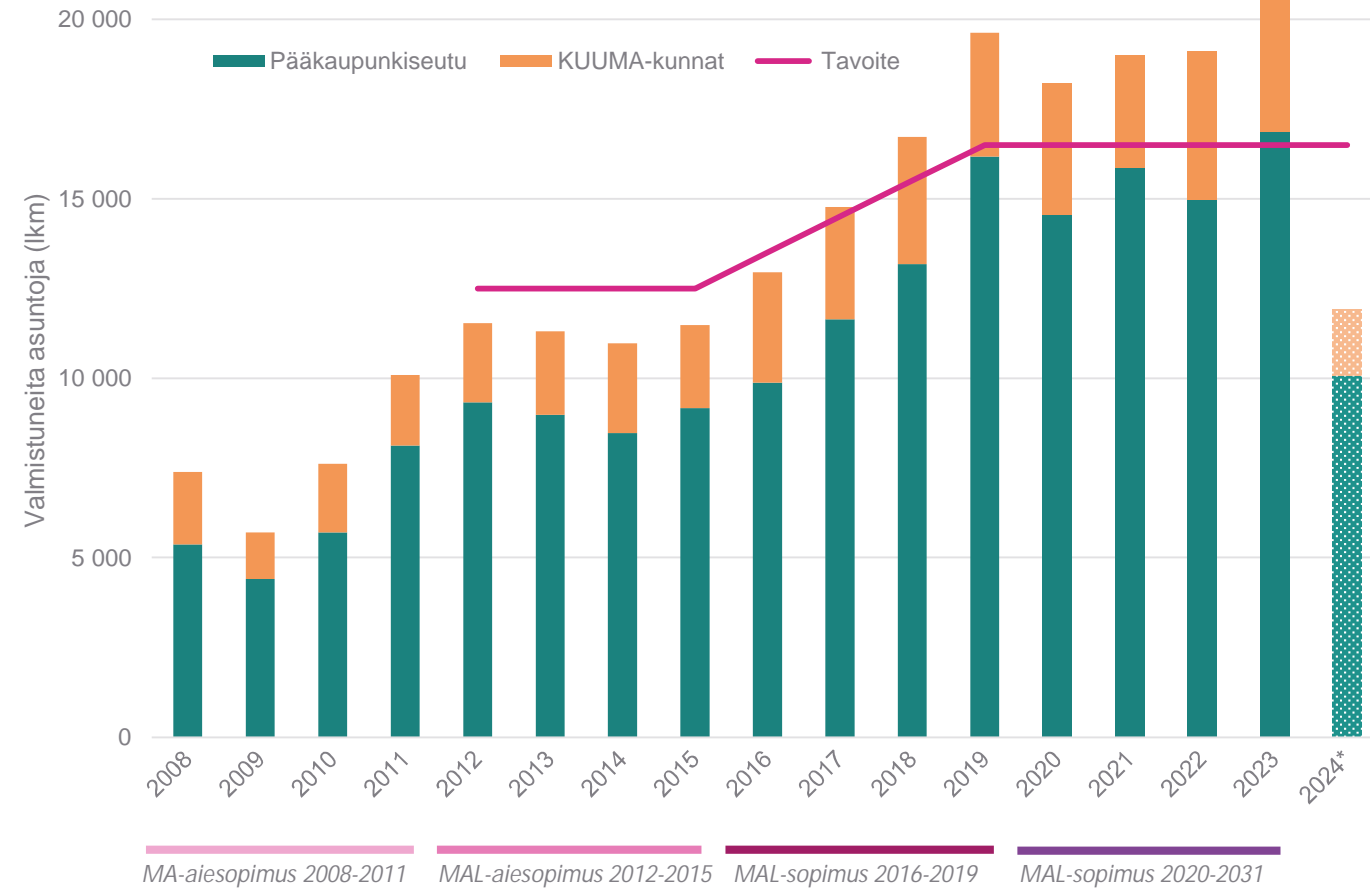

Asuminen – kooste MAL-sopimuksen toimenpiteiden toteutumisesta 2020-23

Toimenpide	Edistyminen	Lisätietoja
18. Selvitetään yhteistyössä edellytyksiä nostaa valtion tukeman asuntotuotannon osuutta.	Edistyi osittain	Valtion tukemaa asuntotuotantoa on mahdollistettu korottamalla vuosittaista korko-tukivaltuuden määrää aiempia vuosia korkeammalle tasolle. Osuuden nostamista selvitettiin, mutta sitä ei edistetty.
19. Valtio osoittaa tavallisille 40-vuotisille korkotuki-vuokra-asunnoille käynnistysavustuksia 20 milj. €/vuosi maankäytön ensisijaisilla vyöhykkeillä.	Edistyi sovitusti	Käynnistysavustuksia on myönnetty 2020-23 Helsingin seudulla 8 215 asunnolle yhteensä yli 83 milj. €. Vuonna 2023 lähes 24 milj. €.
20. A-Kruunu rakennuttaa tavallisia 40-vuotisia korko-tukivuokra-asuntoja. Tavoitteena kasvattaa tuotantoa siten, että 2021 vuotuinen aloitusten määrä on n. 800, joista 600 Helsingin seudulla ja 15 % puukerrostaloasuntoja.	Edistyi osittain	Vuonna 2023 A-Kruunu aloitti 114 asunnon rakentamisen Helsingin seudulla ja loppuvuodesta 2023 rakenteilla oli yhteensä 285 asuntoa. Suunnittelussa A-Kruunulla oli yhteensä 687 asuntoa Helsingin seudulla. Vuosina 2020-23 A-Kruunu rakensi 1 379 asuntoa yhdeksään eri Helsingin seudun kuntaan.
21. Ehkäistään ja vähennetään asunnottomuutta. Tavoitteena asunnottomuuden puolittaminen 2023 mennessä. Helsinki, Espoo, Vantaa, Hyvinkää ja Järvenpää osallistuvat asunnottomuuden yhteistyöohjelmaan.	Edistyi osittain	ARA:n kunnilta keräämien tietojen mukaan Helsingin seudun kunnissa oli vuonna 2023 yhteensä 1 552 asunnottomia. Vertailuvuodesta 2019 asunnottomien määrä vähentyi 42 % eli 1 110 hengellä.

Helsingin seudulle valmistuneet asunnot 2008-2023 ja kuntien arvio* vuodelle 2024

- Vuonna 2023 valmistui 20 652 asuntoa, mikä on 125 % sopimuksessa asetetusta vuosittaisesta tuotantotavoitteesta.
- MAL-sopimuskaudella 2020-23 valmistui yli 77 000 asuntoa. Neljän vuoden tavoite oli 66 000.
- Arvio vuonna 2024 valmistuvista asunnoista on ennätysellisen alhainen.

* Arvio perustuu vuonna 2023-2024 alkaneeseen asuntotuotantoon ja myönnettyihin rakennuslupiin (tehty 3/2024*)

Valmistuneet asunnot 2020-23 talotyyppin mukaan

	Kerrostalo	Pientalo
PKS	88 %	12 %
KUUMA	69 %	31 %
Seutu yhteensä	84 %	16 %

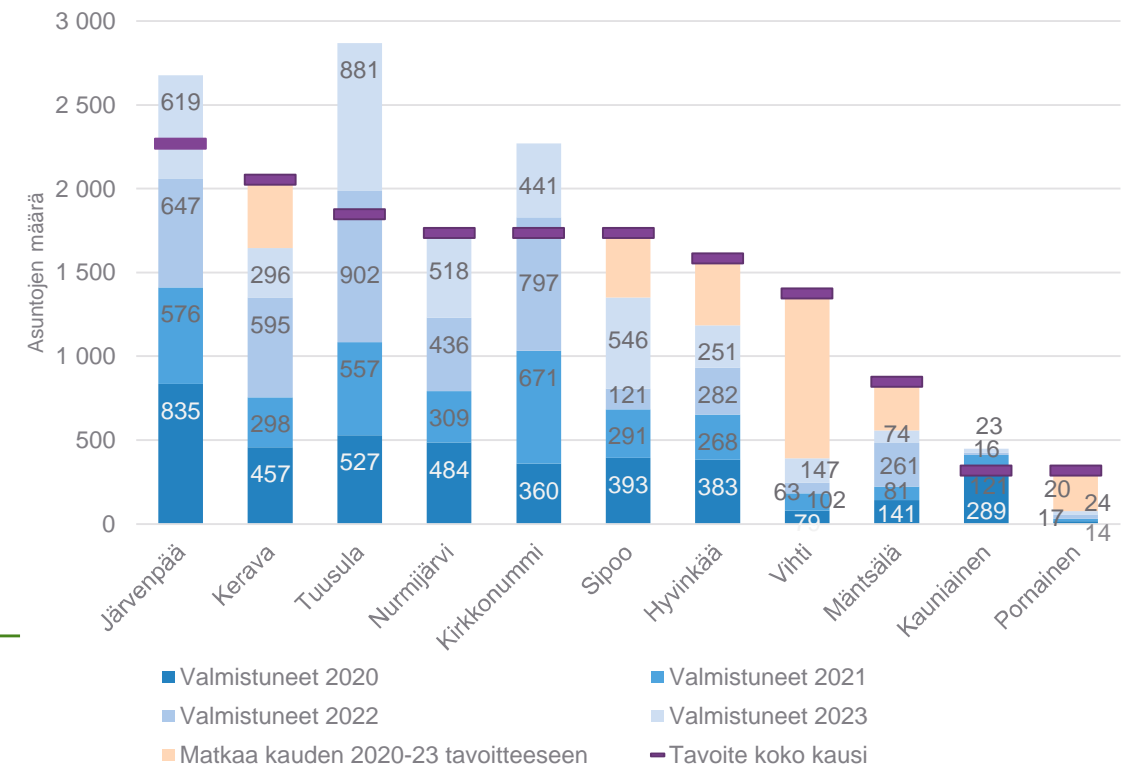
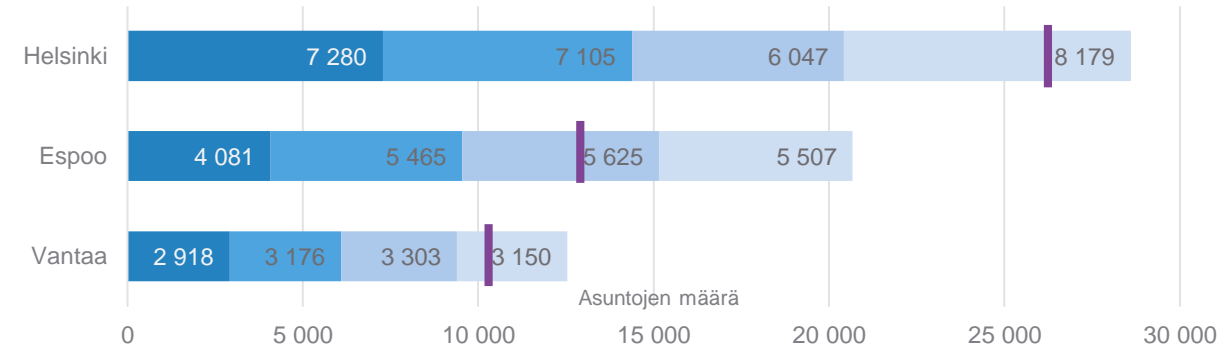
Sovittu toimenpide:

14 (/2). Helsingin seudun kunnat sitoutuvat siihen, että koko sopimuskaudella valmistuu...
Tavoitteena on, että Helsingin seudulle valmistuu kaudella 2020-2023 16 500 asuntoa vuodessa...

Asuntotuotantotavoitteen toteutuminen kunnittain 2020-23

Kunta/ seutu	Valmistuneet asunnot YHTEENSÄ	Valmistuneet kerrostalo-asunnot yhteensä AK	Valmistuneet pientalo-asunnot yhteensä AP	Tavoite	Toteuma %
Espoo	20 678	17 085	3 593	13 200	157 %
Helsinki	28 611	26 508	2 103	26 400	108 %
Kauniainen	449	381	68	320	140 %
Vantaa	12 547	10 556	1 991	10 560	119 %
PKS yhteensä	62 285	54 530	7 755	50 480	123 %
Hyvinkää	1 184	856	328	1 584	75 %
Järvenpää	2 677	2 032	645	2 264	118 %
Kerava	1 628	1 386	242	2 056	79 %
Kirkkonummi	2 269	1 623	646	1 736	131 %
Mäntsälä	557	279	278	848	66 %
Nurmijärvi	1 747	978	769	1 736	101 %
Pornainen	75	1	74	320	23 %
Sipoo	1 351	1 026	325	1 736	78 %
Tuusula	2 867	1 939	928	1 848	155 %
Vihti	391	87	304	1 376	28 %
KUUMA yhteensä	14 746	10 207	4 539	15 504	95 %
Helsingin seutu yhteensä	77 031	64 737	12 294	66 000	117 %

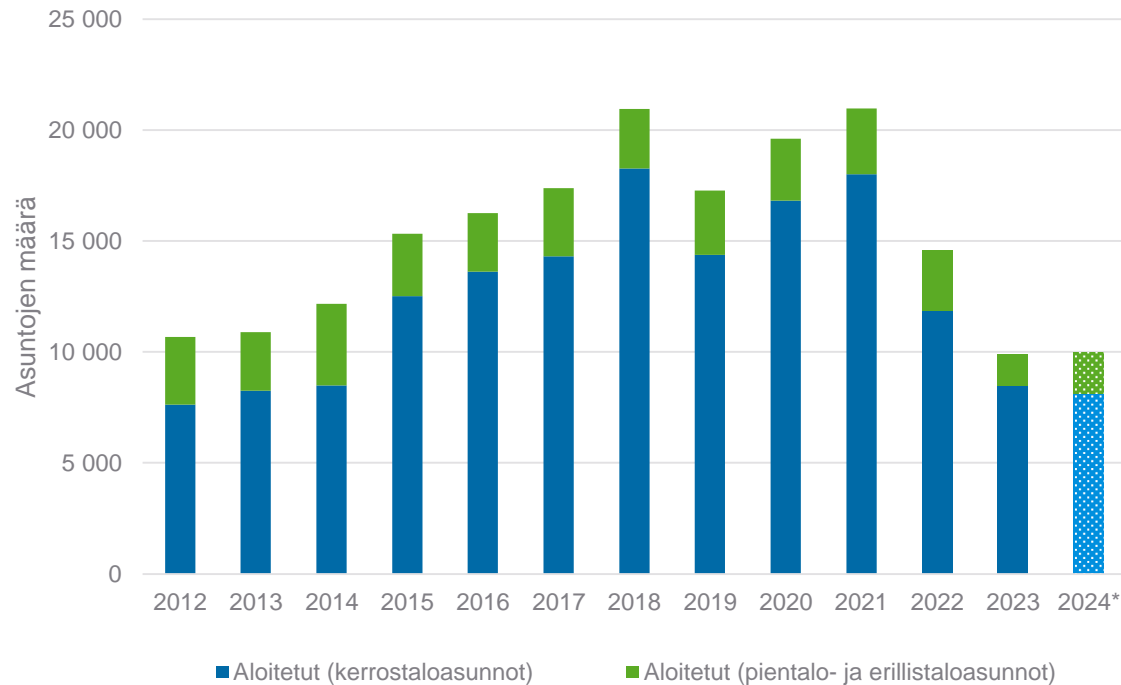

Sovittu toimenpide:

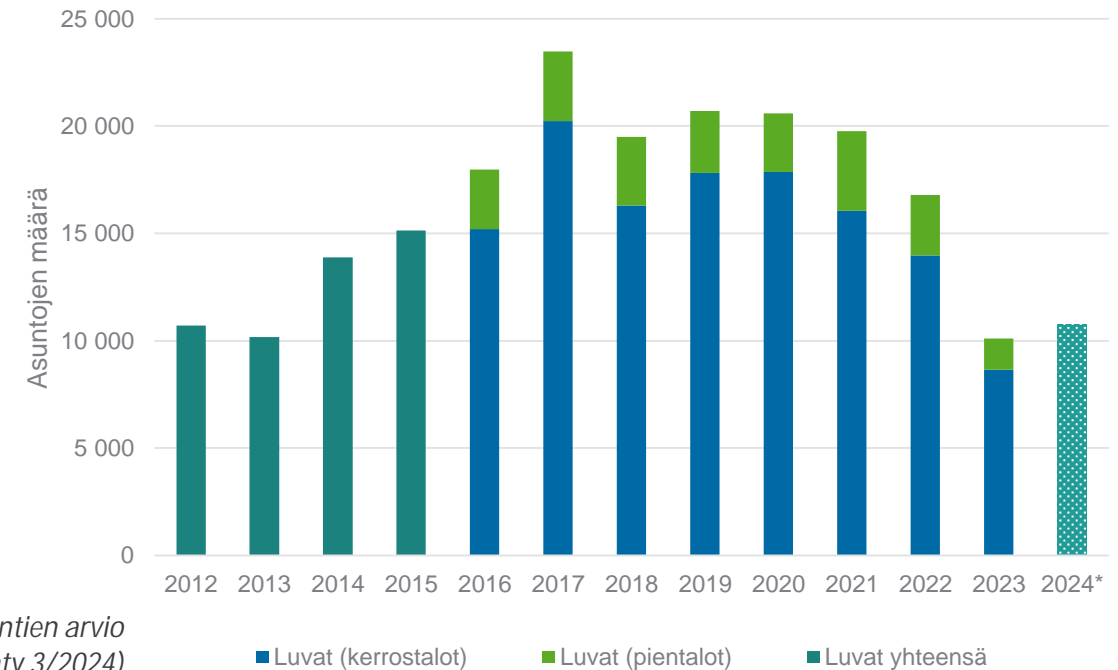
14 (/2). Helsingin seudun kunnat sitoutuvat siihen, että koko sopimuskaudella valmistuu... Tavoitteena on, että Helsingin seudulle valmistuu kaudella 2020-2023 16 500 asuntoa vuodessa...

Aloitettu asuntotuotanto ja rakennusluvut asumiseen

Aloitettun asuntorakentamisen määrä

Rakennuslupien määrä (asuntoina)

- Helsingin seudulla aloitettiin vuonna 2023 hieman alle 10 000 asunnon rakentaminen. Se on pienin määrä MAL-sopimusten seurantakausilla.
- Rakennuslupiakin myönnettiin noin 10 100:lle asunnolle. Myös se on MAL-seurantakausien pienin lukema.

Sovittu toimenpide:

14 (/2). Helsingin seudun kunnat sitoutuvat siihen, että koko sopimuskaudella valmistuu...
Tavoitteena on, että Helsingin seudulle valmistuu kaudella 2020-2023 16 500 asuntoa vuodessa...

MAL 2019 -suunnitelman ensisijaiselle kehittämisvyöhykkeelle sijoittui 93 % vuosina 2020-23 valmistuneista asunnoista

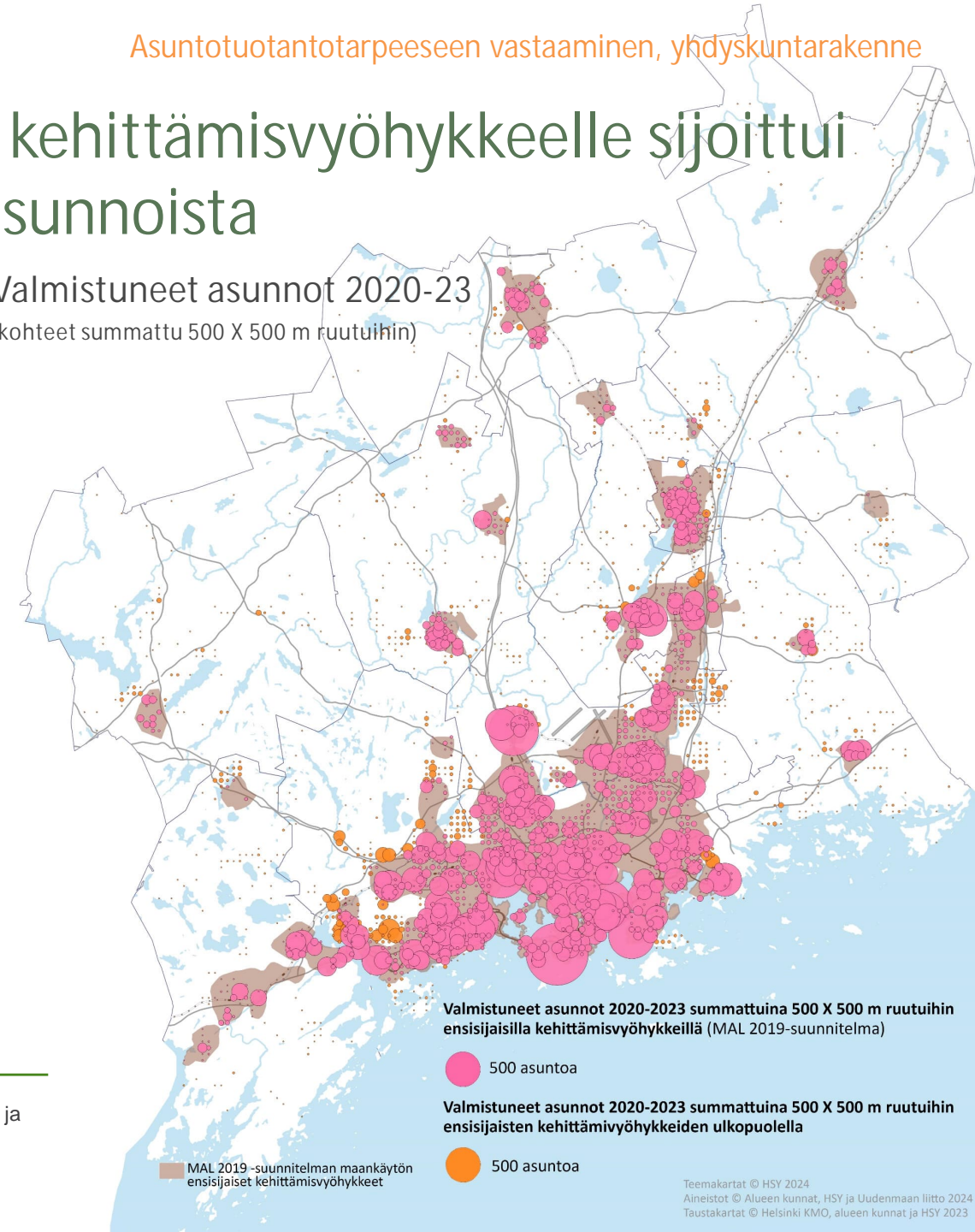
Asuntotuotanto suhteessa ensisijaisiin kehittämisvyöhykkeisiin ja asemakaavoitettuun alueeseen

- MAL 2019 –suunnitelmassa määritellyille ensisijaisille kehittämisvyöhykkeille valmistui lähes 72 000 asuntoa eli 93 % seudun asuntotuotannosta.
- Valmistumista edeltävän vuoden lopussa asemakaavoitettuna olleelle alueelle valmistui 99 % asunnoista.
- Ensisijaisille vyöhykkeille valmistuvien asuntojen suuri määrä kertoo siitä, että kaavojen toteuttamisedellytykset ovat kunnossa, eikä kaavoituksen ja asuntotuotannon välillä ole pullonkauloja seudullisella tasolla. Kuntatasolla tilanne vaihtelee paljon.

	Asemakaava-alueen ulkopuolelle	Ensisijaisen kehittämisvyöhykkeen ulkopuolelle
Espoo	0,2 %	12,0 %
Helsinki	0,0 %	1,0 %
Kauniainen	0,0 %	0,0 %
Vantaa	0,3 %	4,9 %
Hyvinkää	1,8 %	7,1 %
Järvenpää	0,4 %	4,2 %
Kerava	0,6 %	8,7 %
Kirkkonummi	4,0 %	7,1 %
Mäntsälä	11,7 %	26,9 %
Nurmijärvi	5,2 %	13,9 %
Pornainen	53,3 %	94,7 %
Sipoo	11,0 %	24,7 %
Tuusula	2,9 %	10,9 %
Vihti	14,3 %	44,0 %

Valmistuneet asunnot 2020-23

(kohteet summattu 500 X 500 m ruutuihin)

Valmistuneet asunnot 2020-2023 summattuina 500 X 500 m ruutuihin ensisijaisilla kehittämisvyöhykkeillä (MAL 2019-suunnitelma)

● 500 asuntoa

Valmistuneet asunnot 2020-2023 summattuina 500 X 500 m ruutuihin ensisijaisen kehittämisvyöhykkeiden ulkopuolella

● 500 asuntoa

MAL 2019 -suunnitelman maankäytön ensisijaiset kehittämisvyöhykkeet

Sovittu toimenpide: 15. Kunnat varmistavat ensisijaisten vyöhykkeiden asemakaavojen toteuttamisedellytykset ja tonttien käyttöön saamisen.

Sovittu tavoitetila: Seudulle on rakennettu vuoteen 2030 mennessä noin 200 000 uutta asuntoa, joista 90 % sijoittuu seudullisesti ensisijaisesti kehitettävälle vyöhykkeille.

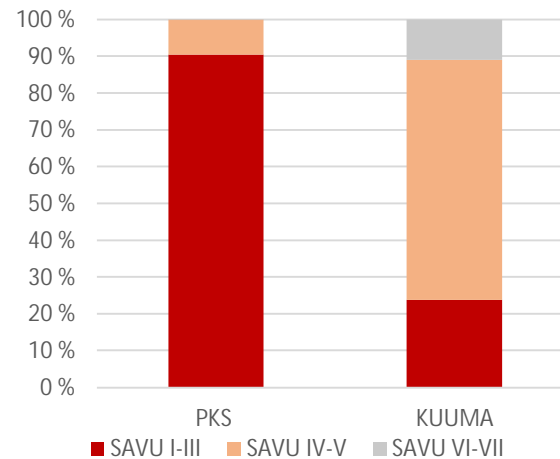
Kestävin kulkutavoin hyvin saavutettaville alueille sijoittui 90 % vuonna 2020-2023 valmistuneista asunnoista

Asuntotuotanto SAVU-vyöhykkeillä

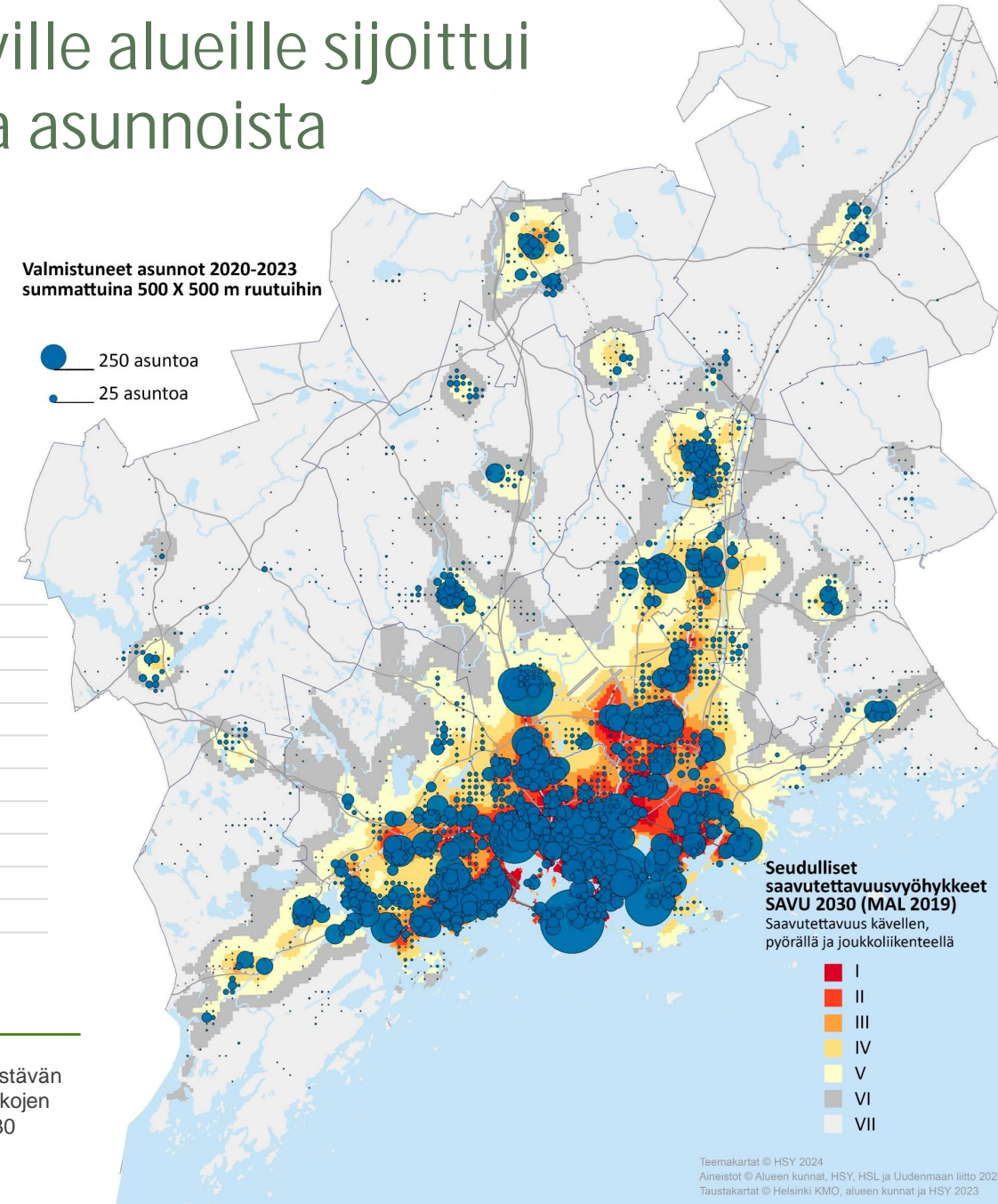
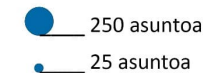
- MAL 2019 -suunnitelmassa määriteltyjä kestävän liikkumisen vyöhykkeitä ovat pääkaupunkiseudulla SAVU-vyöhykkeet I-III ja KUUMA-kunnissa I-V.
- Niille sijoittui lähes 70 000 asuntoa eli 90 % vuonna 2020-2023 valmistuneista asunnoista

Asuntotuotannon sijoittuminen 2020-2023

	SAVU I-III	SAVU IV-V	SAVU VI-VII
PKS	91 %	9 %	0 %
KUUMA	24 %	65%	11%
HS YHT	78 %	20 %	2 %

Valmistuneet asunnot 2020-2023 summattuina 500 X 500 m ruutuihin

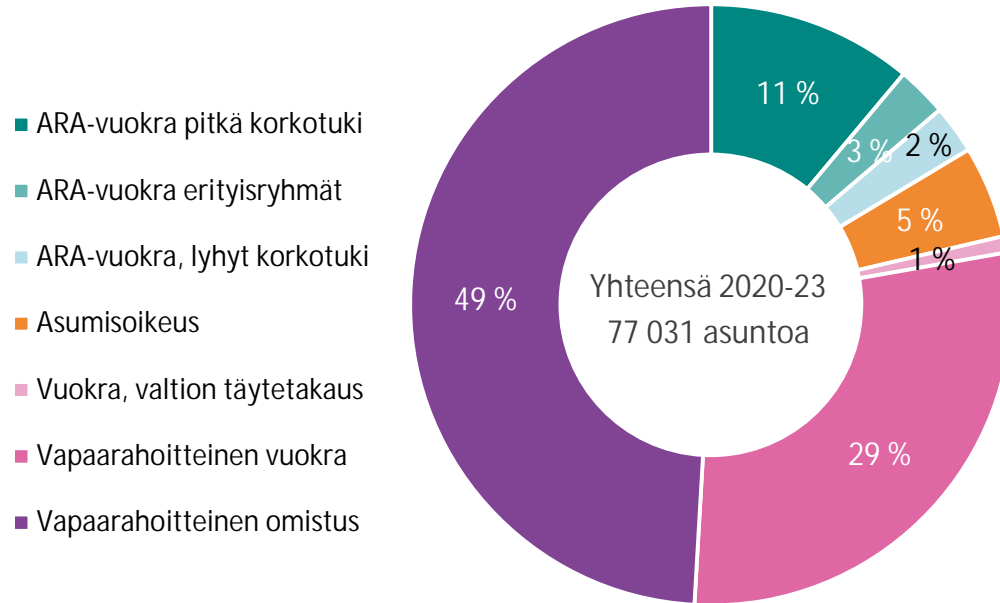

Seudulliset saavutettavuusvyöhykkeet SAVU 2030 (MAL 2019)
Saavutettavuus kävelen, pyörällä ja joukkoliikenteellä

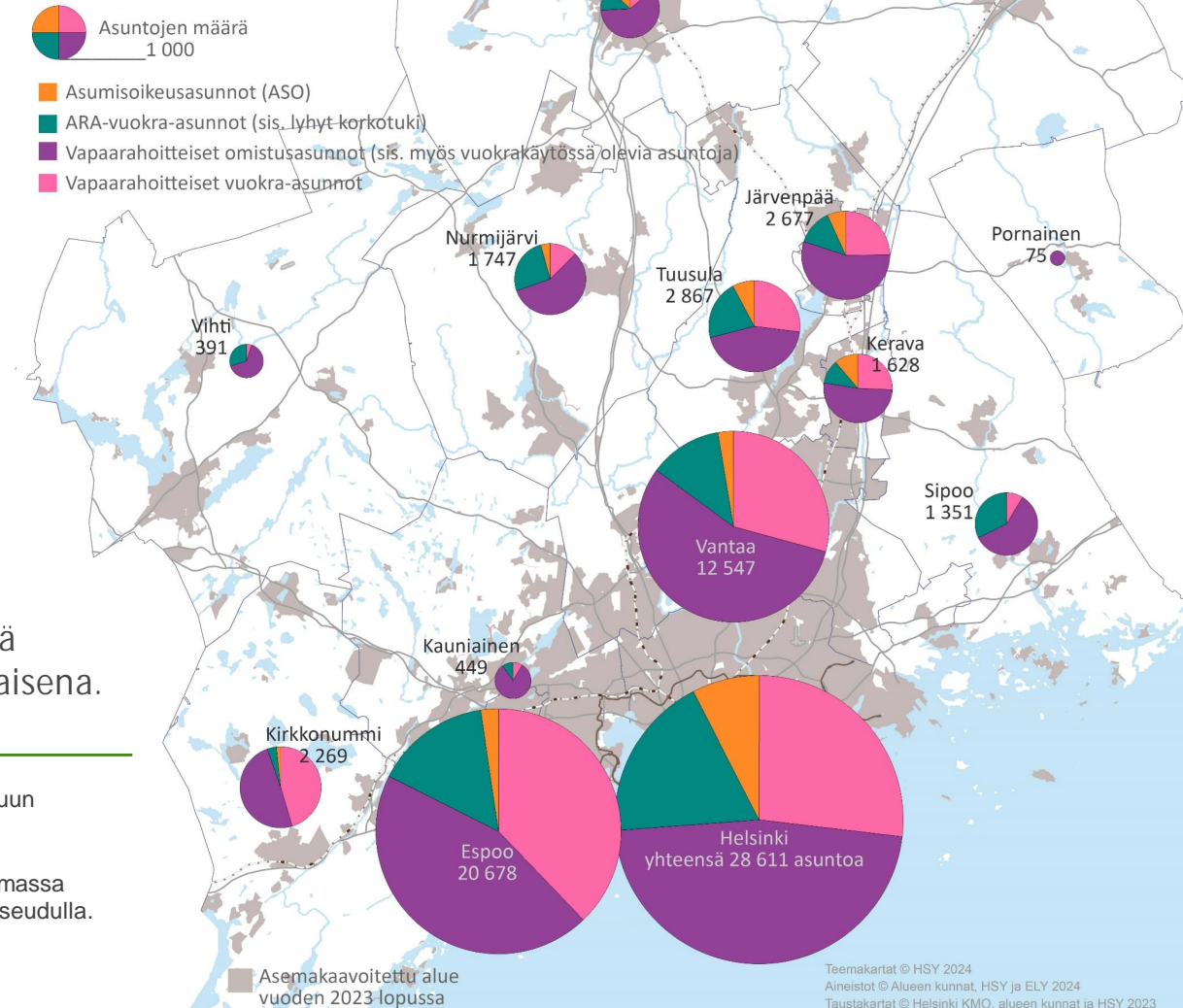

Sovittu tavoitetilä: Yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä muodostavat kokonaisuuden, joka mahdollistaa seudun kestävän kasvun, asukkaiden sujuvan ja turvallisen arjen sekä turvaa kestävien liikkumismuotojen kilpailukyvyn. Asumisen, työpaikkojen ja palvelujen sijoittumista ohjataan kaavoituksella siten, että liikkumiseen liittyvät valinnat voivat olla kestäviä. Vuonna 2030 MAL 2019 –suunnitelman mukaisille kestävän liikkumisen vyöhykkeille sijoittuu vähintään 85 % seudun väestöstä.

Asuntotuotannon hallintamuotojakauma 2020-23

Hallintamuodot 2020-2023 asuntotuotannossa

- Tuetun asuntotuotannon (ARA:t + ASO) osuus vuonna 2020-23 valmistuneista asunnoista oli 21 %.
- Vapaarahoitteinen omistusasuntotuotanto sisältää myös vuokrakäytössä olevia asuntoja. Hallintamuoto määritetty valmistumisajankohdan mukaisena.

Sovittu tavoitetilä: Asuntokaavoitus on laadukasta ja määrällisesti riittävää mahdollistaen seudun väestönkasvuun vastaavan asuntojen koko- ja hallintajakaumaltaan monipuolisen asuntotuotannon.

Asuinalueiden monipuolinen asukasrakenne vahvistaa seudun sosiaalista kestävyyttä. Myös heikoimmassa asemassa oleville väestöryhmille on riittävästi tarpeita vastaavia asumisratkaisuja ja asunnottomuus on poistettu Helsingin seudulla.

Sovittu kehittämisspolku: Turvataan asuntokannan kokojakauman ja hallintamuotojen monipuolisuus sekä kohtuuhintaisen asumisen edellytykset.

Valmistunut asuntotuotanto hallintamuodoittain 2020-23

Kunta/ seutu	Valmistuneet asunnot YHTEENSÄ	Valmistuneet pitkäaikaisella korkotukilainalla rahoitetut ARA-vuokra-asunnot (PK)	Valmistuneet erityisryhmien ARA-vuokra-asunnot (ER)	Valmistuneet lyhyellä korkotukilainalla rahoitetut ARA-vuokra-asunnot (LK)	Valmistuneet asumisoikeusasunnot (ASO)	Kohtuuhintainen tuettu asuntotuotanto yhteensä (PK+ER+LK+ASO)	Tavoite	Toteuma %	Pitkäaikainen korkotuki ja erityisryhmät yhteensä (PK+ER)	Tavoite	Toteuma %
Espoo	20 678	2 327	357	465	484	3 633	3 960	92 %	2 684	2 640	102 %
Helsinki	28 611	3 406	1 320	610	2 156	7 492	7 920	95 %	4 726	5 280	90 %
Kauniainen	449	44	0	0	0	44	96	46 %	44	64	69 %
Vantaa	12 547	978	263	304	327	1 872	3 168	59 %	1 241	2 112	59 %
PKS yhteensä	62 285	6 755	1 940	1 379	2 967	13 041	15 144	86 %	8 695	10 096	86 %
Hyvinkää	1 184	122	0	31	153	306	316	97 %	122	160	76 %
Järvenpää	2 677	232	28	92	181	533	452	118 %	260	228	114 %
Kerava	1 628	182	0	0	183	365	412	89 %	182	204	89 %
Kirkkonummi	2 269	0	15	67	38	120	348	34 %	15	172	9 %
Mäntsälä	557	89	0	64	0	153	168	91 %	89	84	106 %
Nurmijärvi	1 747	309	0	145	75	529	348	152 %	309	172	180 %
Pornainen	75	0	0	0	0	0	64	0 %	0	32	0 %
Sipoo	1 351	386	50	0	0	436	348	125 %	436	172	253 %
Tuusula	2 867	360	15	233	223	831	368	226 %	375	184	204 %
Vihti	391	87	30	0	0	117	276	42 %	117	136	86 %
KUUMA yhteensä	14 746	1 767	138	632	853	3 390	3 100	109 %	1 905	1 544	123 %
Helsingin seutu yhteensä	77 031	8 522	2 078	2 011	3 820	16 431	18 244	90 %	10 600	11 640	91 %

Valmistuneet vapaarahoitteiset vuokra-asunnot (VV)	Valmistuneet vuokra-asunnot, joille myönnetty valtion takauslaina (VT)	Valmistuneet vapaarahoitteiset vuokra-asunnot YHTEENSÄ	Valmistuneet vapaarahoitteiset omistusasunnot (VO)
7 735	91	7 826	9 219
7 597	94	7 691	13 428
38	0	38	367
3 418	252	3 670	7 005
18 788	437	19 225	30 019
164	0	164	714
588	77	665	1 479
342	76	418	845
1 030	0	1 030	1 119
127	0	127	277
217	0	217	1 001
0	0	0	75
117	0	117	798
687	86	773	1 263
19	0	19	255
3 291	239	3 530	7 826
22 079	676	22 755	37 845

Sovittu toimenpide:

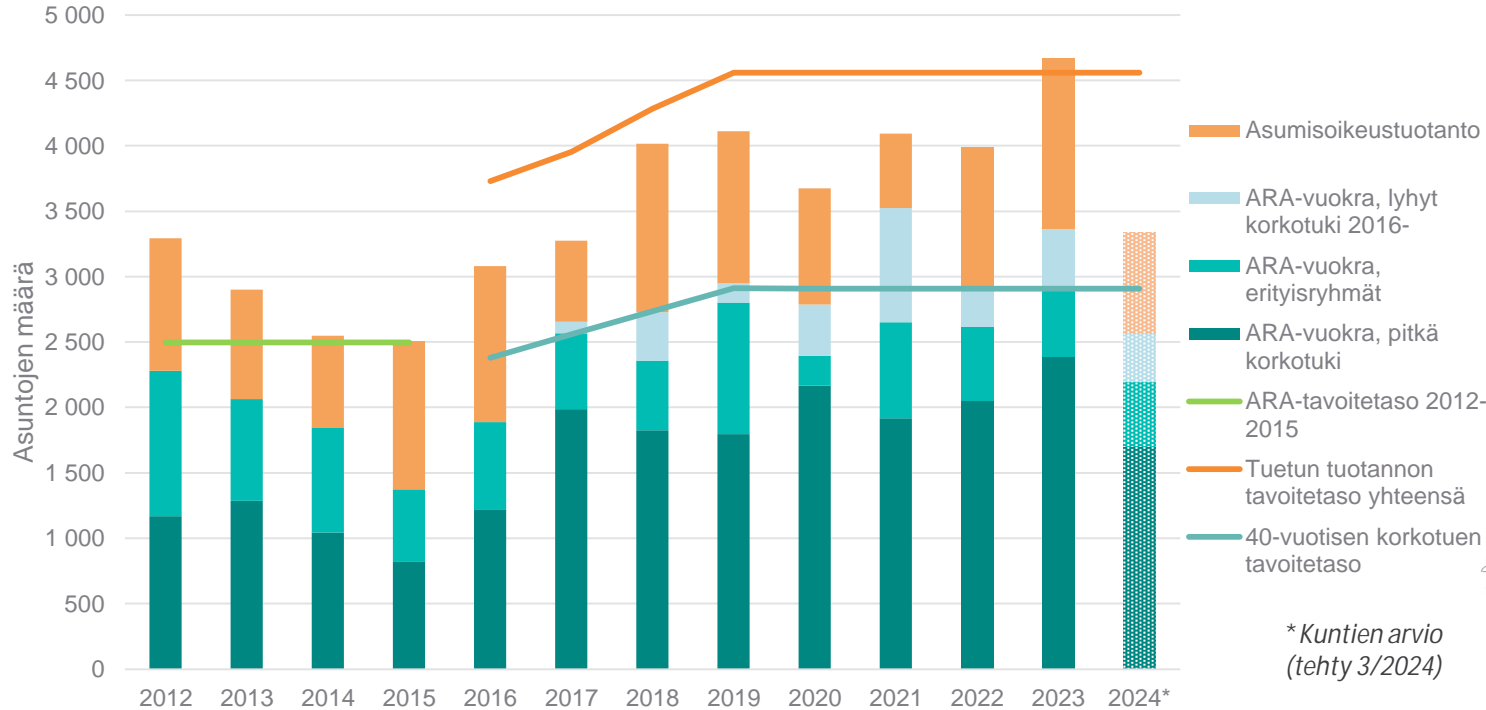
14 (2). Helsingin seudun kunnat sitoutuvat siihen, että koko sopimuskaudella valmistuu... Tavoitteena on, että Helsingin seudulle valmistuu kaudella 2020-2023 16 500 asuntoa vuodessa...

Sovittu tavoitteita: Asuntokaavoitus on laadukasta ja määrällisesti riittävää mahdollistaen seudun väestönkasvuun vastaavan asuntojen koko- ja hallintajakaumaltaan monipuolisen asuntotuotannon.

Asuinalueiden monipuolinen asukasrakenne vahvistaa seudun sosiaalista kestävyyttä. Myös heikoimmassa asemassa oleville väestöryhmille on riittävästi tarpeita vastaavia asumisratkaisuja ja asunnottomuus on poistettu Helsingin seudulla.

Sovittu kehittämisspolku: Turvataan asuntokannan kokojakauden ja hallintamuotojen monipuolisuus sekä kohtuuhintaisen asumisen edellytykset.

Valtion korkotukema asuntotuotanto 2012-2023

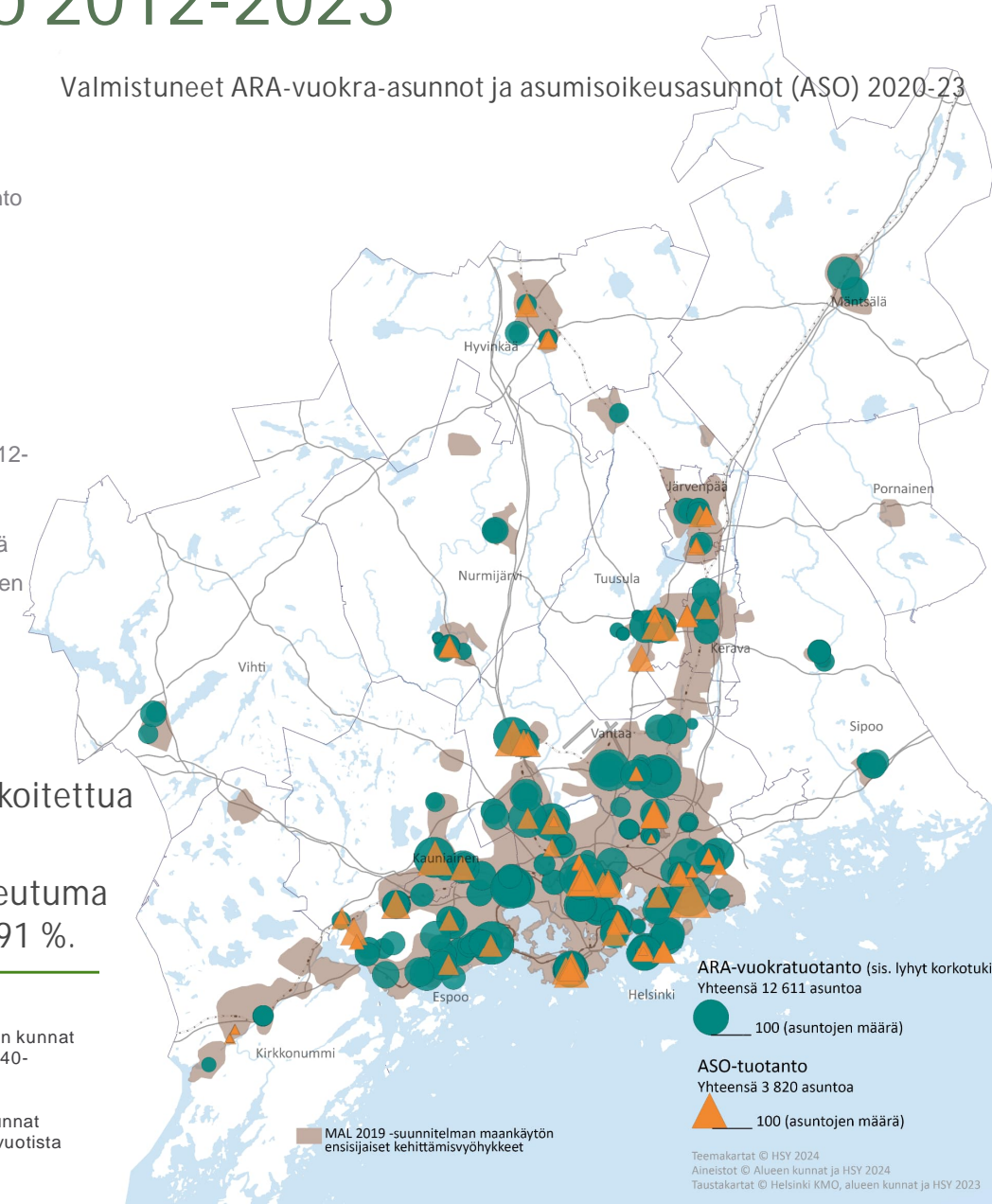
- Vuonna 2023 valmistui 2 388 normaalia ARA-vuokra-asuntoa ja 548 erityisryhmille tarkoitettua vuokra-asuntoa. Uusia asumisoikeusasuntoja valmistui 1 306.
- MAL-seurantakaudella 2020-23 tuetulle tuotannolle yhteensä asetetun tavoitteen toteutuma oli 90 % ja pitkäaikaisella korkotuella rakennettavien asuntojen tavoitteen toteutuma 91 %.

Sovitut toimenpiteet:

16. Valtion tukeman korkotukituotannon osuus on pääkaupunkiseudulla yhteensä 30 % PKS asuntotuotannon kokonaistavoitteesta. Pääkaupunkiseudun kunnat huolehtivat tontinluovutuksessaan tai maankäyttösopimuksissaan siitä, että pääkaupunkiseudun asuntotuotannosta 20 % on valtion tukemaa tavallista 40-vuotista korkotukivuokra-asuntotuotantoa ja erityisryhmien vuokra-asuntotuotantoa.

17. Valtion tukeman korkotukituotannon osuus on KUUMA-kunnissa yhteensä 20 % KUUMA-seudun asuntotuotannon kokonaistavoitteesta. KUUMA-kunnat huolehtivat tontinluovutuksessaan tai maankäyttösopimuksissaan siitä, että KUUMA-seudun asuntotuotannosta 10 % on valtion tukemaa tavallista 40-vuotista korkotukivuokra-asuntotuotantoa ja erityisryhmien vuokra-asuntotuotantoa. (tavoitemäärät: liite 2)

Valmistuneet ARA-vuokra-asunnot ja asumisoikeusasunnot (ASO) 2020-23

Valtion tukeman asuntotuotannon osuuden nostaminen

- Valtion tukeman asuntotuotannon korkotukivaltuus vuodelle 2023 oli 1 950 miljoonaa euroa. Valtuus käytettiin lähes kokonaan. Markkinaehtoisen rakentamisen heikko suhdanne ja rakennuskustannusten nousun päättyminen loivat hyvät edellytykset ARA-tuotannon kasvattamiselle.
- ARA-tuotanto lisääntyi yli 50 % vuoteen 2022 verrattuna. Vuoden 2023 ARA-tuotanto koostui noin 8 600 uudesta asunnosta ja noin 4 400 vanhan asunnon perusparantamisesta. Korkotukilainoituksesta 82 % kohdistui uudistuotantoon ja 18 % perusparantamiseen. ARA-tuotannon osuus uudisrakentamisesta nousi 15 %:stä 43 %:iin. Osuus on 2000-luvun kolmanneksi suurin.
- Korkotukilainoitettujen hankkeiden alueellista kohdentumista ohjataan valtioneuvoston vuotuisella käyttösuunnitelmalla, jonka mukaan ARA-tuotanto tulee suunnata suurimpiin kasvukeskuksiin ja erityisesti Helsingin seudulle. Vuoden 2023 ARA-tuotannosta 88 % kohdistui kaupunkiseuduille, joilla on voimassa olevat MAL-sopimukset. Yli puolet uusista asunnoista rakennettiin pääkaupunkiseudulle ja Helsingin kehyskuntiin.
- Vuonna 2024 tavoitteena on huomioida suhdannetilanteen kehitys ja edistää kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tuotantoa.

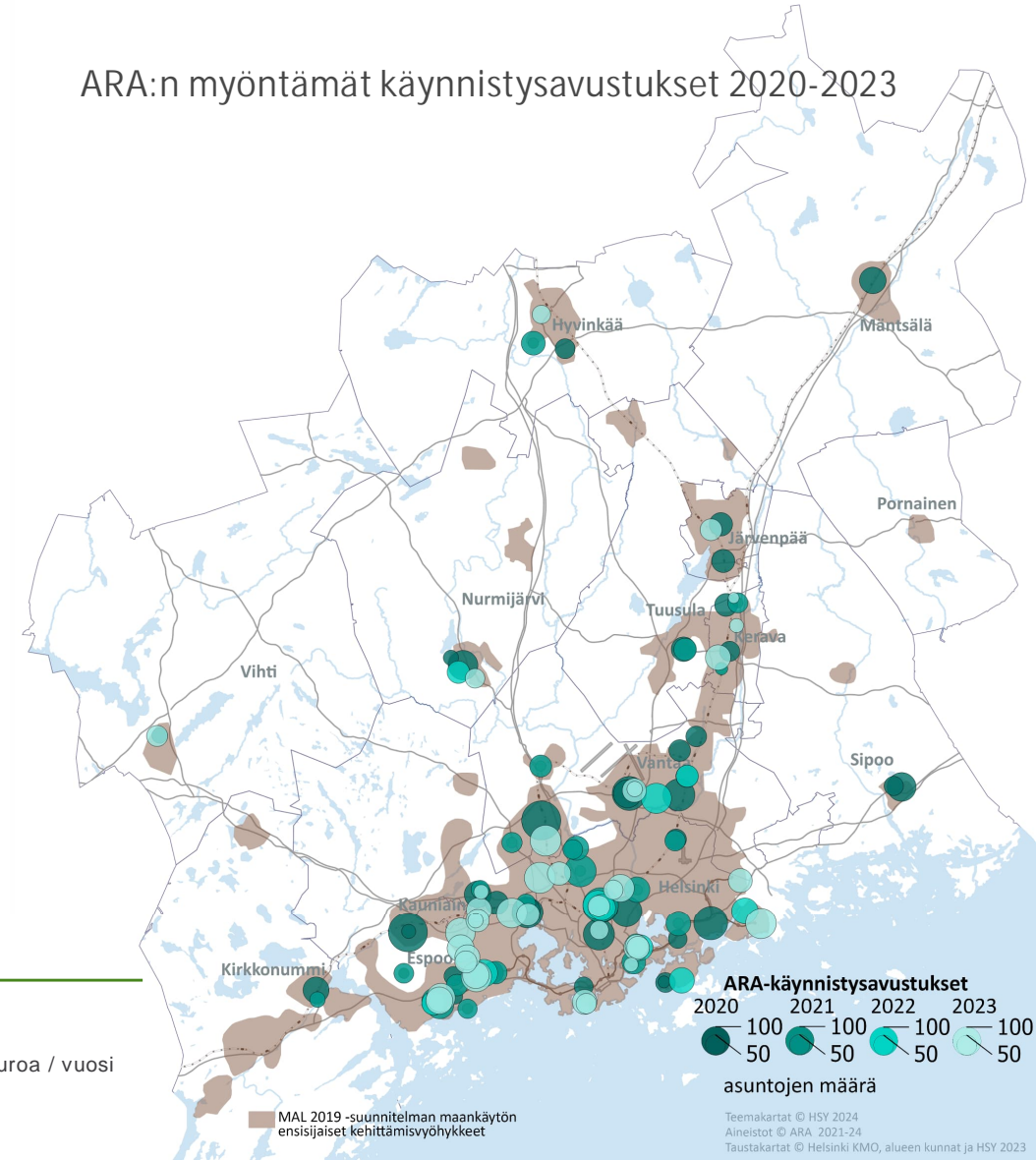
Valtion käynnistysavustukset 2020-23

- ARA:n käynnistysavustuksia myönnettiin vuosina 2020-23 Helsingin seudulla 113 asuntotuotantokohteeseen. Niissä oli yhteensä yli 8 200 asuntoa.
- Avustusten kokonaismäärä oli yli 83 miljoonaa euroa.
- Kohteita oli 12 kunnassa ja vain muutamat niistä olivat maankäytön ensisijaisten vyöhykkeiden ulkopuolella.
- Puukerrostalolisää maksettiin kahdeksalle kohteelle.

Kunta	Avustusmäärä (€)	Kohteiden määrä	Asuntojen määrä
Espoo	23 750 000	34	2 411
Helsinki	30 515 000	39	3 047
Hyvinkää	1 650 000	3	165
Järvenpää	1 970 000	3	197
Kerava	3 090 000	7	309
Kirkkonummi	1 575 000	2	115
Mäntsälä	890 000	1	89
Nurmijärvi	2 815 000	4	250
Sipoo	1 745 000	2	151
Tuusula	1 400 000	2	140
Vantaa	12 810 000	14	1 254
Vihti	870 000	2	87
YHTEENSÄ	83 080 000	113	8 215

Lähde: ARA 2021-24

ARA:n myöntämät käynnistysavustukset 2020-2023

Sovitut toimenpiteet:

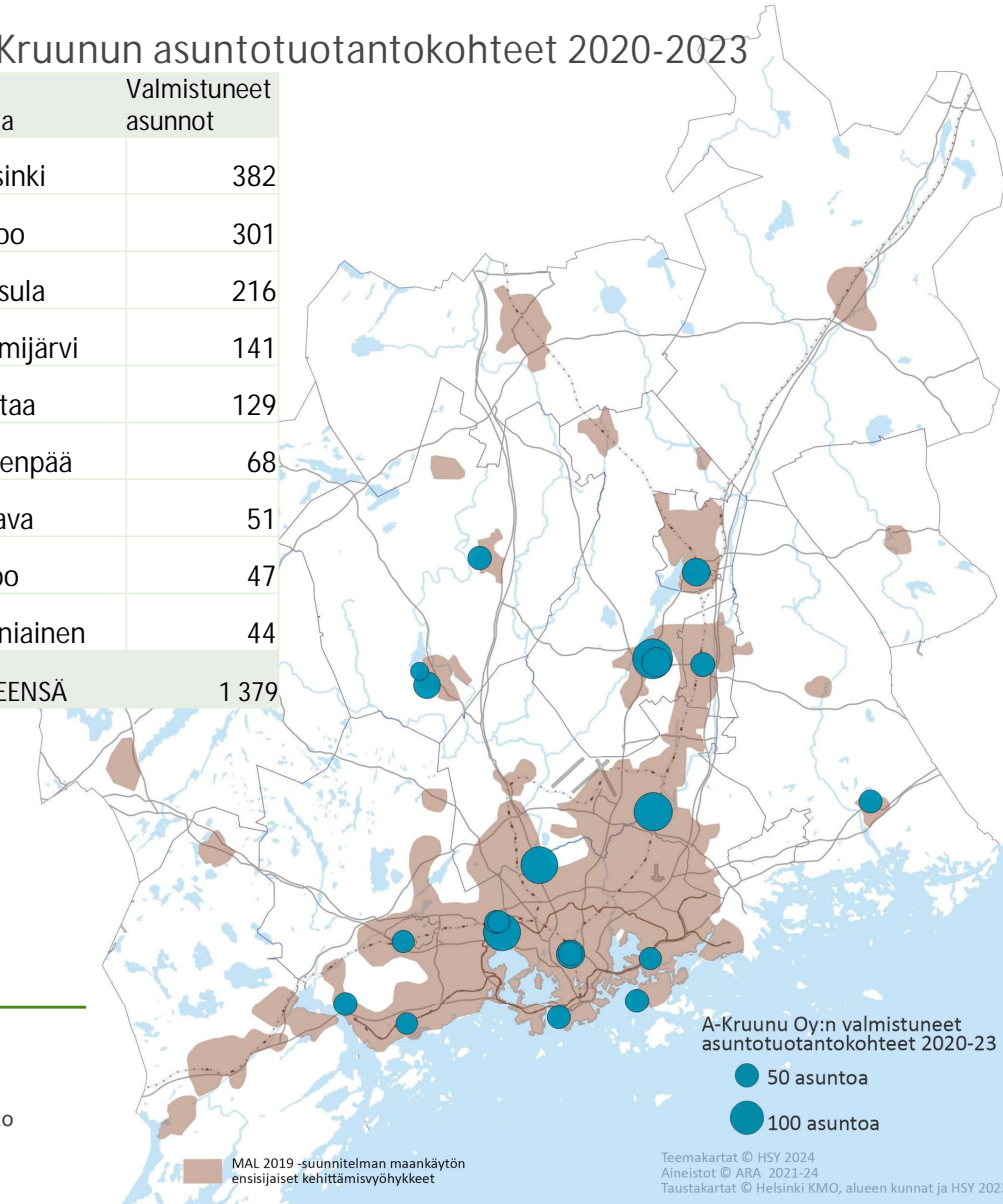
19. Valtio osoittaa tavallisille 40-vuotisille korkotukivuokra-asunnoille 10 000 euron asuntokohtaista käynnistysavustusta 20 miljoonaa euroa / vuosi MAL 2019 –suunnitelman mukaisille maankäytön ensisijaisille vyöhykkeille rakennettaville asunnoille. Puurakenteisille kerrostaloille em. vyöhykkeillä käynnistysavustusta myönnetään 12 000 eur/asunto.

A-Kruunu -yhtiön asuntotuotanto

- Tavoitteena oli, että A-Kruunu -yhtiö rakennuttaa vuosittain n. 600 asuntoa Helsingin seudulla.
- Rakennuttamisen perusteena on kohtuuhintaisten asuntojen merkittävä ja pitkäaikainen tarve seudulla. Lisäksi kohteiden valinnassa otetaan huomioon vuokra-asuntojen yleinen kysyntä asuinalueella ja kohteen hyvä sijainti yhdyskuntarakenteessa.
- Tavoitteena on nostaa puukerrostalojen osuus tuotannosta kolmasosaan vuonna 2024.
- Vuonna 2023 A-Kruunu aloitti Helsingin seudulla 114 asunnon rakentamisen. Vuoden 2023 lopussa rakenteilla oli Helsingin seudulla 285 asuntoa. Suunnitteilla oli yhteensä noin 687 asuntoa Helsingin seudulla.
- MAL-seurantakauden 2020-23 aikana Helsingin seudulle valmistui 1 379 A-Kruunun asuntoa

A-Kruunun asuntotuotantokohteet 2020-2023

Kunta	Valmistuneet asunnot
Helsinki	382
Espoo	301
Tuusula	216
Nurmijärvi	141
Vantaa	129
Järvenpää	68
Kerava	51
Sipoo	47
Kauniainen	44
YHTEENSÄ	1 379

Sovitut toimenpiteet:

20. Valtio-omisteinen A-Kruunu rakennuttaa omistukseensa tavallisia 40-vuotisia kirkotukivuokra-asuntoja. Tavoitteena on, että rakennuttamistoiminta kasvaa siten, että vuodesta 2021 yhtiön asuntoaloitusten vuotuinen määrä on noin 800 asuntoa, joista noin 600 on koko Helsingin seudun alueella, ja 15 % puukerrostaloasuntoja.

A-Kruunu Oy:n valmistuneet asuntotuotantokohteet 2020-23

- 50 asuntoa
- 100 asuntoa

MAL 2019 -suunnitelman maankäytön ensisijaiset kehittämisvyöhykkeet

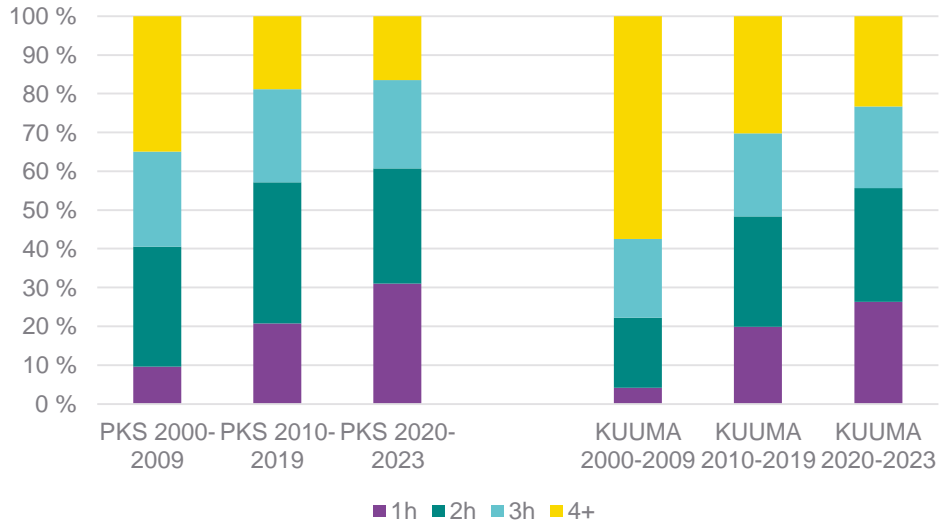
Teemakartat © HSY 2024
Aineistot © ARA 2021-24
Taustakartat © Helsinki KMO, alueen kunnat ja HSY 2023

Huoneistotyyppijakauman muutos

- Yksiöiden ja kaksioiden osuus asuntotuotannosta on lisääntynyt merkittävästi 2010-luvulta alkaen. Yksiöiden osuus kasvanut erityisesti vuoden 2015 jälkeen.
- Pääkaupunkiseudulla asuntotuotannosta 2020-23 yksiöitä oli 31 % ja kaksioita 30 %. KUUMA-kunnissa yksiöitä oli 26 % ja kaksioita 29 %.

Asuntotuotanto huoneistotyyppin mukaan 2000-2023

Lähde: Vuodet 2020-23: MAL-seuranta, paitsi v.2020 Pornainen ja Vihti TK
 Vuodet 2000-2019: Asumisen ilmiöt-kysely kunnista (PKS, Hyvinkää, Järvenpää, Kerava ja Tuusula)
 Vuodet 2000-2019: Tilastokeskus erillistilaisuus (Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo ja Vihti)

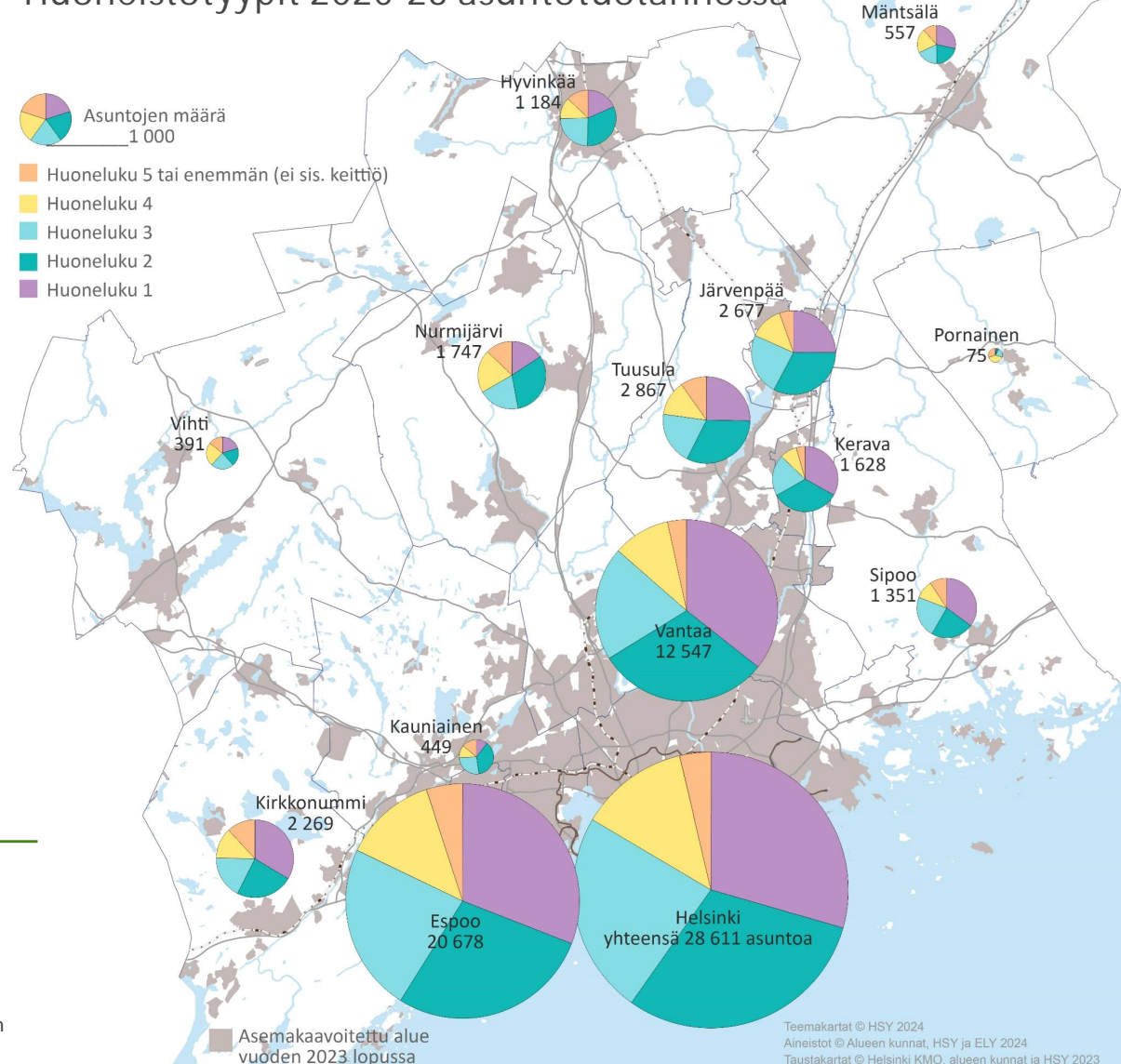
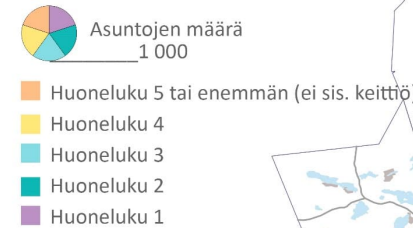
Sovittu tavoittele: Asuntokaavoitus on laadukasta ja määrällisesti riittävää mahdollistaen seudun väestönkasvuun vastaavan asuntojen koko- ja hallintajakaumaltaan monipuolisen asuntotuotannon.

Asuinalueiden monipuolinen asukasrakenne vahvistaa seudun sosiaalista kestävyyttä. Myös heikoimmassa asemassa oleville väestöryhmille on riittävästi tarpeita vastaavia asumisratkaisuja ja asunnottomuus on poistettu Helsingin seudulla.

Sovittu kehittämisspolku: Turvataan asuntokannan kokojakauman ja hallintamuotojen monipuolisuus sekä kohtuuhintaisen asumisen edellytykset.

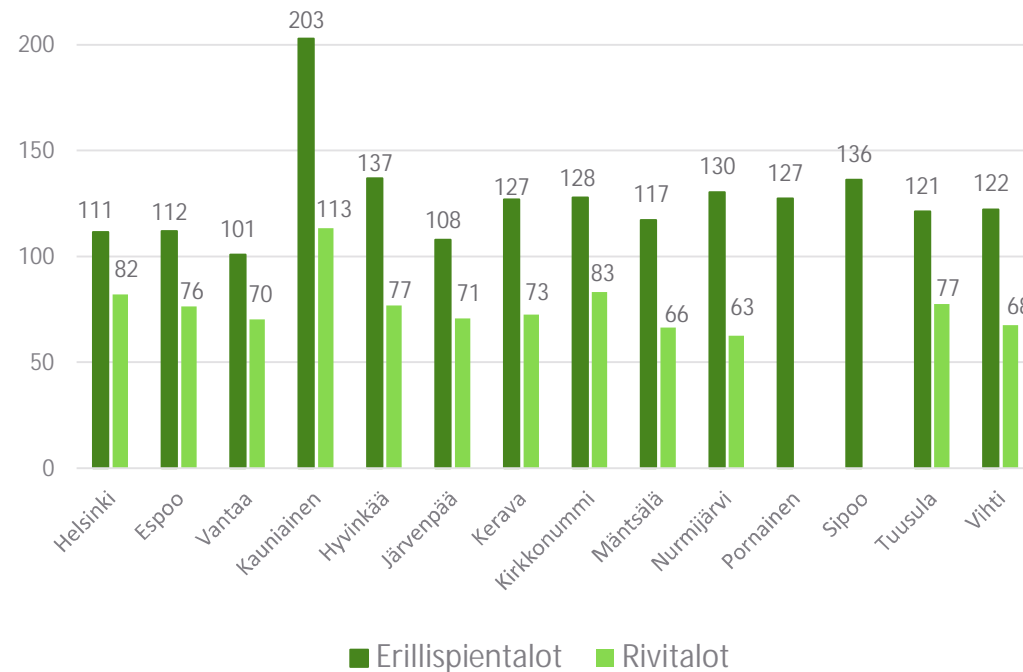
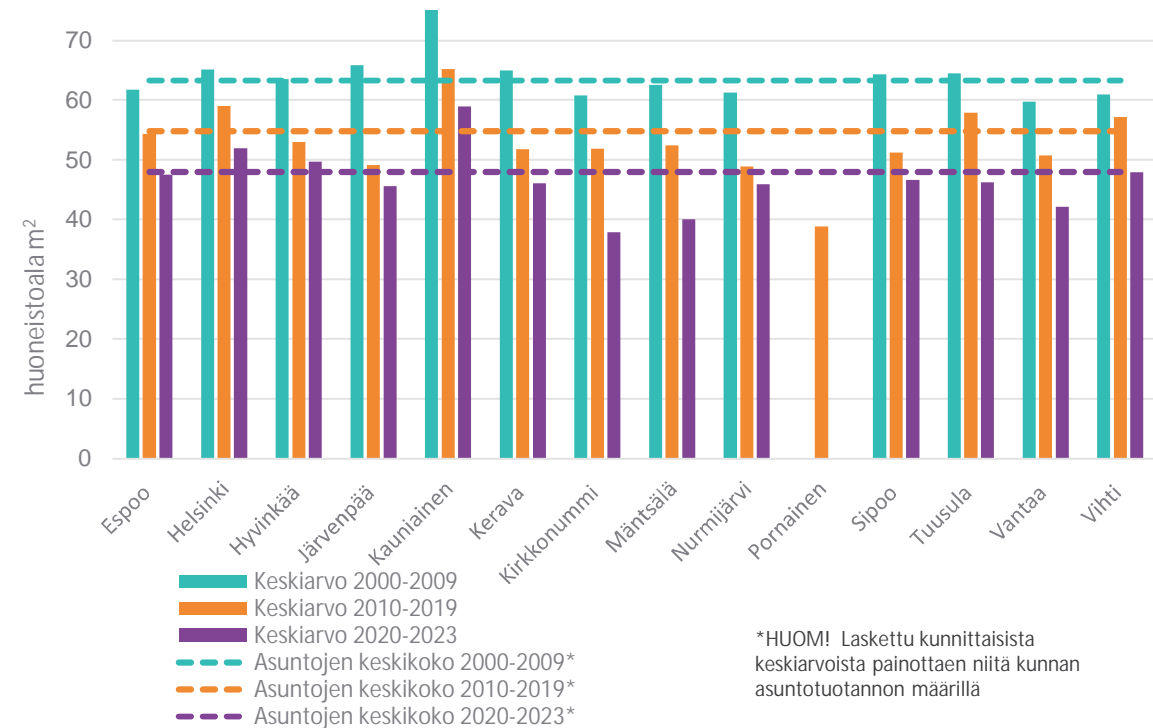
Asuntotuotantarpeeseen vastaaminen

Huoneistotyytit 2020-23 asuntotuotannossa

Asuntotuotannon huoneistokoon muutos

- Helsingin seudun uusien kerrostaloasuntojen keskikoko on pudonnut 2000-luvun 63 m²:stä 2020-luvun 48 m²:iin.
- Huoneistokoko on pienentynyt myös erillistaloissa. Rivitalotuotannossa keskikoko on pysynyt melko ennallaan 2000-luvulta alkaen.

Rivi- ja pientalotuotannon keskikoko (m²) 2020-2023Uusien kerrostaloasuntojen keskimääräinen huoneistokoko (m²) 2000-2023

*HUOM! Laskettu kunnittaisista keskiarvoista painottaen niitä kunnan asuntotuotannon määrillä

Lähde: Asumisen ilmiöt –selvitys (MAL 2023) / Tilastokeskus

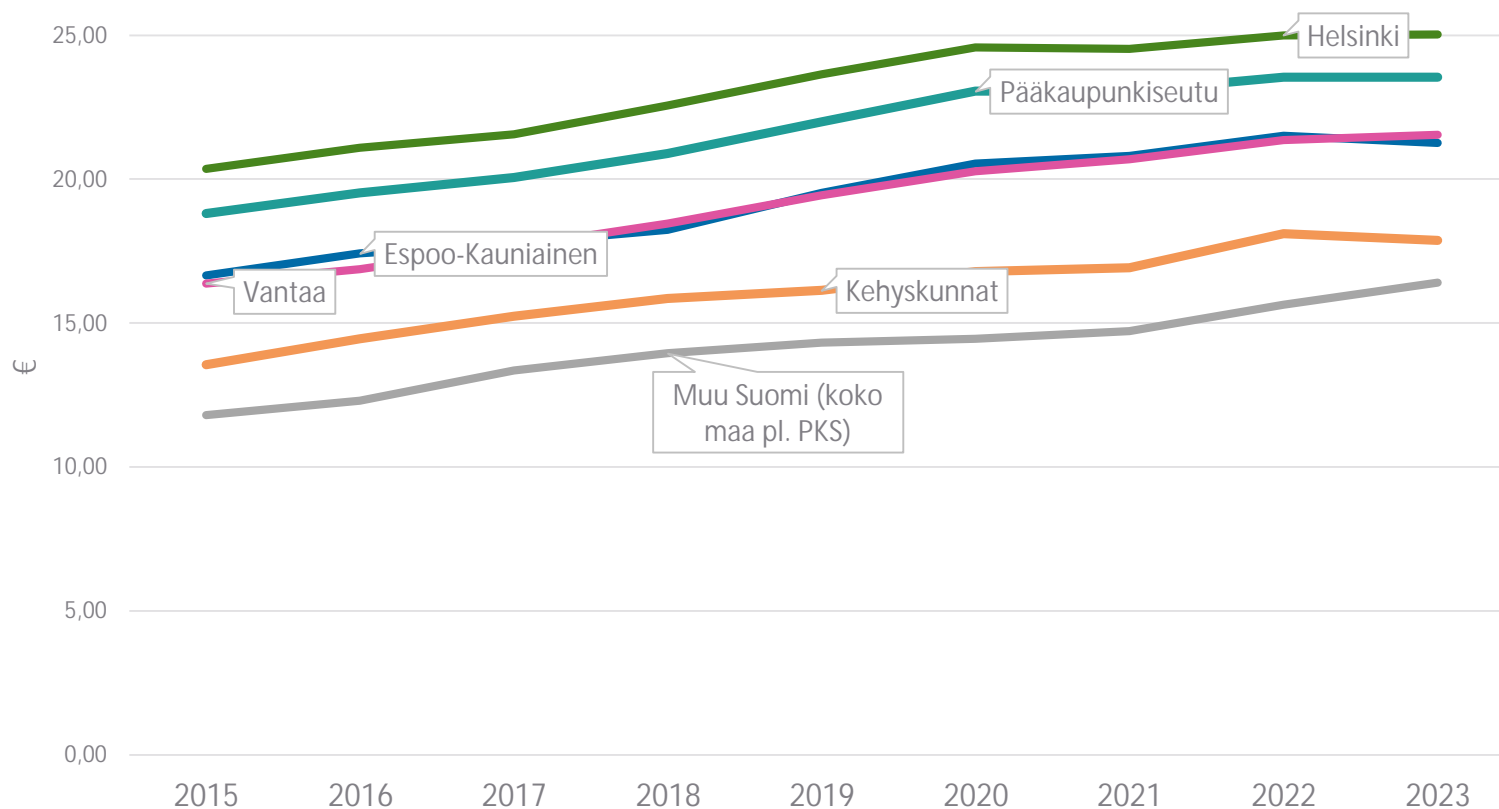
Sovittu tavoitetilä: Asuntokaavoitus on laadukasta ja määrällisesti riittävää mahdollistaen seudun väestönkasvuun vastaavan asuntojen koko- ja hallintajakaumaltaan monipuolisen asuntotuotannon. Asuinalueiden monipuolinen asukasrakenne vahvistaa seudun sosiaalista kestävyttä. Myös heikoimmassa asemassa oleville väestöryhmille on riittävästi tarpeita vastaavia asumisratkaisuja ja asunottomuus on poistettu Helsingin seudulla.

Sovittu kehittämispolku: Turvataan asutokannan kokojakauman ja hallintamuotojen monipuolisuus sekä kohtuuhintaisen asumisen edellytykset.

Vapaa-rahoidteisten vuokrien kehitys

- Indeksikorjatun vuokratason avulla voidaan tarkastella muutosta vuodesta 2015 vuoteen 2023.
- Helsingin seudulla suhteellisesti suurin muutos on ollut kehyskunnissa ja Vantaalla, lähes 32 %.
- Pienin suhteellinen muutos on ollut Helsingissä, noin 23 %.
- Ns. muun Suomen (pl. pääkaupunkiseutu) muutos on ollut lähes 40 %.

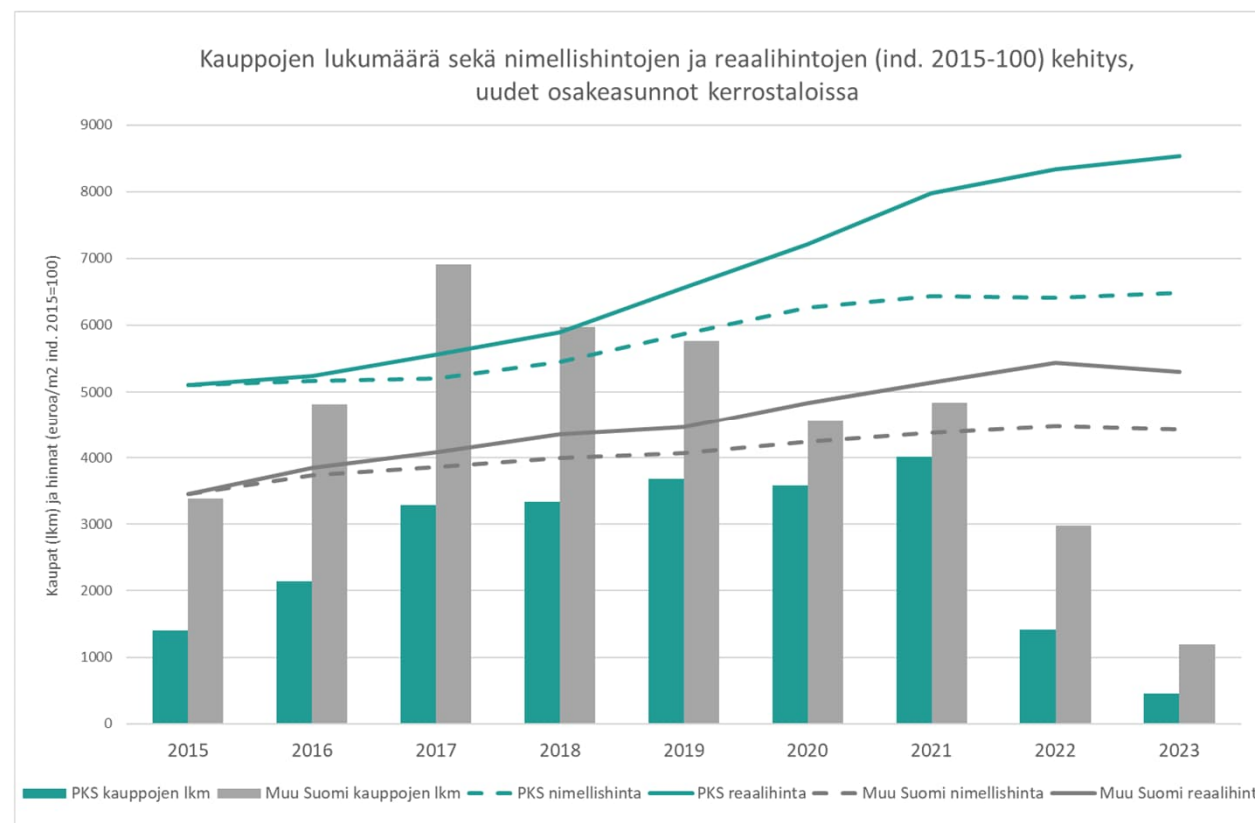
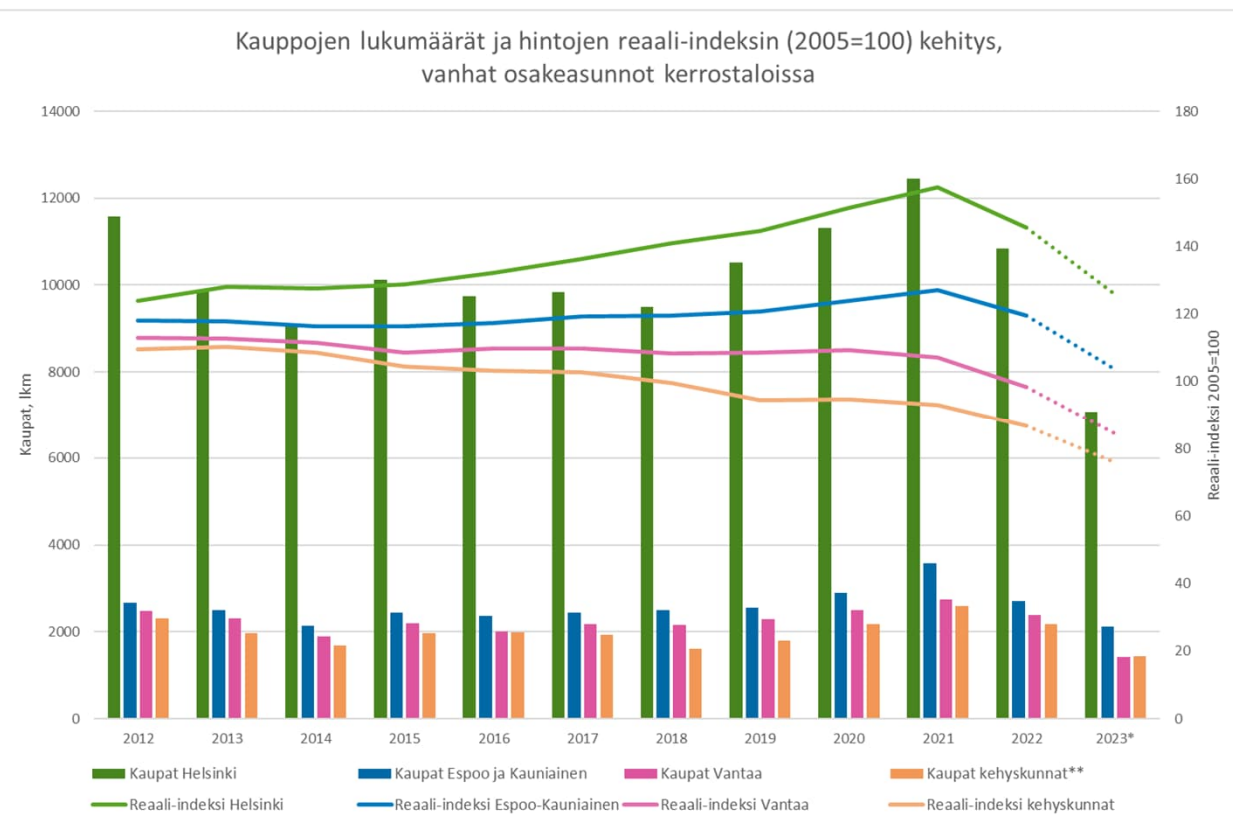
Vapaa-rahoidteisten vuokra-asuntojen keskimääräiset neliövuokrat alueittain, uudet vuokrasuhteet, indeksikorjattu (2015=100)

Lähde: Tilastokeskus

Vanhojen ja uusien osakeasuntojen hinnat

- Vanhojen osakeasuntojen kaupat ovat vähentyneet ja neliöhinnat ovat selkeässä laskusuunnassa.
- Uusien osakeasuntojen kauppoja on tehty todella vähän kahtena viime vuotena, mutta hintataso ei ole laskenut.

Lähde: Tilastokeskus

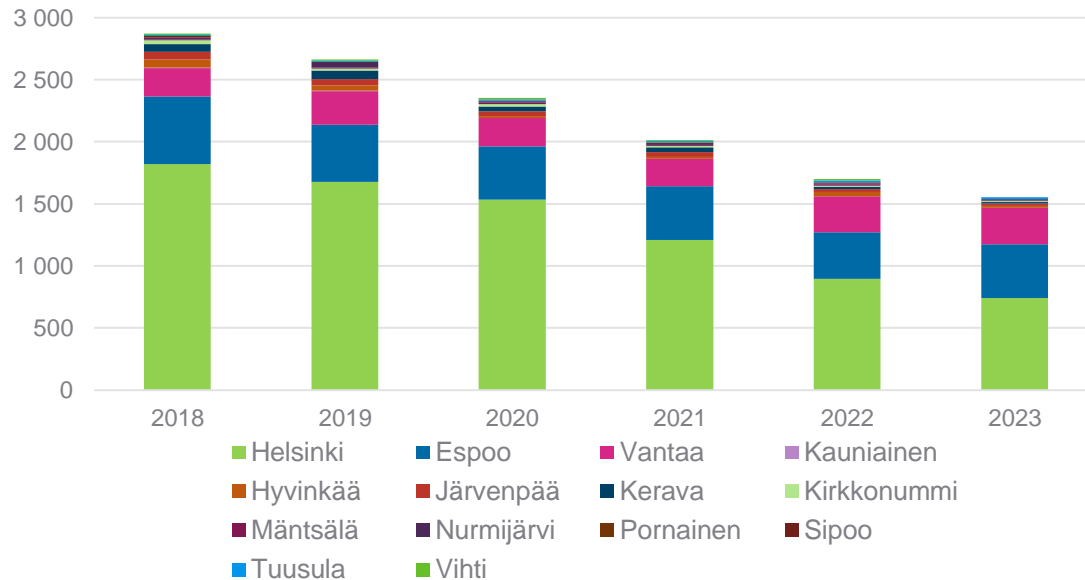
* ennakkotieto, ** kehyskunnat pl. Pornainen

Lähde: Tilastokeskus

Asunnottomuuden puolittaminen

Asunnottomuuden kehitys Helsingin seudulla

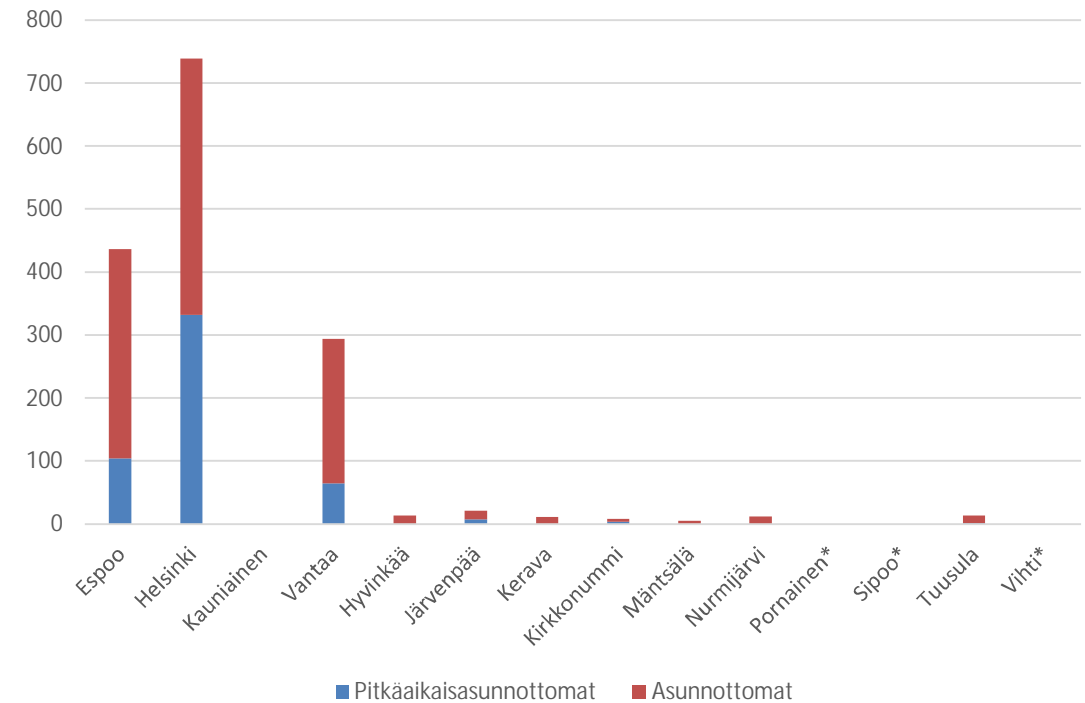
- Asunnottomuuden vertailuvuodesta 2019 asunnottomien määrä laski 1 110:llä hengellä. Asunnottomien määrä vuonna 2023 oli yhteensä 1 552.
- Asunnottomuus ei aivan puolittunut vuoteen 2023 mennessä, mutta se väheni kuitenkin 42 %.

Yksinelävät asunnottomat Helsingin seudulla vuonna 2023

Yhteensä 1 552 asunnottomaa

- Asunnottomuus keskittyy pääkaupunkiseudulle, missä oleskelee 43 % Suomen yksinelävistä asunnottomista ja 49 % pitkäaikaisasunnottomista.

Sovittu toimenpide:

21. Seudun kunnat sitoutuvat yhdessä valtion kanssa ehkäisemään ja vähentämään asunnottomuutta tavoitteena asunnottomuuden puolittaminen vuoteen 2023 mennessä. Seudun kunnista Helsinki, Espoo, Vantaa, Hyvinkää ja Järvenpää osallistuvat vuosina 2020-2022 toteutettavaan asunnottomuuden yhteistyöohjelmaan, jonka tavoitteena on lisätä kohtuuhintaisten asuntojen tarjontaa asunnottomille sekä vahvistaa kuntien asunnottomuustyötä.

Pitkäaikaisasunnottomat = asunnottomuus kestänyt vähintään vuoden tai toistuva asunnottomuus viimeisen 3 vuoden aikana

*Pornainen, Sipoo ja Vihti eivät vastanneet kyselyyn

Lähde: ARA 2024

MUUT SOPIIMUKSEN TOTEUTTAMISEN KANNALTA TÄRKEÄT VALTION TOIMENPITEET

- Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma 2021-2032
- Fossiilittoman liikenteen tiekartta
- Rautateiden henkilöliikenteen kilpailun avaaminen
- Kestävän liikenteen vero- ja maksu-uudistus
- Maankäyttö- ja rakennuslain uudistus
- Asuntopolitiinen kehittämisohjelma
- Lähiöiden kehittämisohjelma 2020-2022
- Kestävä kaupunki –ohjelma

Valtion toimenpiteitä I (Liikenne)

Toimenpide

Tilanne

Liikenne 12	Valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta (2021–2032) eli Liikenne 12 -suunnitelmasta päätettiin keväällä 2021. Suunnitelman tavoitteet ohjaavat toimintaa liikenteen hallinnonalalla. Muun muassa liikennejärjestelmäanalyysin tuottaman tietopohjan hyödyntäminen päätöksenteon tukena on vakiintunut. Kolmas yhteenvetoraportti toimenpiteiden etenemisestä julkaistiin syksyllä 2023. Suunnitelmalle osoitettu rahoitus ei ole sisältänyt riittäviä määrärahoja suunnitelman täysimääräiseen toimeenpanoon. Keskeinen haaste suunnitelman toimeenpanossa on myös voimakkaasti muuttunut maailmantilanne ja kohonneet kustannukset. Liikenne 12 -suunnitelman päivitys on meneillään, ja päivitetystä suunnitelmasta on tarkoitus päättää vuoden 2024 lopussa.
Fossiilittoman liikenteen tiekartta	Fossiilittoman liikenteen tiekartan toimeenpanossa on toteutettu sähköisen liikenteen ja biokaasun sekä vedyn liikennekäytön infrastruktuurituki, tuettu taloyhtiöiden ja työpaikkojen latausinfra kehittämistä ja toteutettu täyssähköautojen, sähkö- ja kaasukäyttöisten pakettiautojen sekä sähkö- ja kaasukuorma-autojen hankintatukia sekä etanoli- ja kaasumuuntotukia. Näistä paketti- ja kuorma-autojen hankintatukien rahoitusta on jäljellä rahoitusta arviolta vuoden 2024 loppuun. Lainsäädäntö on uudistettu vuoden 2024 alusta kattamaan myös vetykäyttöiset paketti- ja kuorma-autot. Uusiutuvien polttoaineiden jakeluvaihtoehto vuodelle 2030 on 34 prosenttia. Välivuosien tavoitteita, alkaen vuodesta 2024, tullaan hallitusohjelman mukaisesti alentamaan polttoaineen hinnannousun hillitsemiseksi. On myös toteutettu liikenteen päästöperustainen työsuhde-etujen verotuksen uudistus, poistettu täyssähköautojen autovero, toteutettu yksi romutuspalkkiokampanja ja toimeenpantu kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmaa (ml. kuntien kävely- ja pyöräliikenteen infra-avustukset). Kansallisten toimien rinnalla on viety loppuun EU:n 55-valmiuspaketin liikennettä koskevien ilmastoaloitteiden (7 kpl) neuvottelut ja edistetty niiden kansallista toimeenpanoa sekä edistetty Suomen kantoja raskaan kaluston hiilidioksidipäästöjen arvoa koskevissa neuvotteluissa.
Rautateiden henkilöliikenteen kilpailun avaaminen	Liikenne- ja viestintäministeriö ja VR-Yhtymä Oy ovat tehneet 9-vuotisen sopimuksen henkilöjuna liikenteen hankinnasta. Sopimuskausi on 1.2.2022-31.12.2030. Ostoliikennesopimuksen taajamajuna liikenteen palvelutarjonta ja yhteiskäyttöiset matkaliput tukevat kestävästä liikkumisesta HSL-alueella. Hallitusohjelman mukaisesti valtio avaa markkinaehtoisen henkilöjuna liikenteen markkinat tosiasialliselle kilpailulle.
Kestävän liikenteen vero- ja maksu-uudistus	Valtiovarainministeriö asetti liikenteen verotuksen uudistamista selvittävän työryhmän ajalle 1.9.2019-19.5.2021. Työryhmän työhön osallistuivat myös liikenne- ja viestintäministeriö, ympäristöministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Verohallinto ja Liikenne- ja viestintävirasto. Työryhmä tarkasteli liikenteen verotusta kokonaisuutena päästövähennysten ja veropohjan turvaamisen kannalta. Työryhmän suosituksista toteutettiin täyssähköautojen autoveron poisto ja vastaava ajoneuvoveron perusveron korotus, jolla fiskaalisesti neutraalilla tavalla lisättiin kannustimia valita täyssähköauto.

Valtion toimenpiteitä II (Maankäyttö ja asuminen)

Toimenpide	Aikataulu	Tilanne
Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus	2018-2022	Hallitus sopi 22.3.2022 asioista, jotka maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksesta toteutetaan. Eduskunta hyväksyi 24.2.2023 rakennetun ympäristön tietojärjestelmää koskevan lain. Samalla hyväksyttiin maankäyttö- ja rakennuslain muutos, jossa säädetään alueidenkäytön tietojen digitaalisuudesta. Muutos tuli voimaan 1.1.2024. Alueidenkäyttöä laajemmin muuttavaa lakiesitystä ei pääministeri Marinin hallituskaudella annettu eduskunnalle.
Asuntopoliittinen kehittämisohjelma	2021-2028	Eduskunta hyväksyi vuonna 2021 selonteon asuntopoliittikan kehittämisestä. Selonteossa koottiin periaatteet ja tavoitteet asuntopoliitikalle sekä esitettiin tulevien vuosien ratkaisuja asumisen haasteisiin. Selonteossa esitettyjen toimenpiteiden avulla tavoitellaan hyvää ja kohtuuhintaista asumista kaikille sekä pienennetään asumisen ilmastokuormaa. Käytännön toteuttaminen tapahtuu muun muassa käynnistettävien lainsäädäntöhankkeiden kautta ja toteuttamalla selonteossa todetut selvitystarpeet ja muut toimenpiteet. Ohjelman toteutumista seurataan säännöllisesti, myös osana hallitusohjelman toteuttamisen seurantaa.
Lähiöohjelma	2020-2022	Lähiöohjelman hankkeet päättyivät vuoden 2023 alkupuolella, ja ohjelman loppuseminaari järjestettiin elokuussa 2023. Ohjelmakaudella Helsingin seudulla toteutettiin kahdeksan lähiöiden kehittämiskokonaisuutta, joista kolme Helsingissä, kaksi Espoossa ja kolme Vantaalla. Kaupungit tekivät lähiöiden kehittämisessä yhteistyötä ohjelman tutkimushankkeiden kanssa sekä osallistuvat Lähiöohjelman ja opetus- ja kulttuuriministeriön Oikeus oppia -ohjelman yhteiseen koulusegregaatiohankkeeseen.
Kestävä kaupunki -ohjelma	2019-2023	Ympäristöministeriön koordinoima Kestävä kaupunki -ohjelma (2019-2023) vauhditti kaupunkien ja kuntien laaja-alaisesti kestävä kehitystä ja valtion ja kaupunkien yhteistyötä. Vuonna 2023 kehitettiin uusia ratkaisuja kestäväan kaupunkisuunnitteluun, tiivistyvien kaupunkien viherympäristöihin sekä kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja osallistavan kestävyystyön vahvistamiseen. Lisäksi tuettiin kestäväan kaupunkikehityksen avainindikaattorien käyttöönottoa, kestäväan kehityksen budjetointia ja kestäväan kehityksen toimien ristikkäisvaikutusten tunnistamista. Hankkeisiin osallistui Helsingin seudulta viisi kuntaa ja yksi kuntayhtymä (Espoo, Helsinki, Vantaa, Järvenpää, Kerava, HSY) sekä useita muita organisaatioita. Ohjelman ohjausryhmässä oli mukana kolme seudun kuntaa (Helsinki, Espoo, Tuusula). Loppuarvioinnin mukaan ohjelma oli vaikuttava laaja-alaisen kestävyysajattelun ja yhteistyön vauhdittaja, joka tuotti kunnille yhteismitallisia kestävyysratkaisuja.

Lisätiedot:

MAL-sihteeristö:

Puheenjohtaja: Juha Nurmi YM

Sihteerit: Hanna Perälä LVM, Mikko Friipyöli YM

Aineistot verkossa:

www.hsy.fi/mal-seuranta

www.ym.fi/maankayton-asumisen-ja-liikenteen-sopimukset

Seurantamateriaalit:

Vilja Tähtinen HSY

Johanna Järvinen, Riikka Jääskeläinen HSL

